

ANALIZA PETOGODIŠNJEG
CIKLUSA REAKREDITACIJE
VISOKIH UČILIŠTA
2010. - 2015.

agencija za znanost i visoko obrazovanje

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

Projekt „Unapređenje sustava osiguravanja i unapređenja kvalitete visokog obrazovanja - SKAZVO“
sufinancirala je Europska unija u okviru operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali iz
Europskoga socijalnog fonda.

SKAZVO

<https://skazvo.azvo.hr/hr/>

Nakladnik: Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Za nakladnika: prof. dr. sc. Jasmina Havranek, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje

Glavna urednica:

prof. dr. sc. Jasmina Havranek

Voditeljica izrade analize:

dr. sc. Irena Petrušić

Suradnici u pripremi podataka i tehnička podrška:

Marina Grubišić

Davor Jurić

Marina Cvitanušić Brečić

Diana Starešinčić

Davor Došlinec

Suradnici u izradi analize:

mr. sc. Sandra Bezjak

Ivana Borošić

Frano Pavić

Viktorija Juriša

Vlatka Šušnjak Kuljiš

Mina Đorđević

Mia Đikić

Maja Briški

Maja Šegvić

dr. sc. Josip Hrgović

Đurđica Dragojević

Davor Jurić

Marina Grubišić

Davorka Androić

Marina Cvitanušić Brečić

Recenzenti:

doc. dr. sc. Karin Doolan, Sveučilište u Zadru

prof. dr. sc. Tomislav Kilić, Fakultet elektrotehnike strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu

prof. dr. sc. Anto Bajo, Institut za javne financije u Zagrebu

prof. dr. sc. Marija Maja Jokić, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Lektura: mr. sc. Marija Bilić

Dizajn i priprema: O, ne radiona

Tisak: Printera

Naklada: 600 kom.

ISBN 978-953-7584-13-9

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000968560.

Imenice u ovome tekstu kao što su profesor, član, student i sl. podrazumijevaju rodnu razliku.

Zagreb, lipanj 2017. godine

1. UVOD	4	4.3. VISOKE ŠKOLE	67
2. O POSTUPKU REAKREDITACIJE	5	4.3.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA	67
3. ANALIZA DOKUMENATA UKLJUČENIH U POSTUPAK REAKREDITACIJE	6	4.3.1.1. NASTAVNICI	67
3.1. SAMOANALIZE VISOKIH UČILIŠTA	6	4.3.1.2. MOBILNOST	69
3.1.1. OGRANIČENJA I NEDOSTATCI ANALIZE	10	4.3.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA	70
3.2. IZVJEŠĆA STRUČNIH POVJERENSTAVA	12	4.4. PRIVATNA SVEUČILIŠTA	71
3.3. AKREDITACIJSKE PREPORUKE	12	4.4.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA	71
4. REZULTATI	13	4.4.1.1. NASTAVNICI	71
4.1. JAVNA SVEUČILIŠTA	13	4.4.1.2. OMJER NASTAVNIK/STUDENT	71
4.1.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZE	13	4.4.1.3. ZNANSTVENA DJELATNOST	71
4.1.1.1. STUDENTI	13	4.4.1.4. MOBILNOST	73
4.1.1.2. NASTAVNICI	20	4.4.1.5. FINACIJE	74
4.1.1.3. OMJER BROJA NASTAVNIKA I BROJA STUDENATA	23	4.4.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA	74
4.1.1.4. ZNANSTVENI RAD	24	5. ZAKLJUČCI	78
4.1.1.5. FINACIJE	26	5.1. JAVNA SVEUČILIŠTA	78
4.1.1.6. MOBILNOST I MEĐUNARODNA SURADNJA	27	5.2. VELEUČILIŠTA	80
4.1.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA	30	5.3. VISOKE ŠKOLE	81
4.2. VELEUČILIŠTA	57	5.4. PRIVATNA SVEUČILIŠTA	81
4.2.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA	57	6. PREPORUKE	82
4.2.1.1. STUDENTI	57	6.1. PREPORUKE ZA VISOKA UČILIŠTA	82
4.2.1.2. NASTAVNICI	59	6.2. PREPORUKE ZA REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA	85
4.2.1.3. OMJER BROJA NASTAVNIKA I STUDENATA	62	6.3. PREPORUKE ZA DONOSITELJE POLITIKA	87
4.2.1.4. ZNANSTVENA I STRUČNA DJELATNOST	63	7. REFERENCE	88
4.2.1.5. FINACIJE	63	8. POPIS VREDNOVANIH INSTITUCIJA	89
4.2.1.6. MOBILNOST	64		
4.2.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA	66		

1

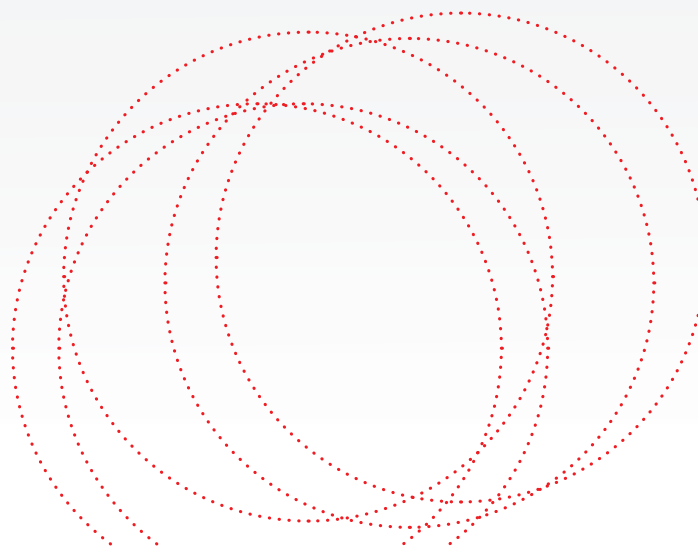
Uvod

Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) je nacionalno tijelo za vrednovanje i osiguravanje kvalitete. Imajući na umu tu ulogu, AZVO provodi postupke vanjskog vrednovanja u sustavu znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske. Riječ je o postupcima vrednovanja koji se razlikuju prema sektoru: visoko obrazovanje i znanost, te prema vrsti postupka: vanjska periodična neovisna posudba, reakreditacija, inicijalna akreditacija i tematska vrednovanja. Svi navedeni postupci provode se u oba sektora – visokom obrazovanju i znanosti, uz iznimku vanjske neovisne periodične prosudbe. Po njihovu završetku izrađuju se pojedinačne, godišnje analize svrsishodnosti, ishoda i zadovoljstva dionika u sustavu visokog obrazovanja i znanosti.

Ovo izvješće odnosi se na postupak reakreditacije djelatnosti visokog obrazovanja za sva visoka učilišta te znanstvene djelatnosti za ona visoka učilišta koja imaju dopusnicu za njezino obavljanje. U Republici Hrvatskoj i prije su se provodili slični postupci, ali do sada nisu sustavno provedeni na svim ustanovama visokog obrazovanja prema istim kriterijima. Stoga se očekuje da bi utjecaj ovog postupka na sustav visokog obrazovanja mogao biti važan. Njegova važnost ogleda se i u ciljevima ovog postupka – osiguravanju minimalnih akademskih uvjeta, koji su u ovom akreditacijskom ciklusu bili većinom kvantitativni, ali i u ocjenjivanju i praćenju poboljšanja kvalitete. Nadalje, ovaj je postupak važan i zbog ekstenzivnosti samog procesa. Proveden je nad svim visokim učilištima i njihovim programima te je po opsegu u usporedbi sa sličnim postupcima vanjskog vrednovanja akademske kvalitete, koji se provode u ostalim europskim zemljama, opsežniji. Razlog tome nalazimo u potrebi sustavnog prikupljanja podataka o visokim učilištima i njihovim programima, koji do sada nije postojao. Objavljivanje i analiza rezultata reakreditacije bitni su za cijeli sustav visokog obrazovanja u smislu prijedloga razvoja odgovarajućih politika kao i instrumenata za njihovu provedbu. Potreba javne dostupnosti podataka o visokim učilištima, njihovim programima te ishodima postupka na ovakav način proizlazi i iz nepostojanja jedinstvene baze podataka na nacionalnoj razini dostupne tvorcima politika, istraživačima i ostalim korisnicima sustava.

Nadalje, potrebno je istaknuti kako analiza prvog cjelovito provedenog reakreditacijskog ciklusa uključuje i analizu utjecaja i svrsishodnosti ovog postupka. Ona je obavljena korištenjem metode upitnika na uzorku glavnih dionika (čelnika visokih učilišta, nastavnika, studenata, budućih studenata i poslodavaca). Takvim pristupom nastojala se dobiti što cjelovitija slika o potrebama i promjenama u sustavu visokog obrazovanja uzrokovanih reakreditacijom. Rezultat navedene analize potvrdio je svrsishodnost ovog postupka te upozorio na prednosti i nedostatke, odnosno na elemente koje je potrebno uključiti u sljedeći ciklus reakreditacijskog vrednovanja kako bi bio funkcionalniji.

Naposlijetku, cilj je ove analize dati strukturirani prikaz i analizu podataka o visokim učilištima dobivenih u postupku reakreditacije. Podatci su prikazani kumulativno te su smješteni u kontekst hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti.

2

0 postupku reakreditacije

Model reakreditacije koji se primjenjuje u RH podrazumijeva provjeru ispunjenosti nužnih uvjeta kvalitete potrebnih za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, ali i donošenje ocjene kvalitete s preporukama za unapređenje kvalitete koje su sastavni dio reakreditacijskog izvješća. Reguliran je Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09)¹. Provjera ispunjenosti nužnih uvjeta temelji se na kriterijima obuhvaćenim Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskih programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/10) i Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/10). Ocjena kvalitete donosi se na temelju Kriterija za ocjenu kvalitete visokih učilišta u sastavu sveučilišta² i Kriterija za ocjenu kvalitete veleučilišta i visokih škola³. Ovaj prvi petogodišnji ciklus reakreditacije počeo je 2010./2011. g. i dovršen je u akademskoj godini 2015./2016.

Postupak reakreditacije obuhvaća nekoliko faza – 1. izradu i dostavu samoanalize visokog učilišta, 2. posjet visokom učilištu, 3. izradu završnog izvješća stručnog povjerenstva i donošenje akreditacijske preporuke te 4. naknadno praćenje.

Izrada samoanalize temelji se na uputama za njezinu izradu, koje se razlikuju⁴ s obzirom na kriterije za visoka učilišta u sastavu sveučilišta i ona za veleučilišta i visoke škole. Posjet visokom učilištu stručnom povjerenstvu⁵ omogućava izradu izvješća u skladu s kriterijima za ocjenu kvalitete ovisno o vrsti visokoga učilišta koje se vrednuje. Stručna povjerenstva⁵ dostavljaju izvješća Akreditacijskom savjetu koje donosi odluku o preporuci⁵. Ovakav hodogram vrednovanja odgovara praksama u ostalim europskim državama te su sve visokoškolske institucije u Republici Hrvatskoj – fakulteti, umjetničke akademije i odjeli u sastavu sveučilišta kao i veleučilišta te visoke škole, javne i privatne – vrednovane na ovaj način.

Ishod svake od faza rezultira dokumentima koji su jednaki po svojoj strukturi, ali različiti za svako vrednovano visoko učilište. U Tablici 1 nalazi se sažeti prikaz dokumenata.

FAZA	DOKUMENT	NADLEŽNO TIJELO
Izrada samoanalize	Samoanaliza	Visoko učilište
Posjet stručnog povjerenstva visokom učilištu	Kriteriji za ocjenu kvalitete	Stručno povjerenstvo
	Izvješće stručnog povjerenstva o reakreditaciji	Stručno povjerenstvo
Izrada završnog izvješća stručnog povjerenstva i donošenje akreditacijske preporuke	Očitovanje visokog učilišta o Izvješću stručnog povjerenstva o reakreditaciji	Visoko učilište
	Akreditacijska preporuka	Akreditacijski savjet
Naknadno praćenje	Akcijski plan	Visoko učilište

Tablica 1. Prikaz dokumenata u procesu vrednovanja po fazama, nazivu dokumenta i nadležnosti.

¹ Propisi <https://www.azvo.hr/hr/o-nama/propisi> (pristup dana 21.12.2016.)

² https://www.azvo.hr/images/stories/vrednovanja/reakreditacija_vu/Kriteriji_sveucilista_2013.pdf (pristup dana 21.12.2016.)

³ https://www.azvo.hr/images/stories/vrednovanja/reakreditacija_vu/kriteriji_veleucilista_visoke_skole_2013.pdf (pristup dana 21.12.2016.)

⁴ Reakreditacija visokih učilišta <https://www.azvo.hr/index.php/hr/vrednovanja/postupci-vrednovanja-u-visokom-obrazovanju/reakreditacija-visokih-ucilista> (pristup dana 21.12.2016.)

⁵ Akreditacija shema https://www.azvo.hr/hr/?option=com_content&view=article&id=664:akreditacija-shema&catid=64/#a2 (pristup dana 21.12.2016.)

3

Analiza dokumenata uključenih u postupak reakreditacije

1. Samoanalize visokih učilišta

2. Kriteriji za ocjenu kvalitete

3. Izvješća stručnih povjerenstava

4. Akreditacijske preporuke

Najveći dio ovog izvješća temelji se na analizama podataka dostavljenim u dokumentima samoanaliza i njihovoj daljnjoj razradi. Izvješća stručnih povjerenstava analizirana su usporedno s podacima iz samoanalize te ih tekstualno slijede u skladu s podjelama korištenim u ovom dokumentu. Akreditacijske preporuke analizirane su na razini sadržaja ishoda i njihova broja. Riječ je o dokumentu koji ima pravno obvezujuću težinu čiji je ishod važan za visoko učilište.

Analizirani dokumenti prikazani su u skladu s tri podjele s obzirom na: a) vrstu i vlasništvo visokog učilišta – javna sveučilišta, privatna i javna veleučilišta, privatne i javne visoke škole te privatna sveučilišta, b) znanstveno područje – znanstveno područje tehničkih, biotehničkih, društvenih, humanističkih, prirodnih znanosti, biomedicine i zdravstva, umjetničkog područja te polje ekonomije, c) na standarde koje sadržavaju svi navedeni dokumenti, osim akreditacijske preporuke – upravljanje visokim učilištima, studijski programi, studenti, nastavnici, znanstvena i stručna djelatnost, mobilnost i resursi. Polje ekonomije je, zbog specifičnosti i iznimno visokog udjela broja visokih učilišta, nastavnika i studenata, znanstveno analizirano zasebno, čak i izvan područja društvenih znanosti. Kod analize podataka za visoke škole i privatna sveučilišta podjela prema znanstvenom području izostavljena je zbog malog broja programa u svakom znanstvenom području koji se izvode na tim visokim učilištima. Zbog toga nije potrebna usporedna analiza po znanstvenim područjima.

3.1. Samoanalize visokih učilišta

Reakreditacijski postupak ustanove počinje dostavom dokumenta samoanalize i popunjavanjem podataka u informacijskom sustavu za podršku postupka vrednovanja studijskih programa – Modul za visoka učilišta i Agenciju za znanost i visoko obrazovanje (Mozvag)⁶. Sustav Mozvag koristi se u postupku reakreditacije za provjeru minimalnih uvjeta propisanih Pravilnikom o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i o sadržaju dopusnice (NN, broj 83/2010)¹.

Dokument samoanalize sadrži odgovore na pitanja te podatke u tablicama koji slijede *Kriterije za ocjenu kvalitete visokih učilišta u sastavu sveučilišta*², odnosno *Kriterije za veleučilišta i visoke škole*³. Važno je istaknuti da se dokument samoanalize za fakultete u sastavu sveučilišta razlikuje od dokumenta za veleučilišta i visoke škole. Razlika je u komponenti znanstvene aktivnosti koja je obvezujuća za fakultete, dok za veleučilišta i visoke škole nije nužna ako nisu upisani u Upisnik znanstvenih organizacija⁷. Veleučilišta i visoke škole tada imaju zastupljenu samo stručnu komponentu umjesto znanstvene.

⁶ MOZVAG – informacijski sustav za podršku postupku vrednovanja studijskih programa olakšava komunikaciju između agencije, visokih učilišta i recenzenata studijskih programa. (AZVO – Informacijski sustav za podršku postupku vrednovanja studijskih programa <http://mozvag.srce.hr/>, pristup dana 1.2.2017.)

⁷ Upisnik znanstvenih organizacija <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=5489&sec=2167> (pristup 21.12.2016.)

Dokument samoanalize ustanove strukturiran je kroz sljedeće kategorije:

1. Upravljanje visokim učilištima

2. Studijski programi

3. Studenti

4. Nastavnici

5. Znanstvena i stručna djelatnost

6. Mobilnost

7. Resursi

Kategorizacija podataka iz samoanaliza

Kako bi se dobila što cjelovitija slika stanja hrvatskih visokih učilišta te kako bi podatci bili komparabilni, analizi sadržaja samoanaliza ustanova pristupili smo s više aspekata: prema vrsti visokih učilišta, prema znanstvenim područjima, prema osnovnim kategorijama visokog učilišta – nastavnici i studenti, znanstveni rad, mobilnost i financije.

I Vrste visokih učilišta

1. Javna sveučilišta – neintegrirana⁸ sveučilišta (čije su sastavnice fakulteti) nisu vrednovana kao jedna cjelina, nego je vrednovana svaka sastavnica zasebno. Integrirana javna sveučilišta⁹ (sveučilišta čije su sastavnice odjeli) vrednovana su više puta isto kao i sveučilište, pri čemu posjet nije bio svakoj sastavnici, što bi u ovom slučaju mogao biti odjel, nego su vrednovani svi studijski programi u određenom znanstvenom području (na primjer, svi programi u području humanističkih znanosti).

2. Veleučilišta i visoke škole¹⁰ koji izvode stručne studije – prikazani su prema znanstvenim područjima u kojima izvode svoje studijske programe te prema obliku vlasništva (javna ili privatna), a potom prema osnovnim kategorijama visokog učilišta – nastavnici i studenti, znanstveni rad, mobilnost i financije.

3. Zasebno su prikazana i tri privatna sveučilišta. Ona su mlađa i bitno manja od javnih, kako brojem studenata i studijskih programa, tako i brojem nastavnika te su vrednovana kao jedna cjelina. Sveučilište Sjever u međuvremenu je postalo javno sveučilište, ali u trenutku vrednovanja bilo je privatno te je prikazano u ovoj kategoriji. S obzirom na to da su privatna sveučilišta relativno novija pojava u hrvatskom sustavu visokog obrazovanja, njihova struktura zasad nije razrađena kao na javnim sveučilištima. Budući da su za sada ispunjavala samo jednu samoanalizu, njihovi podatci na taj su način i prikazani.

II Znanstvena područja

Analizirani prikupljeni podatci nisu isključivo po znanstvenim područjima koja se koriste u Republici Hrvatskoj¹¹, već su distribuirani na ove kategorije znanstvenih područja:

⁸ Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

⁹ Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

¹⁰ U Hrvatskoj ima 15 veleučilišta i 25 visokih škola

¹¹ Znanstveno područje tehničkih znanosti, biotehničkih znanosti, društvenih znanosti, humanističkih znanosti, biomedicine i zdravstva, prirodnih znanosti, interdisciplinarnog područja i umjetničkog područja (Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama NN 118/09 <https://www.azvo.hr/hr/o-nama/propisi>, pristup dana 1.2.2017.)

1. Tehničke znanosti
2. Biotehničke znanosti
3. Društvene znanosti
4. Humanističke znanosti
5. Biomedicina i zdravstvo
6. Prirodne znanosti
7. Umjetničko područje
8. Interdisciplinarno i transdisciplinarno područje
9. Ekonomija (samostalno, ne unutar društvenog područja)

Redoslijed postupka reakreditacije nije zbog objektivnih okolnosti slijedilo strukturu klasifikacije znanstvenih područja. Visoka učilišta u polju ekonomije vrednovana su, i u ovoj analizi kategorizirana, zasebno. Specifičnost znanstvenog polja ekonomije kao sastavnog dijela područja društvenih znanosti jest velik broj visokih učilišta, studijskih programa i studenata, posebice u prvoj godini studija. Nakon toga vrednovani su fakulteti u tehničkom pa potom biotehničkom području. Slijedili su fakulteti koji izvode studijske programe u području društvenih i humanističkih znanosti. U zadnjoj godini vrednovane su institucije koje izvode studijske programe u području prirodnih znanosti, biomedicine i zdravstva te umjetničkom području. Veleučilišta i visoke škole vrednovane su cijelo vrijeme trajanja petogodišnjeg ciklusa ovisno o područjima u kojima djeluju. Moramo istaknuti da ni takve podjele nisu potpuno točne, budući da se sve više studijskih programa izvodi u interdisciplinarnim područjima znanosti.

Distribucija institucija prema znanstvenim područjima napravljena je prema sadržaju većine studijskih programa koje izvode. Institucije su i vrednovane na temelju te distribucije, a članovi su povjerenstva (koji su ih posjetili) bili stručnjaci u navedenim područjima. Pojedine institucije bit će prikazane u samo jednom znanstvenom području, dok za neke takav prikaz ne bi obuhvatio cijelu djelatnost institucije. Stoga je nekoliko fakulteta prikazano u više različitih područja. Kako za takve institucije nema dostupnog prikaza podataka po područjima, koriste se sumarni podatci prikazani u različitim područjima. Institucije koje su po sadržaju svojih programa interdisciplinarne i transdisciplinarne zasebno su tako i prikazane.

U slučajevima kada je to bilo moguće, visoka učilišta u sastavu javnih sveučilišta u istom području vrednovana su u istoj akademskoj godini. Ako to nije bio slučaj, taj je podatak naveden u analizi, što je važno i iz aspekta promjene kriterija koja se događala tijekom akademskih godina.

Odjeli koji izvode studijske programe u interdisciplinarnim i transdisciplinarnim područjima te odjeli koji izvode studijske programe u više znanstvenih područja prikazani su zasebno. Prikaz tih odjela prisutan je samo kod visokih učilišta u sastavu javnih sveučilišta te se razlikuje od prikaza fakulteta na javnim sveučilištima samo u dijelu: studenti, za koji su podatci prikazani za svaki odjel posebno.

III Prema kategorijama osnovnih podataka

Nastavnici i studenti

Najveći dio podataka prikazan u ovom izvješću odnosi se na osnovne podatke o broju nastavnika, studenata i znanstveni rad, odnosno, produktivnost. Takav pregled podataka o vrednovanim institucijama prethodi analizi izvješća.

Zasebno su iskazani postotci zaposlenih na svim radnim mjestima za sve vrednovane institucije i postotak nastavnika u znanstveno-nastavnim i nastavnim zvanjima. U slučaju prikaza podataka koji se odnose na visoka učilišta u sastavu sveučilišta koja imaju nastavnu i znanstvenu komponentu, podatci o nastavnicima u znanstveno-nastavnim zvanjima detaljnije su razrađeni za svako visoko učilište.

Broj studenata po vrstama studijskih programa prikazan je za svako visoko učilište unutar svakog znanstvenog područja. Na te osnovne podatke nastavlja se omjer broja studenata i nastavnika te prosjek godina i udio nastavnika po zvanjima. Omjer student/nastavnik izračunan je iz broja studenata, odnosno nastavnika iskazanih u samoanalizama, to jest u sustavu Mozvag koji se za taj izračun koristi u postupku reakreditacije. Podatke u sustav Mozvag u postupku vrednovanja također unose sama visoka učilišta.

Prikaz podataka za privatna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole sadržava dodatni grafikon odnosa broja stalno zaposlenih i vanjskih suradnika. Prikaz je iskazan brojčano i za svaku grupaciju nastavnika zasebno. Navedeni grafikon odnosi se samo na djelatnike koji sudjeluju u nastavnom procesu te broj pomoćnog, tehničkog i administrativnog osoblja nije prikazan u tim grafikonima.

Znanstveni rad

Unutar svakog područja prikazani su kvantitativni podatci o znanstvenom radu nastavnika svakog visokog učilišta, u obliku broja i omjera publikacija (godišnje po nastavniku u znanstveno-nastavnome zvanju) te znanstvenih projekata iz različitih izvora financiranja.

Podatci o znanstvenim projektima podijeljeni su u tri osnovne kategorije prema izvorima financiranja:

- Projekti koje financira MZOS i HRZZ
- Međunarodno financirani projekti
- Ostali izvori financiranja.

U analizi je naveden ukupan broj financiranih projekata bez navođenja njihova naziva.

Znanstvene publikacije kategorizirane su prema uobičajenim kategorijama u hrvatskom sustavu znanosti, na način kako su ih visoka učilišta prikazala u samoanalizi. Podatci o znanstvenim publikacijama kategorizirani su u osam različitih kategorija:

- Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu
- Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja
- Autorstvo inozemno izdanih knjiga
- Autorstvo domaćih knjiga
- Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom
- Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova
- Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom
- Stručni radovi
- Poglavlja u recenziranim knjigama
- Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova
- Uredništva inozemnih knjiga
- Uredništva domaćih knjiga
- Broj radova u časopisima vaše institucije.

Za umjetničko područje vrednovane su sljedeće kategorije:

- Broj umjetničkih djela definiranih kao vrhunsko postignuće od međunarodnog značenja
- Broj umjetničkih djela definiranih kao vrhunsko postignuće od nacionalnog značenja

- Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od međunarodnog značenja
- Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od nacionalnog značenja
- Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela s objavljenom kritikom
- Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela
- Autorstva knjiga objavljenih u inozemstvu
- Autorstva knjiga objavljenih u Republici Hrvatskoj.

Za svaku od njih svako je visoko učilište unijelo broj objavljenih publikacija u posljednjih pet godina. Drugi podatak koji je važan te je prikazan u analizi jest omjer broja publikacija i broja znanstvenika zaposlenih na instituciji tijekom pet godina. U većini samoanaliza i taj su omjer unijela sama visoka učilišta. Ako nisu, izračunan je prema podacima o broju znanstvenih publikacija i broju znanstvenika prikazanom u samo-analizama. Važno je istaknuti da sve navedene kategorije publikacija nemaju jednaku važnost za različita znanstvena područja.

Mobilnost

Unutar svakog područja prikazani su podatci o dolaznoj i odlaznoj mobilnosti nastavnika i studenata.

Podatci o mobilnosti razlikuju se ovisno o akademskim godinama. Tako za prve dvije godine reakreditacije (2010./2011. i 2011./2012.) podatci o mobilnosti nisu prikazani jer su nepotpuni. Tijekom tih dviju godina traženi su podatci o izvorima financiranja, a poslije su uvedene kategorije trajanja mobilnosti (do 3 mjeseca, od 3 do 6 mjeseci te više od 6 mjeseci).

Podatci o mobilnosti prikupljeni su za sve zaposlenike unutar institucije – od znanstvenika i nastavnika do administrativnog osoblja. Na isti su način prikupljeni podatci o mobilnosti studenata.

Financije

Kao važan segment poslovanja visokoškolskih ustanova prikazani su i osnovni podatci o financijama na institucijama na razini znanstvenog područja. Podatci o prihodima prikazani su kroz udjele svake od sljedećih triju kategorija u ukupnim prihodima:

- Sredstva iz državnog proračuna
- Sredstva iz vlastitih prihoda: školarine – diplomske specijalističke stručne, istraživački projekti, stručni projekti, prihodi od najma
- Sredstva po posebnim propisima koji obuhvaćaju sljedeće stavke: školarine – stručne, dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature), naknade za upis, izdavačka djelatnost, naplate studenskih molbi, potvrđnica, diplome, indeksi itd.

3.1.1. Ograničenja i nedostaci analize

S obzirom na to da Agencija za znanost i visoko obrazovanje nije prikupljala podatke kroz jedinstvenu bazu, nego su visoka učilišta dostavljala podatke kroz dokumente samoanalize, za njihovu su točnost odgovorna sama visoka učilišta, odnosno njihovi čelnici. Iz tog razloga proizašla su neka ograničenja i nedostaci analize koje navodimo dalje u tekstu.

Podatke su dostavljala različita visoka učilišta u različitim akademskim godinama, tako da prikaz ovih podataka ne odgovara trenutačnom stanju na visokim učilištima, već je prikaz visokih učilišta u trenutcima zaključenja samoanalize. U međuvremenu su se na nekim institucijama dogodile znatne promjene i u broju studenata i u studijskim programima. U nekim slučajevima i broj zaposlenih u nastavnim zvanjima promijenio se u odnosu prema akademskoj godini kada je vrednovano visoko učilište. To se posebno odnosi na institucije koje su vrednovane na samom početku ovog postupka. Vjerujemo da institucije koje su vrednovane u zadnjoj akademskoj godini imaju manje promjene u podacima. Institucije koje su vrednovane u

različitim godinama teško je posve pouzdano uspoređivati iako su njihovi podatci prikazani usporedno. Na primjer, stupanj mobilnosti studenata u RH u akademskim godinama 2010./11. i 2015./16. bitno je različit zbog različitih mehanizama kojima se taj proces poticao za to vrijeme.

Nadalje, mogućnost krivog unosa ili pogrešnog shvaćanja pitanja nešto je veća u početnim godinama re-akreditacije, nego u kasnijim godinama jer je taj način vrednovanja bio novost i za zaposlenike AZVO-a i za zaposlenike visokih učilišta. Pri analizi podataka u kojima su se uvidjele takve pogreške, podatci su izostavljeni iz daljnje analize.

Odabir podataka za analizu temelji se na njihovoj dostupnosti i jasnoći. Stoga su odabrani kvantitativni podatci koji se nalaze u svim samoanalizama, a ujedno se smatraju referentnim vrijednostima za prikaz kvalitete na razini visokih učilišta i na razini cijelog sustava. Iako su visoka učilišta u dokument samoanalize unosila više podataka od podataka iz navedenih tablica, prikazani su i analizirani samo osnovni podatci za svako visoko učilište unutar znanstvenog područja. Takav prikaz i analiza podataka omogućava logični slijed kvalitativne analize izvješća stručnih povjerenstava koja se oslanjaju na navedene kvantitativne pokazatelje.

Naposlijetku, kako su ova vrednovanja provedena tijekom petogodišnjeg razdoblja, bilo je manjih izmjena u načinu prikaza podataka (negdje su prikazani u tablicama, negdje u grafovima, negdje su objašnjeni u tekstualnom dijelu), što je uzeto u obzir pri njihovoj analizi.

Prikazani podatci prikupljeni su iz nekoliko relevantnih tablica:

1. Broj studenata na studijskim programima
2. Broj nastavnika zaposlenih na visokim učilištima po zvanjima
3. Popis znanstvenih projekata na visokim učilištima
4. Broj znanstvenih publikacija na visokim učilištima
5. Mobilnost studenta i nastavnika
6. Financijska sredstva.

3.2. Izvješća stručnih povjerenstava

Izvješća stručnih povjerenstava u postupku reakreditacije kvalitativno su analizirana u skladu s prije navedenom kategorizacijom visokih učilišta. Takva analiza izvješća komplementarna je analiziranim podacima te slijedi nakon kvantitativnih podataka. Kvalitativni podatci za javna i privatna sveučilišta analizirani su na razini znanstvenog područja, i to u kategorijama nalaza stručnih povjerenstava, preporuka visokom učilištu, sveučilištu i MZOS-u prema sedam kategorija koje odgovaraju sedam standarda ocjene kvalitete (upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete, studijski programi, nastavnici, studenti, znanstvena i stručna djelatnost, mobilnost i međunarodna suradnja te financijski i prostorni resursi). Nalazi i preporuke stručnih povjerenstava za veleučilišta i visoke škole analizirani su kumulativno za sva područja i standarde te su pridijeljena nadležnom tijelu koje bi moglo osigurati njihovu provedbu.

3.3. Akreditacijske preporuke

Analiza akreditacijskih preporuka¹² kao ishoda vrednovanja prije faze naknadnog praćenja (*follow-up*) prikazana je u Tablici 2:

Akademsko godina	Broj vrednovanih visokih učilišta	Ishod ¹³ na razini visokog učilišta
2010./2011. Polje ekonomije	18	Potvrda: 4 Pismo očekivanja: 12 Uskrata: 7
2011./2012. Tehničko područje	32	Potvrda: 35 Pismo očekivanja: 12 Uskrata: 1
2012./2013. Biotehničko područje i privatna visoka učilišta	20	Potvrda: 5 Pismo očekivanja: 11 Uskrata: 3
2013./2014. Humanističko i društveno područje	25	Potvrda: 3 Pismo očekivanja: 30 Uskrata: 1
2014./2015. Prirodno područje, umjetničko područje, područje biomedicine i zdravstva, polje prava	44	Potvrda: 20 Pismo očekivanja: 20 Uskrata: 3

Tablica 2: Analiza akreditacijskih preporuka¹² kao ishoda vrednovanja prije faze naknadnog praćenja

¹² Akreditacija shema, https://www.azvo.hr/hr/?option=com_content&view=article&id=664:akreditacija-shema&-catid=64/#a7 (pristup dana 1.2.2017.)

Na temelju obavljenog postupka reakreditacije, a uz prethodno mišljenje Akreditacijskog savjeta, Agencija donosi akreditacijsku preporuku kojom preporučuje ministru nadležnom za poslove visokog obrazovanja:

- izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti, odnosno dijela djelatnosti;
- uskratu dopusnice za obavljanje djelatnosti, odnosno dijela djelatnosti;
- izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine

¹³ Akreditacijska preporuka koja se upućuje ministru sadržava i ocjenu kvalitete visokog učilišta s preporukama za poboljšanje i unapređenje kvalitete.

4

Rezultati

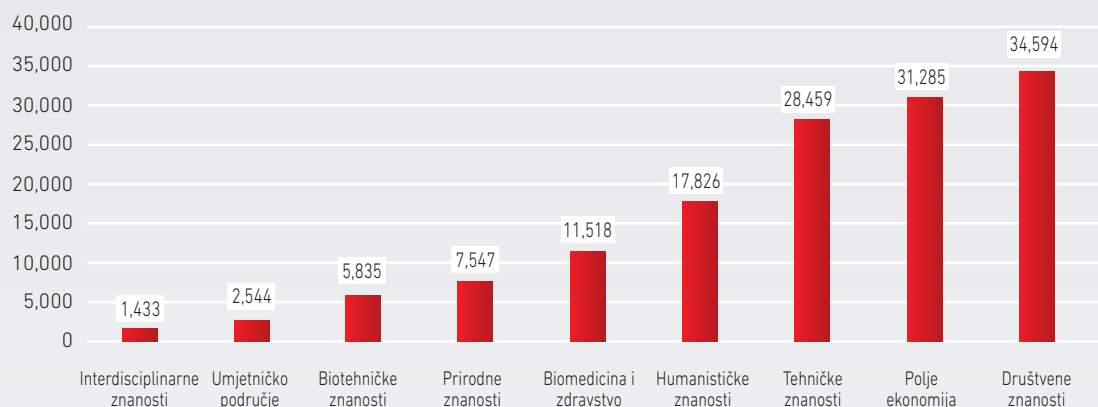
U izvješću donosimo najvažnije rezultate dobivene analizama dokumenata samoanaliza visokih učilišta, analizama izvješća stručnih povjerenstava te analizama odluka Akreditacijskog savjeta. Navedena struktura prati sve vrste visokih učilišta: javna sveučilišta, privatna sveučilišta, visoke škole i veleučilišta. Unutar svake skupine visokih učilišta nastojali smo slijediti podjelu prema znanstvenim područjima. Isto tako, u najvećoj mogućoj mjeri, koliko su nam ograničenja podataka dobivenih kroz samoanalize omogućavala, nastojali smo ujednačiti indikatore.

4.1. JAVNA SVEUČILIŠTA

4.1.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZE

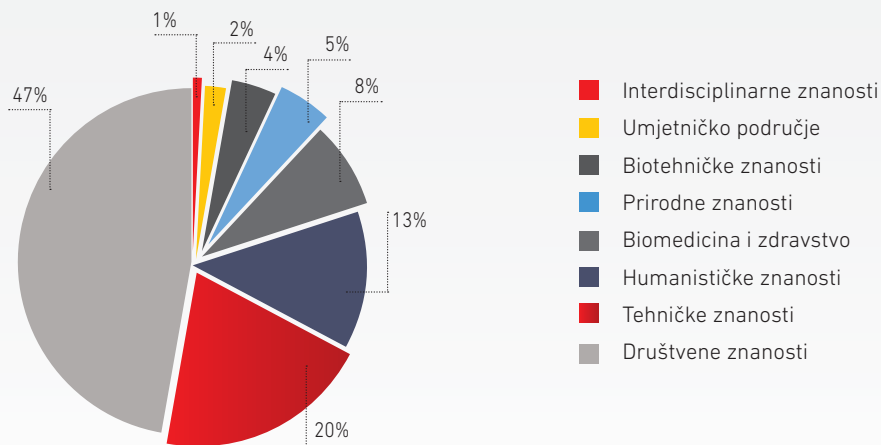
Na temelju analize podataka iz samoanaliza hrvatskih javnih sveučilišta, u ovom dijelu dokumenta donosimo podatke o studentima, nastavnicima, omjerima nastavnik/student, znanstvenom radu, financijama i mobilnosti.

4.1.1.1. STUDENTI

Grafikon 1: Broj studenata po znanstvenim područjima i polju ekonomije

Na Grafikonu 1 može se pratiti broj studenata u različitim područjima znanosti. Zbog izrazito velikog broja studenata koji studiraju u polju ekonomije, ovo je polje, radi bolje perspektive, prikazano zasebno. Najmanji broj studenata studira u područjima interdisciplinarnih znanosti (1433 studenta) i umjetničkom području (2544 studenta). Najviše studenata studira u društvenom području (34594 studenta) i u polju ekonomije, unutar ovog područja (31285 studenata).

Grafikon 2: Udjeli studenata u različitim područjima znanosti u ukupnom broju studenata

Gotovo polovina studenata u Republici Hrvatskoj studira u području društvenih znanosti (47%). To je dvostruko više studenata nego u tehničkom području (20%) i šest puta više od udjela studenata u biomedicini i zdravstvu (8%). Udjeli studenata koji studiraju u prirodnim znanostima i biotehničkim znanostima slične su veličine (4% do 5%). No, ukupan broj studenata u dva područja ne prelazi 10%.

Biomedicina i zdravstvo

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski stručni studij	184	547	45	776	24%	70%	6%
Preddiplomski sveučilišni studij	793	226	119	1138	70%	20%	10%
Diplomski sveučilišni studij	114	260	41	415	27%	63%	10%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	6831	37	111	6979	98%	1%	2%
Poslijediplomski specijalistički studij	290	948	0	1238	23%	77%	0%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	634	280	58	972	65%	29%	6%

Biotehničke znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata ¹⁴	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski stručni studij	212	73	-	285	74%	26%	-
Preddiplomski sveučilišni studij	3001	166	-	3167	95%	5%	-
Diplomski sveučilišni studij	1639	134	-	1773	92%	8%	-
Poslijediplomski specijalistički studij	69	58	-	127	54%	46%	-
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	267	216	-	483	55%	45%	-

¹⁴ U akademskoj godini u kojoj su vrednovana ova visoka učilišta

Društvene znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Dodiplomski studij ¹⁵	0	8	568	576	0%	1%	99%
Preddiplomski stručni studij	1902	3533	769	6204	31%	57%	12%
Specijalistički diplomski stručni studij	81	681	0	762	11%	89%	0%
Preddiplomski sveučilišni studij	6041	866	329	7236	83%	12%	5%
Diplomski sveučilišni studij	3829	534	651	5014	76%	11%	13%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	9195	4474	424	14093	65%	32%	3%
Poslijediplomski specijalistički studij	0	237	71	308	0%	77%	23%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	52	270	79	401	13%	67%	20%

Društvene znanosti – polje ekonomija

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata ¹⁴	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski stručni studij	2249	1377	-	3626	62%	38%	-
Specijalistički diplomski stručni studij	136	232	-	368	37%	63%	-
Preddiplomski sveučilišni studij	8987	3308	-	12295	73%	27%	-
Diplomski sveučilišni studij	2817	549	-	3366	84%	16%	-
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	6419	1582	-	8001	80%	20%	-
Poslijediplomski specijalistički studij	0	3202	-	3202	0%	100%	-
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	0	427	-	427	0%	100%	-

¹⁵ Studiji pokrenuti prije bolonjske reforme

Humanističke znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski stručni studij	48	25	19	92	52%	27%	21%
Preddiplomski sveučilišni studij	8966	19	785	9770	92%	0%	8%
Diplomski sveučilišni studij	5107	80	1371	6558	78%	1%	21%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	1022	9	155	1186	86%	1%	13%
Poslijediplomski specijalistički studij	0	19	0	19	0%	100%	0%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	186	0	15	201	93%	0%	7%

Interdisciplinarna područja znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski sveučilišni studij	590	138	2	730	81%	19%	0%
Diplomski sveučilišni studij	470	0	67	537	88%	0%	12%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	52	0	0	52	100%	0%	0%
Poslijediplomski specijalistički studij	30	0	0	30	100%	0%	0%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	84	0	0	84	100%	0%	0%

Prirodne znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Dodiplomski studij ¹⁵	0	0	175	175	0%	0%	100%
Preddiplomski sveučilišni studij	3858	0	38	3896	99%	0%	1%
Diplomski sveučilišni studij	1695	0	105	1800	94%	0%	6%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	919	0	12	931	99%	0%	1%
Poslijediplomski specijalistički studij	24	0	0	24	100%	0%	0%
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	677	44	0	721	94%	6%	0%

Tehničke znanosti

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata ¹⁴	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Kratki stručni studij	20	0	-	20	100%	0%	-
Preddiplomski stručni studij	1364	642	-	2006	68%	32%	-
Specijalistički diplomski stručni studij	0	119	-	119	0%	100%	-
Preddiplomski sveučilišni studij	15589	2020	-	17609	89%	11%	-
Diplomski sveučilišni studij	6537	308	-	6845	96%	4%	-
Poslijediplomski specijalistički studij	124	264	-	388	32%	68%	-
Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij	704	768	-	1472	48%	52%	-

Umjetničko područje

Tip i razina studijskog programa	Broj redovitih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj apsolvenata	Ukupno	Udio redovitih studenata	Udio izvanrednih studenata	Udio apsolvenata
Preddiplomski sveučilišni studij	1219	21	44	1284	95%	2%	3%
Diplomski sveučilišni studij	582	14	59	655	89%	2%	9%
Integrirani preddiplomski i diplomski studij	566	0	39	605	94%	0%	6%

U području biomedicine i zdravstva, u Republici Hrvatskoj najveći broj studenata studira na integriranim studijima (6979), i to u najvećem udjelu kao redoviti studenti (98%). Riječ je o integriranom studiju medicine. Najmanje studenata upisano je na diplomski sveučilišni studij (415) te su ti studenti u najvećem udjelu izvanredni (63%). Najveće udjele izvanrednih studenata nalazimo na preddiplomskim stručnim studijima (70%) (studiji sestrinstva) i na poslijediplomskim specijalističkim studijima (77%) (specijalizacije u medicini). U ovom području udjeli apsolvenata u ukupnom broju studenata relativno su mali i kreću se od 0% do 10%. Relativno velik udio redovitih studenata nalazimo i na doktorskim studijima (65%), svega 29% doktoranada studira izvanredno na doktorskim studijima u području biomedicine i zdravstva.

U biotehničkim znanostima, na svim razinama udjeli redovitih studenata su natpolovični te se kreću u rasponu od 54% do 92%. Najveće udjele redovitih studenata u biotehničkim znanostima nalazimo na preddiplomskim (95%) i diplomskim sveučilišnim studijima (92%). Udjeli redovitih studenata u biotehničkim znanostima kreću se u rasponu od 54 do 95%.

U društvenim znanostima, razine na kojima udjeli redovitih studenata premašuju udjele izvanrednih su integrirani studij (65%), diplomski sveučilišni studij (76%) i preddiplomski sveučilišni studij (83%). Na svim ostalim razinama više je izvanrednih studenata nego redovitih te se njihovi udjeli kreću od 0% do 89% na svim razinama visokoškolskog obrazovanja. Najviše izvanrednih studenata studira na razini specijalističkog diplomskog stručnog studija (89%), poslijediplomskog specijalističkog studija (77%) i poslijediplom-

skog sveučilišnog (doktorskog) studija (67%). U ovom području postoji i relativno velik broj apsolvenata koji čine gotovo četvrtinu (22%) ukupnog broja studenata u društvenim znanostima (34594). Riječ je o studentima studija konstituiranih prije bolonjske reforme.

U polju ekonomije najveći udjeli redovitih studenata studiraju na diplomskim sveučilišnim (84%) i integriranim (80%) studijima. Svi studenti na poslijediplomskim specijalističkim i doktorskim studijima su izvanredni.

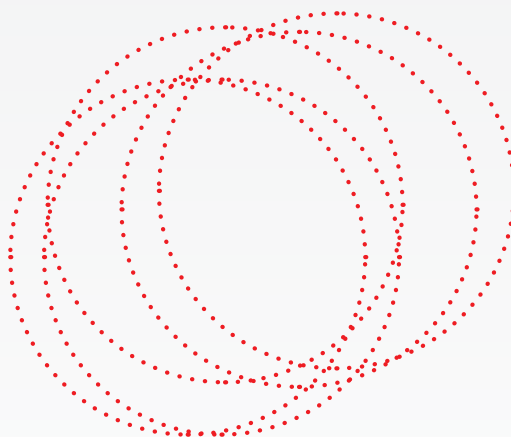
Humanističke znanosti prosječno 67% studenata studira redovito, a 22% studira izvanredno. Na svim razinama tercijarnog obrazovanja više je od 78% redovitih studenata. Iznimke su razine preddiplomskog stručnog studija (27% izvanrednih studenata) i poslijediplomskog specijalističkog studija (100% izvanrednih studenata). Iznimno je velik udio redovitih studenata na doktorskim studijima (93%).

U prirodnim znanostima, udio izvanrednih studenata gotovo je zanemariv u području prirodnih znanosti (samo na doktorskim studijima 6%). Udjeli redovitih studenata vrlo su visoki te po razinama iznose 94% do 100%. Najveći udio izvanrednih studenata je na doktorskoj razini i iznosi tek 6%. Gotovo isti podatci odnose se i na interdisciplinarno područje. Znatno su veliki udjeli redovitih studenata (prosječno 94%). Izvanrednih studenata nalazimo samo na predbolonjskim studijima (19%).

U tehničkim znanostima, udjeli redovitih studenata veći su od udjela izvanrednih studenata na sljedećim razinama – preddiplomskom stručnom studiju (68%), preddiplomskom sveučilišnom studiju (89%) i diplomskom sveučilišnom studiju (96%). Izvanredni studenti u većim udjelima od redovitih studiraju na specijalističkim diplomskim stručnim studijima (100%) i poslijediplomskim specijalističkim studijima (68%), dok je na doktorskoj razini omjer gotovo jednak (48% redovitih i 52% izvanrednih studenata).

U umjetničkom području prosječno gotovo svi studenti studiraju na redovitim studijima (više od 90%), i to preddiplomskim sveučilišnim studijima (1284). Udio izvanrednih studenata je zanemariv (0-2%), a udio apsolvenata je manji od 10 % na svim razinama.

Naposljetku, gledajući podatke u širem kontekstu, prema posljednjim Eurostatovim izvješćima¹⁶, nažalost ažuriranim 2009. godine, prosječni udio izvanrednih studenata u Hrvatskoj iznosi 62,6%¹⁷, dok je europski prosjek 32,4%¹⁸ izvanrednih studenata u studentskoj populaciji.

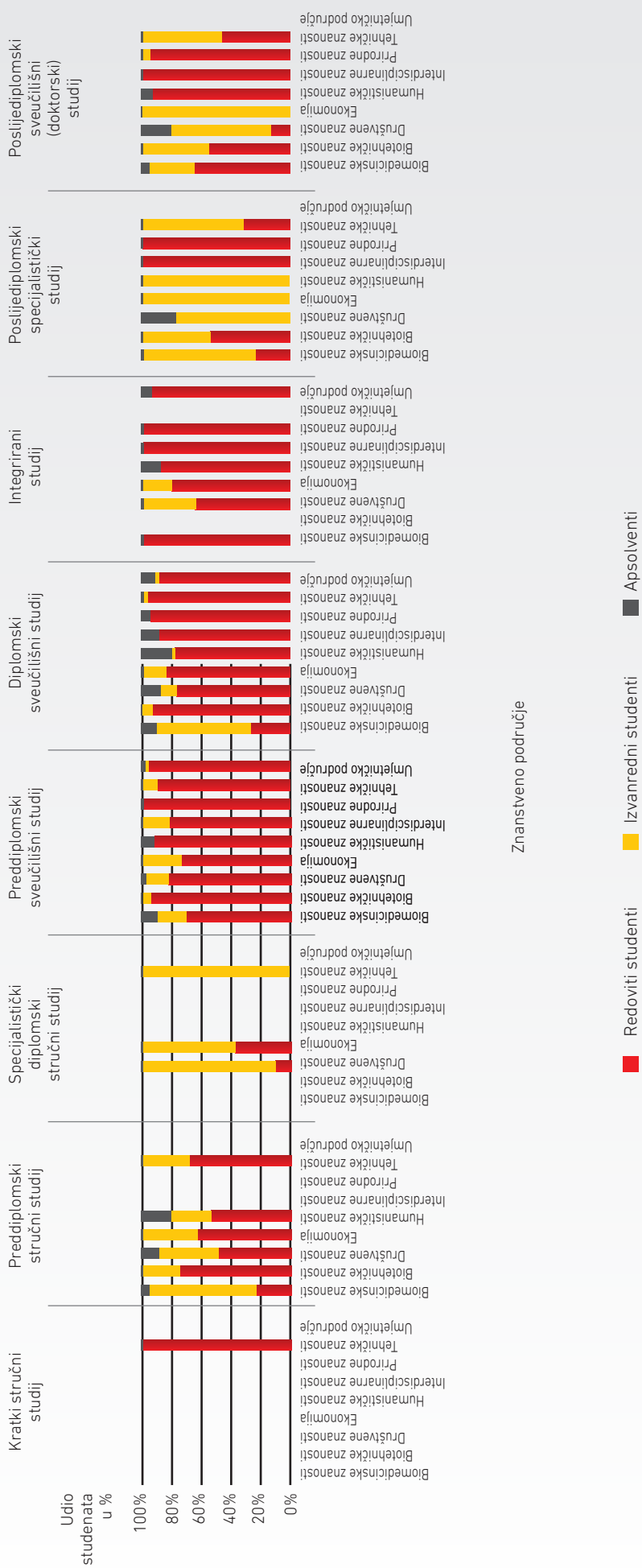

¹⁶ Izvanredni studenti u tercijarnom obrazovanju prema dobi (ISCED 5 i 6), 2009. g. u Ključni podatci o obrazovanju u Europi 2012., http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/hr_HR/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=ECAF12001 (str. 83), pristup dana 1.2.2017.

¹⁷ Izvanredni studenti u tercijarnom obrazovanju prema dobi (ISCED 5 i 6), 2009. g. (EU: 18-23 godina – 16,2%; 24-29 godina – 57,6%; 30-34 godina – 87,6%; 35-39 godina – 89%) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/hr_HR/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=ECAF12001 (str. 83), pristup dana 1.2.2017.

¹⁸ Izvanredni studenti u tercijarnom obrazovanju prema dobi (ISCED 5 i 6), 2009. g. (EU: 18-23 godina – 12,4%; 24-29 godina – 27,3%; 30-34 godina – 41,4%; 35-39 godina – 48,5%) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/hr_HR/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=ECAF12001 (str. 83), pristup dana 1.2.2017.

Broj studenata po vrstama studija i znanstvenim područjima

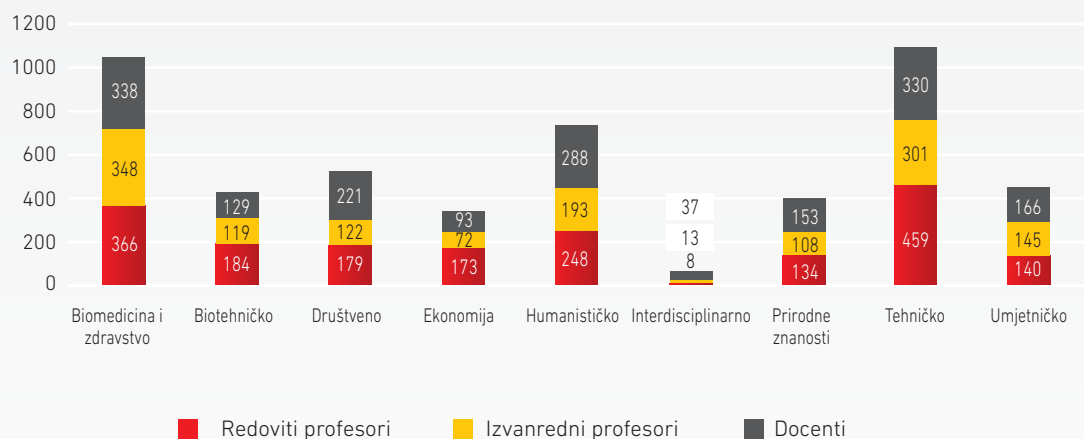
Kumulativno gledajući udjele studenata prema razini programa, tipu studiranja u različitim područjima znanosti, vidi se kako se preddiplomski stručni studiji na javnim sveučilištima ne izvode u interdisciplinarnim i prirodnim znanostima te umjetničkom području. Udjeli izvanrednih studenata na studijima u biomedicinskim i društvenim znanostima premašuju udjele redovitih studenata. Druga razina stručnih studija na javnim sveučilištima izvodi se samo u tehničkim i društvenim znanostima te je na njima većina studenata izvanredna. Najviše redovitih studenata studira u sveučilišnoj vertikali, i to na preddiplomskoj i diplomskoj razini. U područjima prirodnih, biotehničkih, tehničkih i humanističkih znanosti te u umjetničkom području udjeli izvanrednih studenata relativno su mali (0% do 10%). Najviše izvanrednih studenata na diplomskoj sveučilišnoj razini (60%) studira u području biomedicine i zdravstva. Riječ je o studijima sestrinstva i fizioterapije. U društvenim znanostima te polju ekonomije vidi se nešto veći udio izvanrednih studenata nego u ostalim znanstvenim područjima (11% do 16% izvanrednih studenata u ukupnom broju svih studenata na toj razini u društvenom području i polju ekonomije).

Integrirani studij gotovo potpuno (više od 90%) studiraju redovito studenti u biomedicini i zdravstvu, humanističkim, interdisciplinarnim i prirodnim znanostima te u umjetničkom području. Izvanrednih studenata integriranih studija najviše je u području društvenih znanosti (20%) i njihovu polju ekonomije (35%). U biotehničkim i tehničkim znanostima nema integriranih studija.

Na specijalističkim poslijediplomskim studijima većina studenata studira izvanredno u udjelu većem od 50% u biomedicinskim, biotehničkim, tehničkim znanostima te u društvenim znanostima. Svi su studenti izvanredni u polju ekonomije te u humanističkom području. U području interdisciplinarnih i prirodnih znanosti na poslijediplomskoj specijalističkoj razini svi su studenti redoviti.

Znatni su podatci kako su na trećoj, doktorskoj razini, u svim znanostima, uz iznimku društvenih znanosti i ekonomije, svi studenti u više od 50% slučajeva redoviti. Svi doktorski studenti u humanističkim, interdisciplinarnim i prirodnim znanostima su redoviti, a svi studenti u polju ekonomije izvanredni.

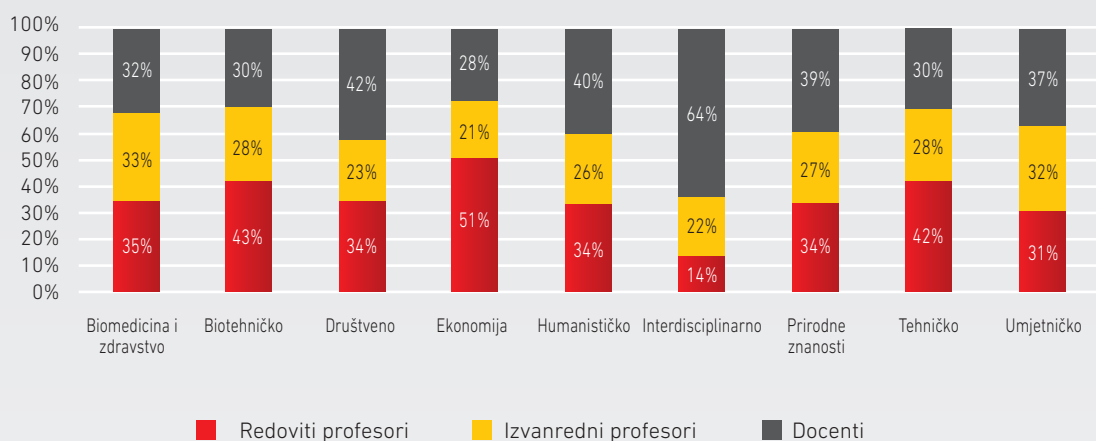
4.1.1.2. NASTAVNICI

Grafikon 3. Broj i distribucija nastavnika kroz znanstveno-nastavna zvanja u različitim znanstvenim područjima i polju ekonomije

Ukupan broj nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima najveći je u tehničkom području (1090, Grafikon 3), a najmanji u interdisciplinarnom (58). U biomedicini i zdravstvu ukupno su zaposlena 1052 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, a u humanističkom području 729.

Raspon broja nastavnika u područjima biotehničkih, društvenih i prirodnih znanosti, umjetničkom području i polju ekonomije kreće se od 338 (u ekonomiji) do 522 u društvenim znanostima.

Grafikon 4. Udjeli redovitih profesora, izvanrednih profesora i docenata u ukupnom broju nastavnika po znanstvenom području i polju ekonomije

Udjeli redovitih profesora u ukupnom broju nastavnika u tom području najveći su u polju ekonomije (51%), biotehničkom (43%) i tehničkom području (42%). U ostalim područjima udjeli se kreću oko trećine (31% do 35%) zaposlenih u znanstveno-nastavnom zvanju. Izvanredni profesori imaju najmanje udjele u ukupnom broju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju u svim znanostima te se kreću od 21% do 28%. Iznimke su izvanredni profesori u području biomedicine i zdravstva (33%) te u umjetničkom području (32%).

Udjeli docenata u svim područjima veći su od 30% u ukupnom broju zaposlenika u znanstveno-nastavnim zvanjima. Najveći su u područjima društvenih (42%), humanističkih (40%) te prirodnih znanosti (39%). Najmanje udjele docenata nalazimo u polju ekonomije (21%) te biotehničkom i tehničkom području (30%). U gotovo dvostruko većem udjelu docenti su zastupljeni i u interdisciplinarnom području (64%).

Iz distribucije udjela nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima razvidno je kako, kumulativno gledajući broj nastavnika po području, piramidalnu strukturu (najmanji udio nastavnika u najvišim zvanjima, a najveći udio nastavnika u nižim zvanjima, Arimoto u Teichler i sur., 276:2016) ima samo umjetničko područje. Najveći otklon, odnosno strukturu suprotne piramide pokazuje polje ekonomije u kojem su više od polovine nastavnika (51%) u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora. Sličnu strukturu, ali uz ravnomjernije, gotovo identične udjele (35%, 33%, 32%), nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju nalazimo u području biomedicine i zdravstva.

U konačnici, prosječni udjeli svake od ovih triju grupacija nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju za sva područja u Republici Hrvatskoj pokazuju kako poželjna piramidalna struktura¹⁹ nije ostvarena. Vidljiv je znatan udio redovitih profesora (prosječno 35%) u ukupnom broju znanstveno-nastavnog kadra te razmjerno malom udjelu izvanrednih profesora (28%), što se može objasniti kriterijima za izbor u više zvanje s obzirom na to da ih više od trećine nastavnika u sustavu (prosječno 35%) zadovoljava²⁰. Moguće razloge premale zastupljenosti izvanrednih profesora potrebno je dodatno istražiti. Udjeli docenata prosječno iznose 38%, što docente čini najzastupljenijom populacijom nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju. Njihov je udio najmanji u polju ekonomije (28%).

¹⁹ Direktna mjera koja se nastojala postići prijedlogom Zakona o visokom obrazovanju, znanosti i sveučilištu Iz javne rasprave o nacrtima zakona iz područja znanosti i visokog obrazovanja (2011. godine) <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=11079&sec=3349> (pristup dana 10.12.2016.)

²⁰ Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja („Narodne novine“, broj 84/05, 138/06, 42/07-Odluka USRH, 120/07, 71/10, 116/10 i 38/1) – neslužbeni pročišćeni tekst <https://www.azvo.hr/hr/o-nama/propisi>, pristup dana 12.12.2016.

Tablica 3. Prosječna starost nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima po znanstvenim područjima

Znanstveno područje	Redoviti profesori	Izvanredni profesori	Docenti	Prosječna starost
Biomedicina i zdravstvo	57,65	49,2	44,07	50,31
Biotehničko	54,92	45,71	41,47	47,37
Društveno	58,1	47,36	40,91	48,79
Ekonomija	57,44	51,42	40	49,62
Humanističko	59,3	50,22	41	50,17
Interdisciplinarno	59	53,9	43,2	52,03
Prirodne znanosti	57,33	49,29	40,80	53,31
Tehničke znanosti	58,1	48,38	41,85	49,44
Umjetničko područje	57,72	51,04	43,56	50,77
Prosječna starost	57,73	49,61	42,01	50,08

Prosječna kronološka dob sveučilišnih nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima u Republici Hrvatskoj razmjerno je ujednačena po područjima i prosječno je između 47 i 53 godine života. Najviša je u području prirodnih znanosti (prosječno 53 godine), a najniža u biotehničkom području (prosječno 47 godina). Gledano po grupacijama nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, redoviti profesori u RH prosječno su stari 58 godina. Najmlađi su redoviti profesori u biotehničkom području (prosječno 55 godina), dok su prosječno najstariji u humanističkom i interdisciplinarnom području (59 godina).

Prosječna starost izvanrednih profesora je 50 godina, dok su iznad tog prosjeka izvanredni profesori u interdisciplinarnom (prosječno 54 godine), humanističkom (prosječno 50 godina) i umjetničkom (prosječno 51 godina) području te polju ekonomije (prosječno 51 godina). U prosjeku najmlađe nastavnike u zvanju izvanrednog profesora imamo u biotehničkom (prosječno 46 godina) i društvenom području (prosječno 47 godina).

Prosječna dob docenata u Republici Hrvatskoj je 42 godine. Višu dob prosječno imaju docenti u području biomedicine i zdravstva (prosječno 44 godine), umjetničko (prosječno 44 godine) i interdisciplinarno područje (prosječno 43 godine). Ispod prosječne dobi za populaciju docenata prosječno su docenti u polju ekonomije (prosječno 40 godina), prirodnim (prosječno 41 godina), društvenim (prosječno 41 godina), humanističkim (prosječno 41 godina) i biotehničkim (prosječno 41 godina) znanostima.

Prosječna starosna dob redovitih profesora razlikuje se od prosječne dobi izvanrednih profesora za oko 10 godina u svakom znanstvenom području. Te su razlike nešto manje u polju ekonomije (6 godina) i prirodnih znanosti (8 godina). Za razliku od ovih podataka, prosječna dob docenata manje se razlikuje od prosječne dobi izvanrednih profesora (oko 5 godina).

Znanstveno područje	Redoviti profesori	Izvanredni profesori	Docenti	Prosječna starost			
Biomedicina i zdravstvo	57,65	35%	49,2	33%	44,07	32%	50,31
Biotehničko	54,92	43%	45,71	28%	41,47	30%	47,37
Društveno	58,1	34%	47,36	23%	40,91	42%	48,79
Ekonomija	57,44	51%	51,42	21%	40	28%	49,62
Humanističko	59,3	34%	50,22	26%	41	40%	50,17
Interdisciplinarno	59	14%	53,9	22%	43,2	64%	52,03
Prirodne znanosti	57,33	34%	49,29	27%	40,80	39%	53,31
Tehničke znanosti	58,1	42%	48,38	28%	41,85	30%	49,44
Umjetničko područje	57,72	31%	51,04	32%	43,56	37%	50,77
Prosječna starost	57,73	35%	49,61	27%	42,01	38%	50,08

Tablica 4. Prosječna starost i udjeli svake grupacije nastavnika – usporedni pregled

Ako se ovi podatci usporede, vidi se kako je u znanstvenim područjima u kojima je prosječni udio redovitih profesora manji od prosječnog (35%), prosječna starost veća od prosjeka svih znanstvenih područja (58 godina) – primjerice humanističko i društveno područje. U nekim područjima, primjerice biotehničkom, prosječni je udio redovitih profesora veći od prosječnog (35%), dok je prosječna starost manja od prosjeka svih znanstvenih područja (58 godina).

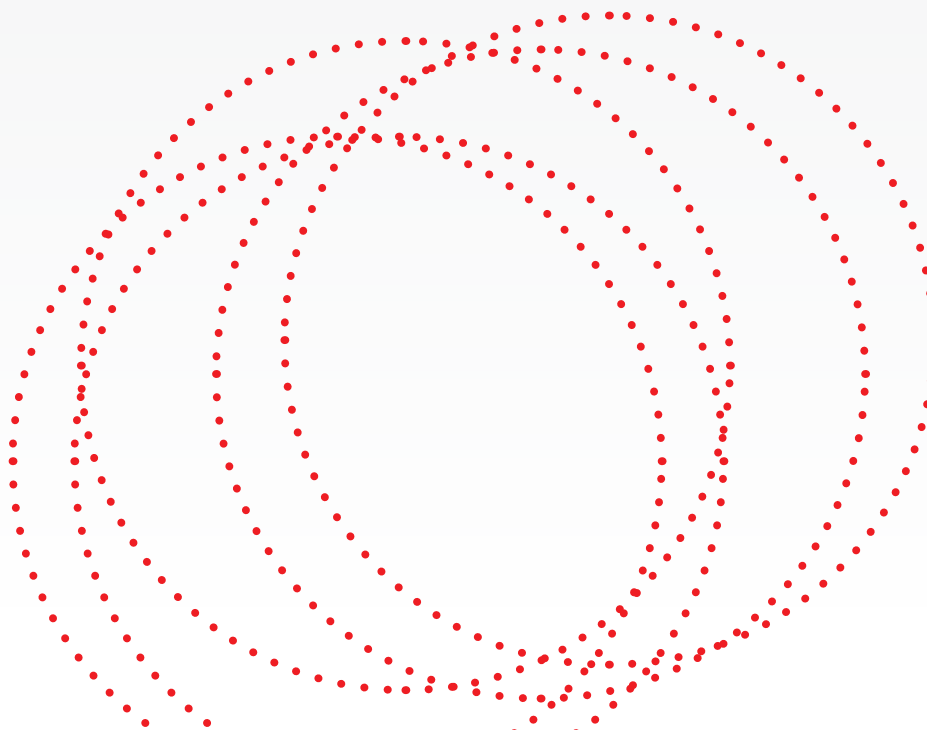
Najmanji udio izvanrednih profesora koji ujedno imaju najvišu kronološku dob nalazimo u polju ekonomije, interdisciplinarnom i humanističkom području. Najviše docenata (64%) prosječne starosti više od prosjeka (42 godine) zaposleno je na javnim visokim učilištima koja izvode studijske programe u interdisciplinarnom području. Za razliku od tog područja, u tehničkom području zaposleno je docenata više od prosječnih 38% te je njihova dob niža od prosječne 42 godine.

4.1.1.3. OMJER BROJA NASTAVNIKA I BROJA STUDENATA

Tablica 5. Pregled prosječnih vrijednosti omjera broja nastavnika i broja studenata u svakom od znanstvenih područja te polju ekonomije

Znanstveno područje	Prosječni omjer
Biomedicina i zdravstvo	1 / 14,6
Biotehničko područje	1 / 16,7
Ekonomija	1 / 53,1
Društveno područje	1 / 26,2
Humanističko područje	1 / 19,7
Interdisciplinarno područje	1 / 13,8
Tehničko područje	1 / 20,6
Umjetničko područje	1 / 7,4
Područje prirodnih znanosti	1 / 12,5

Omjer nastavnik / student niži od jednog nastavnika na 30 studenata bio je jedan od minimalnih uvjeta u proteklom ciklusu reakreditacije. Prosječne vrijednosti tog omjera po znanstvenim područjima kreću se u većini znanstvenih područja ispod omjera 1 / 20. Iznimke su znanstveno područje društvenih znanosti (1 / 26) i polje ekonomije u kojem prosječni broj studenata na jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju čak dvostruko premašuje ovaj broj te iznosi 1 / 53,1. Najniži prosječni omjer je u prirodnim znanostima: 1 / 12,5.

4.1.1.4. ZNANSTVENI RAD

Znanstveni rad na javnim sveučilištima kao i na ostalim visokim učilištima koja tu djelatnost imaju registriranu, u ovom izvješću primarno je praćen kroz objavljivanje rezultata znanstvenih istraživanja.

Tablica 6. Prosječan broj radova po znanstveniku godišnje u svakom od znanstvenih područja

Vrsta rada / znanstveno područje	Interdisciplinarno	Biomedicina i zdravstvo	Biotehničke	Društvene	Ekonomija	Humanističke	Prirodne	Tehničke
Znanstveni radovi (CC, WoS, Scopus)	2,30	1,74	0,83	0,46	0,34	0,44	1,25	0,75
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	1,71	0,24	0,49	0,86	1,43	0,65	0,30	0,32
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	0,12	0,00	0,03	0,02	0,05	0,02	0,00	0,00
Autorstvo domaćih knjiga	0,96	0,11	0,06	0,20	0,25	0,21	0,05	0,08
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	1,08	0,64	0,29	0,36	0,54	0,27	0,23	0,23
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova	2,87	0,59	0,49	0,72	1,74	0,40	0,16	1,07
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	0,68	0,39	0,04	0,19	0,26	0,30	0,07	0,09
Stručni radovi	4,57	0,22	0,25	0,46	0,52	0,76	0,17	0,29
Poglavlja u recenziranim knjigama	0,65	0,54	0,12	0,49	0,43	0,39	0,18	0,10
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova	1,01	0,17	0,13	0,17	0,32	0,18	0,05	0,19
Uredničke inozemne knjige	0,63	0,01	0,00	0,15	0,03	0,02	0,02	0,01
Uredničke domaće knjige	0,30	0,04	0,02	0,22	0,08	0,14	0,11	0,07
Broj radova u časopisima institucije koja se vrednuje	2,85	0,36	0,15	0,45	-	0,24	0,41	0,15

Znanstvena komunikacija u različitim znanstvenim područjima realizira se kroz različite vrste publikacija. Iako je u nekim znanstvenim područjima istaknuta veća važnost knjiga u svrhu komunikacije rezultata istraživanja, posebice u humanističkim znanostima, istraživanja provedena u Hrvatskoj nedvojbeno govore u prilog važnosti časopisa u društvenim i humanističkim znanostima (Jokić i Sirotić, 2015). Prosječne vrijednosti broja radova koje znanstvenici godišnje objave u različitim znanstvenim područjima, prema kategorijama radova, upućuju na to kako je najveća znanstvena produkcija po znanstveniku godišnje prisutna

u biomedicini i zdravstvu. Najmanje radova navedenih u CC, WoS i Scopus bazama prosječno publiciraju znanstvenici u polju ekonomije (prosječno 1 rad po znanstveniku u tri godine), što je prosječno niže čak i od humanističkih znanosti (prosječno 0,44 rada po znanstveniku godišnje) u kojima takva vrsta radova nije primarni oblik znanstvene komunikacije. Autorstva inozemnih knjiga potpisuje gotovo zanemariv broj znanstvenika, dok domaća autorstva knjiga najčešće potpisuju znanstvenici u polju ekonomije (prosječno 1 knjiga po znanstveniku u četiri godine). U društvenim i humanističkim znanostima godišnje se objavljuje 0,20 knjiga po znanstveniku. Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom najzastupljeniji su u biomedicini i zdravstvu (prosječno 0,64 rada po znanstveniku godišnje) te ekonomiji (prosječno 0,54 rada po znanstveniku godišnje). Gotovo dva recenzirana rada u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova godišnje prosječno objavi znanstvenik u polju ekonomije (prosječno 1,74 rada po znanstveniku godišnje). Znanstvenici u tehničkim znanostima prosječno objavljuju jedan recenzirani rad u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova. Prosječno najviše radova u domaćim časopisima s domaćom recenzijom objavljuju znanstvenici u biomedicinskom (prosječno 0,39 radova godišnje po znanstveniku) i humanističkom području (prosječno 0,30 radova godišnje). Ta vrsta radova gotovo je nepoznata u biotehničkim, prirodnim i tehničkim znanostima, ispod 0,1 rada godišnje po znanstveniku. Stručnih se radova objavljuje najviše u humanističkim znanostima (prosječno 0,76 radova godišnje) te ekonomiji (prosječno 0,52 rada godišnje po znanstveniku). Ta vrsta radova u ovim disciplinama premašuje i broj radova u CC, WoS i Scopus bazama. Stručni radovi u biotehničkim znanostima najmanje su zastupljeni s prosječno 0,20 radova godišnje po znanstveniku.

Poglavlja u recenziranim knjigama najviše su zastupljena u biomedicini i zdravstvu (prosječno 0,54 rada godišnje) i društvenim znanostima (prosječno 0,49 radova godišnje), dok je njihov broj u biotehničkom i tehničkom području gotovo zanemariv. Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova najviše objavljuju znanstvenici u polju ekonomije (prosječno 0,32 rada na godinu po znanstveniku). Broj uredničkih inozemnih knjiga gotovo je zanemariv, osim u društvenim znanostima (prosječno 0,15 radova godišnje), a broj uredničkih domaćih knjiga jedino se vidi u biotehničkim (prosječno 0,25 radova godišnje po znanstveniku) i društvenim znanostima (prosječno 0,21 rad godišnje po znanstveniku). Najveći broj autora u tzv. in-house časopisima nalazimo u društvenim znanostima (prosječno 0,45 radova godišnje po znanstveniku).

Gledajući po znanstvenim područjima, u tehničkim znanostima recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova (prosječno 1,07 radova po znanstveniku godišnje) i znanstveni radovi u CC, WoS i Scopus bazama (0,75 radova po znanstveniku na godinu) najzastupljeniji su oblici publiciranja. Autorstva i uredništva knjiga gotovo nisu zastupljeni kao radovi u ovom području.

U polju ekonomije, najviše publikacija je kategorizirano kao recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova (prosječno 1,74 rada po znanstveniku godišnje) te ostali recenzirani radovi u časopisima zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja (prosječno 1,43 rada po znanstveniku godišnje). Najmanji broj publikacija po znanstveniku u polju ekonomije objavljen je u obliku autorskih ili uredničkih inozemnih i domaćih knjiga (prosječno do 0,05 radova po znanstveniku godišnje). U polju ekonomije zastupljeno je prosječno najmanje radova u CC, WoS i Scopus bazama po znanstveniku godišnje. Podatci o broju radova u časopisima matične institucije koja se vrednuje nisu dostupni budući da se u akademskoj godini u kojoj je vrednovano ovo polje, nisu prikupljali podatci za tu vrstu publikacija.

U ostalim društvenim znanostima najbrojniji radovi su *ostali recenzirani radovi* objavljeni u časopisima zastupljenim u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja (prosječno do 0,86 radova po znanstveniku godišnje) kao i *recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova* (prosječno 0,72 rada po znanstveniku na godinu). U ovom području u *in-house* časopisima objavljuje se prosječno najviše (prosječno 0,34) radova po znanstveniku godišnje. U biomedicini i zdravstvu u časopisima indeksiranim u CC, WoS i Scopus bazama prosječno se u godinu dana objavljuju gotovo dva rada po znanstveniku (prosječno 1,74). Po veličini udjela slijede poglavlja u recenziranim knjigama (prosječno 0,54 rada po znanstveniku godišnje) te radovi u domaćim časopisima s inozemnom recenzijom (prosječno 0,64 rada po znanstveniku godišnje).

Za područje biotehničkih znanosti uočljivo je kako je najviše publikacija, prosječno 0,83 rada po znanstveniku godišnje, kategorizirano kao znanstveni radovi objavljeni u časopisima indeksiranim u CC, WoS i Scopus bazama. Slijede ih recenzirani radovi objavljeni u časopisima zastupljenima u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja (prosječno 0,49 radova po znanstveniku godišnje). S istim udjelom zastupljeni su i *recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova* radova. U ovom području prosječan broj radova objavljen u *in-house* časopisima zanemariv je.

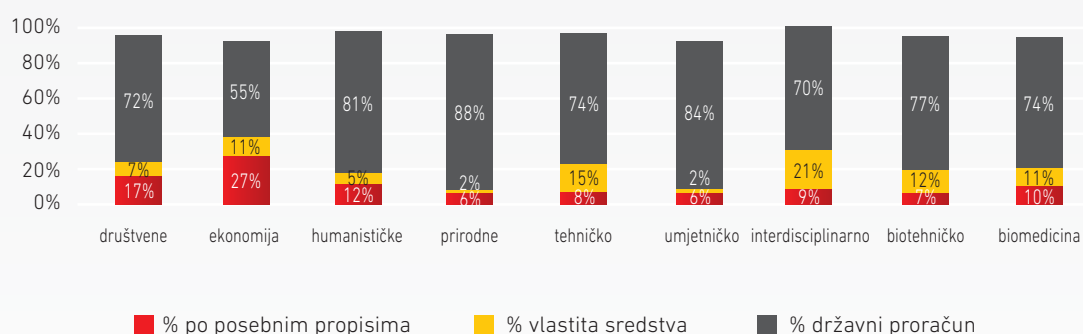
U humanističkim znanostima stručni radovi prosječno su najzastupljeniji, u prosjeku 0,76 radova po znanstveniku godišnje. Slijedi udio ostalih recenziranih radova zastupljenih u časopisima indeksiranim u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja (prosječno 0,65 radova po znanstveniku godišnje). Uredničke i autorske knjige objavljene u inozemstvu gotovo su zanemariva pojava, prosječno 0,02 rada po znanstveniku godišnje.

U području prirodnih znanosti kao publikacije prevladavaju znanstveni radovi objavljeni u časopisima indeksiranim u CC, WoS i Scopus bazama, s prosječno 1,25 radova po znanstveniku godišnje. Znanstvenici s javnih sveučilišta u prirodnim znanostima prosječno najmanje objavljuju radova u domaćim časopisima s domaćom recenzijom (prosječno 0,07 radova po znanstveniku godišnje), stručne radove (prosječno 0,17 radova po znanstveniku godišnje) te radove u *in-house* časopisima (prosječno 0,41 rad po znanstveniku godišnje).

Rezultati analize znanstvene i stručne produktivnosti znanstvenika institucija koje su, za potrebe ove analize, grupirane u interdisciplinarne znanosti, nisu usporedivi. Naime, riječ je o znanstvenicima/nastavnom osoblju koji predaju na jednom studijskom programu, ali su zaposleni na različitim entitetima unutar sveučilišta. Njihova znanstvena i stručna produkcija prikazana je na razini ukupnog broja radova za cijelu instituciju, odnosno prosječnih vrijednosti.

Sumarno, usporedbom udjela znanstvenih publikacija po svim znanstvenim područjima, vidi se da su recenzirani radovi objavljeni u zbornicima radova s inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova najzastupljeniji oblici publiciranja u gotovo svim područjima, s prosječno 0,49 radova po znanstveniku godišnje. Iznimku čine samo radovi znanstveno-nastavnog osoblja iz prirodnih znanosti, s prosječno 0,17 radova u zbornicima radova s konferencija po znanstveniku godišnje.

4.1.1.5. FINACIJE

Grafikon 5. Udio sredstava u ukupnom iznosu iskazan kroz tri vrste financiranja

Na visokim učilištima unutar svakog znanstvenog područja financiranje javnih visokih učilišta u sastavu javnih sveučilišta prosječno je više od 75% slučajeva iz državnog proračuna. Iznimka su visoka učilišta u polju ekonomije na kojima udio financiranja iz državnog proračuna iznosi 55%. Najveći udio financiranja iz državnog proračuna (88%) nalazimo na visokim učilištima u sastavu javnih sveučilišta koja izvode studijske programe u znanstvenom području prirodnih znanosti.

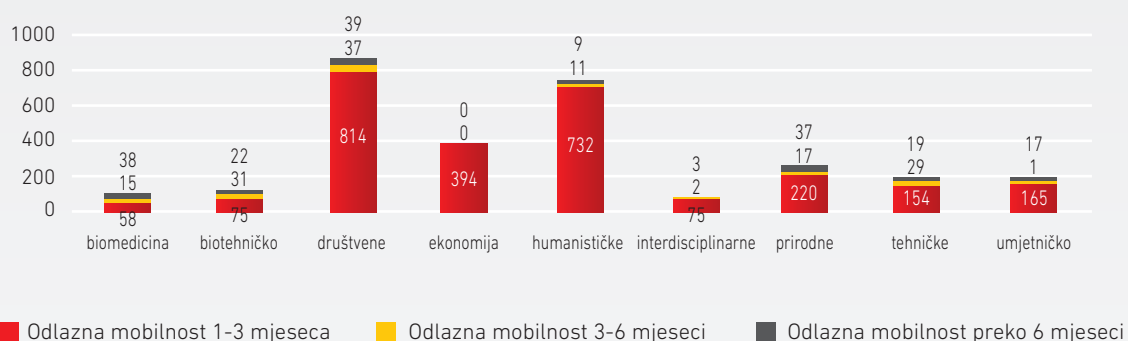
Prosječno najmanji udio vlastitih sredstava¹⁹ imaju visoka učilišta u umjetničkom području (2%), a najveći u interdisciplinarnim znanostima. Prihode iz vlastitih sredstava čiji je prosječni udio veći od 10% ukupnih prihoda imaju visoka učilišta u sklopu tehničkih znanosti (15%), biotehničkih znanosti (12%), biomedicine i zdravstva (11%) te ekonomije (11%).

Prosječni udio financijskih sredstava po posebnim propisima²⁰ najvažniji je na visokim učilištima na javnim sveučilištima koja izvode studijske programe u polju ekonomije (27%). Ti udjeli važni su još i na visokim učilištima u društvenim (17%) i humanističkim (12%) znanostima te u biomedicini i zdravstvu (10%).

4.1.1.6. MOBILNOST I MEĐUNARODNA SURADNJA

ODLAZNA MOBILNOST

Nastavnici

Grafikon 6. Broj boravaka nastavnika u inozemstvu prema duljini boravka i znanstvenom području

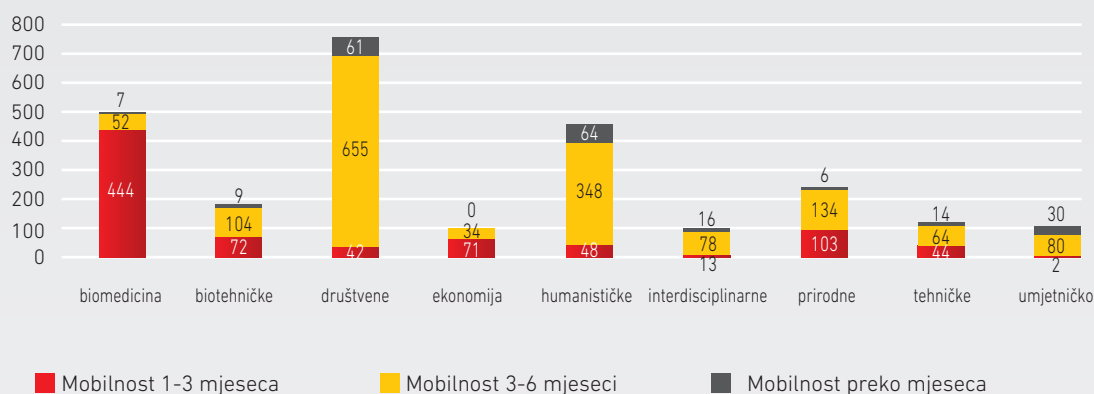
Podatci o odlaznoj mobilnosti nastavnika variraju u različitim znanstvenim područjima. Razlog tome možemo potražiti u činjenici da su programi mobilnosti nastavnika rezultate postigli tek nešto kasnije nego što su prva visoka učilišta vrednovana. Isto tako, nastavnici u nekim znanstvenim područjima tradicionalno su okrenuti trajnijoj mobilnosti te odlascima u inozemstvo.

Najkraći boravci u inozemstvu (1 do 3 mjeseca) najbrojnija su kategorija mobilnosti u svim područjima. Najveći udio u ukupnom broju odlazaka ova kategorija ima u ekonomiji (394), ostalim društvenim znanostima (814) i humanistici (732). Trajniji boravci nastavnika – više od 6 mjeseci, s obzirom na ukupan broj boravaka u inozemstvu, ipak su brojniji u biomedicini i zdravstvu (38), prirodnim znanostima (37) te biotehnologiji (22). Odlazne mobilnosti nastavnika dulje od 3 mjeseca u polju ekonomije nema.

²¹ Financiranje iz vlastitih sredstava obuhvaća sljedeće stavke: školarine – poslijediplomske specijalističke, školarine – poslijediplomske doktorske, znanstveni projekti, stručni projekti, prihodi od najma, ostale vrste prihoda.

²² Financiranje po posebnim propisima obuhvaća sljedeće stavke: školarine – preddiplomske, diplomatske, stručne, dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature), naknade za upis, izdavačka djelatnost, naplate studenskih molbi, potvrđnica, diplome, indeksi itd. te ostale vrste prihoda.

Studenti

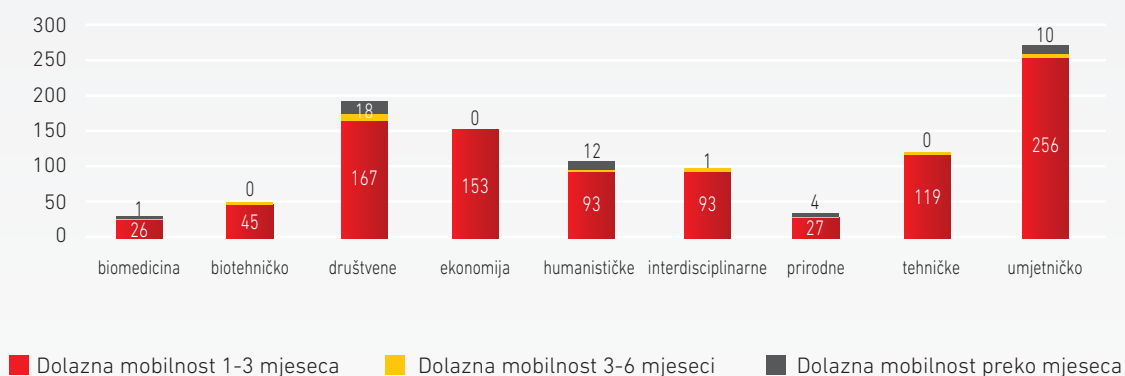

Grafikon 7. Broj boravaka studenata u inozemstvu prema duljini boravka i znanstvenom području

Najbrojnija kategorija studentske odlazne mobilnosti, u svim znanstvenim područjima, jesu boravci u trajanju od 3 do 6 mjeseci. Iznimka su studenti u biomedicinskim znanostima čiji su boravci nešto kraći (1 do 3 mjeseca). Najviše najduljih boravaka studenata (više od 6 mjeseci) nalazimo u društvenim i humanističkim znanostima. Iznimno mali broj odlazaka u inozemstvo, posebice, duljih od 3 mjeseca, vidljiv je u polju ekonomije na visokim učilištima u sklopu javnih sveučilišta.

DOLAZNA MOBILNOST

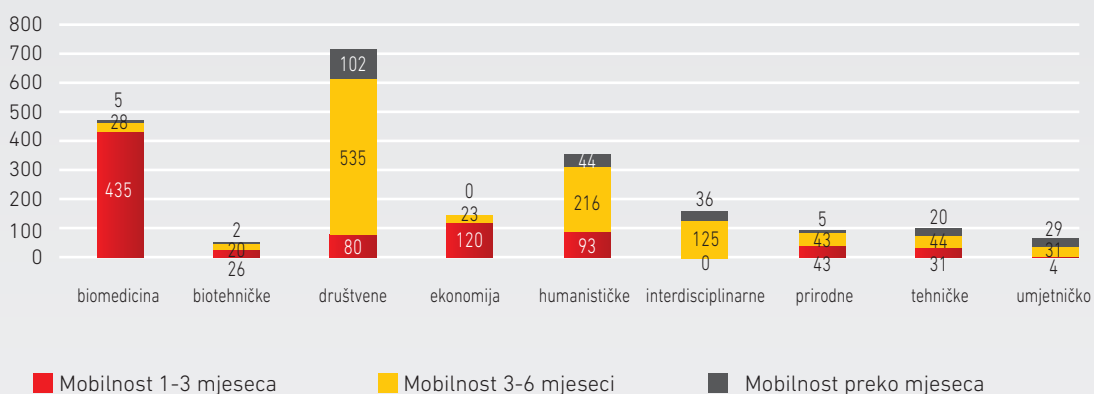
Nastavnici

Grafikon 8. Broj dolazaka nastavnika iz inozemstva prema duljini boravka i znanstvenom području

Gledajući broj dolazaka nastavnika na hrvatska visoka učilišta u sklopu javnih sveučilišta, zamjećujemo da je riječ o vrlo malom broju dolazaka inozemnih nastavnika duljih od 3 mjeseca. Prema broju kraćih boravaka inozemnih nastavnika važna su visoka učilišta u umjetničkom području (256) te u području društvenih znanosti (167). Najveći broj boravaka inozemnih nastavnika duljih od 6 mjeseci nalazimo u društvenim znanostima (18), humanističkim znanostima (12) te umjetničkom području (10). Takvih boravaka nema u biotehničkom i tehničkom području te u polju ekonomije.

Studenti

Grafikon 9. Broj dolazaka nastavnika iz inozemstva prema duljini boravka i znanstvenom području

Dolazna mobilnost studenata, prema broju dolazaka i prema duljini boravka, najveća je u društvenim znanostima i biomedicini, a najniža u biotehničkim znanostima i umjetničkom području. Najviše najduljih boravaka (više od 6 mjeseci) inozemnih studenata zamjećujemo u društvenim (102) i humanističkim znanostima (44).

4.1.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA

Područje biomedicine i zdravstva

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje		Učinkoviti su organizacijska struktura i procesi. Stratešku misiju treba povezati sa samim strateškim planom.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Praćenje kvalitete znanstvenoistraživačkog rada većinom se temelji na faktoru utjecaja, što ne mora nužno odražavati stvarnu kvalitetu časopisa iz različitih specijalizacija.	Prikupljanje više kvantitativnih podataka kojima se može pratiti napredak. Praćenje kvalitete nastave trebalo bi obuhvaćati povratne informacije studenata i formalno vrednovanje nastavnog osoblja. Provedbu strateškog plana treba na odgovarajući način pratiti uz pomoć pokazatelja učinkovitosti, koji uključuju broj i kvalitetu istraživačkih projekata, objavljenih članaka i drugih publikacija, mišljenja doktoranada o dostupnosti mentora itd.	visoko učilište
	Strateški ciljevi	Ocjene strateških programa na institucijama su prosječne uz najčešće prigovore da su strateški ciljevi previše neodređeni i apstraktni. Istraživačke strategije ne navode jasne istraživačke teme,	S obzirom na postavljene strateške ciljeve, zaključak je članova povjerenstava da se na svakoj instituciji ističe nekoliko istraživača, dok ostali ispunjavaju formalne minimalne uvjete. Stječe se dojam da je broj istraživača nužan za ostvarivanje strateških ciljeva nedostatan. Potrebno je razviti egzaktno indikatore kojima bi se ostvarenje strateških ciljeva pratilo.	visoko učilište, MZOS
	Etika	Imaju etički kodeks i mehanizme za praćenje etičnog. S procedurom bi trebali biti upoznati svi djelatnici.	Povjerenstvo je posebno pohvalilo djelotvornost sustava za prevenciju i praćenje plagiranja studenata na jednom fakultetu. Fakulteti moraju u manjoj ili većoj mjeri proširiti svoje etičke kodekse ili djelatnike i studente više upoznati s konceptom i svijesti o neetičnom ponašanju.	visoko učilište
Studijski programi	Upisne kvote	Upisne su kvote za studijske programe u skladu s potrebama društva i mogućnostima za održavanje kvalitetne nastave.		visoko učilište, MZOS
	Ishodi učenja	Studijski programi usklađeni su s ishodima učenja i međunarodnim standardima.	Usvajanje međunarodnih okvira za ishode učenja, čime bi potaknuo transparentni, pouzdaniji i učinkovitiji proces razvoja i praćenja nastavnih planova i programa. Inicijativa za definiranje zajedničkih ishoda učenja za sve medicinske fakultete u Hrvatskoj. Definirati skup kliničkih vještina koje studenti moraju steći nakon završetka studijskog programa.	visoko učilište, sveučilište
	ECTS bodovi		Revidirati raspodjelu ECTS-a kako bi ona točno odražavala radno opterećenje studenata na svim predmetima.	visoko učilište

	Praksa		Društveno koristan rad, partnerstva s industrijom (farmaceutskom) ili suradnja s drugim visokim učilištima (u području medicine i sestrištva) mogli bi predstavljati prilike za studente da bolje usvoje naučeno.	visoko učilište, sveučilište
	Alumni		Održavanja kontakta s alumnijima. Koordiniranje s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje radi sustavne analize statistika zapošljivosti i profesionalnih postignuća diplomiranih studenata visokih učilišta u Hrvatskoj i inozemstvu.	visoko učilište
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja	Postoji znatan broj studenata koji odustaju od studija tijekom prve godine studiranja.	Ideja obrazovanja temeljenog na ishodima učenja mora biti ugrađena u sve aspekte obrazovnog procesa. Uvesti dodatne suvremene nastavne metode, kao što su obrnuta učionica (<i>flipped classroom</i>), problemsko učenje ili učenje na temelju primjera i timsko učenje u interprofesionalnom kontekstu. Visoka učilišta trebala bi nastojati što više primjenjivati praktične načine učenja.	visoko učilište
	Revidiranje studijskih programa	Programi specijalizacije su preopsežni.		visoko učilište
	Mentorstvo	Visoka učilišta nude i omogućuju savjetovanja, mentorstva i resurse za profesionalno usmjeravanje.	Trebalo bi poboljšati postupke stručnog usmjeravanja studenata jer studenti smatraju da je sustav studentskog mentorstva učinkovit, ali da sustav nastavnčkog mentorstva nije optimalan jer nema dovoljno dobrih mentora.	visoko učilište
	Dodatni sadržaji i izvan-nastavne aktivnosti	Studentima je omogućen izbor između velikog broja izvannastavnih aktivnosti za koje visoka učilišta osiguravaju potporu.	Povjerenstvo drži da je ovo jedna od snaga visokih učilišta i studenti su time vrlo zadovoljni.	
	Studentski standard			
	Potpore studentima			
Nastavnici			Trebalo bi definirati kriterije za napredovanje nastavnika koji bi u obzir uzimali razne aspekte njihova rada, uključujući i pedagošku izobrazbu, nastavni rad itd. Sudjelovanje u pedagoškom usavršavanju također bi trebalo biti preduvjet za napredovanje.	sveučilište, MZOS
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	Prosječan broj objavljenih znanstvenih radova s međunarodnom recenzijom relativno je visok u biomedicinskom području, posebno s obzirom na kontekst slabog financiranja istraživačkog rada. Broj radova u časopisima visokog odjeka relativno je nizak.	Ističe se da na svim institucijama zaslugu za stopu publiciranja ima nekoliko znanstvenika i istraživačkih skupina.	visoko učilište
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	Ne postoje sustavni formalni mehanizmi prepoznavanja, nagrađivanja i poticanja izvrsnih znanstvenika u području biomedicine; iznimke su tek neki neformalni primjeri nagrađivanja.	Politike zapošljavanja i unapređenja slijede nacionalni sustav minimalnih uvjeta, što nije preduvjet za izgradnju klime bavljenja izvrsnom znanosti.	visoko učilište, sveučilište

	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom	Suradnja s institucijama u javnom i privatnom sektoru je dobra.	Međunarodna suradnja trebala bi se osnažiti. Napori uloženi u transfer tehnologija na evaluiranim institucijama čine se minimalnima, dok se komercijalizacija stručnih djelatnosti provodi optimalno s obzirom na bazične djelatnosti.	visoko učilište, sveučilište
Mobilnost i međunarodna suradnja		Fakulteti pružaju podršku svojim studentima da dio svojeg programa dovrše u inozemstvu. Većina visokih učilišta aktivna je u međunarodnoj suradnji i razmjeni s drugim institucijama.	Visoka učilišta trebala bi uložiti još više truda u poticanje studenata da se koriste stranim jezicima koje znaju i odlaze na razdoblje studija u inozemstvo (npr. kliničke prakse, ljetne škole itd.). Visoka učilišta mogla bi privući nastavnike iz inozemstva razvojem politika i uspostavom trajnog programa gostujućih profesora za kraće posjete stranih nastavnika i znanstvenika te njihovo sudjelovanje u nastavi i znanstvenoistraživačkom radu.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	Zastupljenost laboratorijske opreme kao i protokoli za njezino korištenje zadovoljavaju propisane uvjete, a pojedina oprema posjeduje i međunarodnu akreditaciju.	Na pojedinim institucijama postoji potreba za modernizacijom kako bi se postigao veći stupanj znanstvenoistraživačke prepoznatljivosti.	visoko učilište
	Ostala oprema	Osigurana je različita suvremena oprema, tehnologija i tehnička podrška za nastavne i znanstvene aktivnosti.	Nastavak osuvremenjivanja i proširivanja fonda opreme.	visoko učilište, MZOS
	Nenastavno osoblje	Omjer nastavnog i nenastavnog osoblja uglavnom je dobar.	Postoje pravilnici za dodatno usavršavanje nenastavnog osoblja, ali ono se uglavnom ne provodi u dovoljnoj mjeri.	visoko učilište
	Knjižnica	Premalene s nedovoljno prostora za učenje. Nedovoljna pristupačnost e-časopisima.		MZOS
	Financije	Nedostatak prostora i financijskih resursa. Ova skupina visokih učilišta previše ovisi o državnom proračunu.	Fakultetima je nužna dodatna financijska pomoć za prostorno širenje i dodatno opremanje klinika kako bi se dodatno razvila klinička nastava. Visoka učilišta trebala bi težiti diversifikaciji izvora financiranja kako bi povećala vlastitu autonomiju i osigurali održivost prihoda iz drugih izvora, poput fondova EU-a, suradnje s drugim fakultetima i tvrtkama te usluga lokalnoj zajednici.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

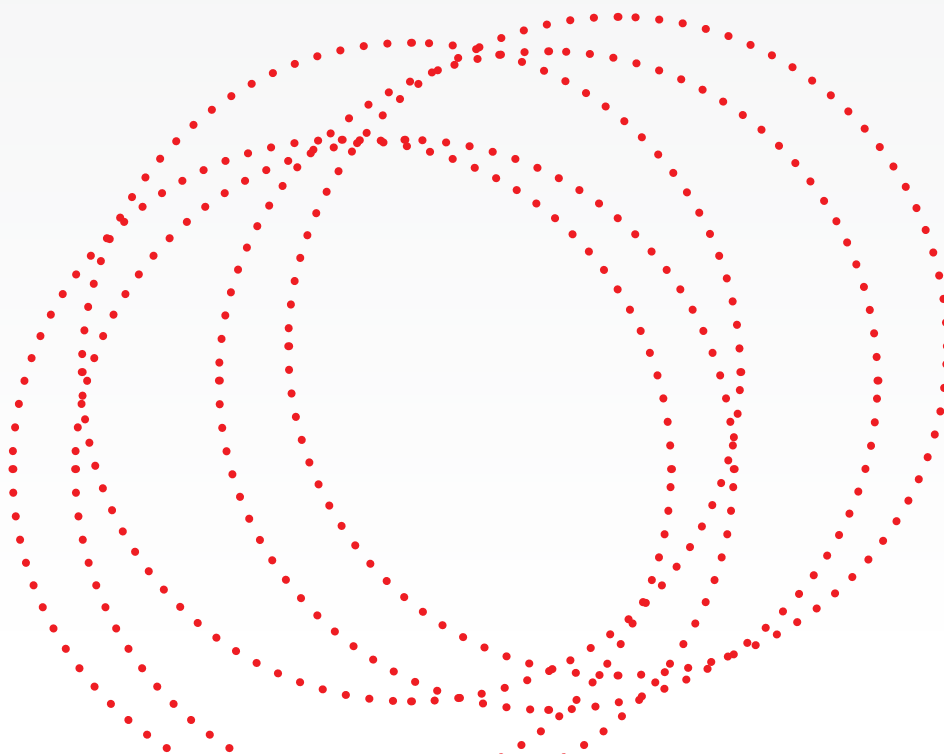
Područje biotehničkih znanosti

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Nema jasno definiranih specifičnih ciljeva i mehanizama za mjerenje i praćenje uspješnosti. Rijetko su u strateško planiranje uključili sve dionike, a nema ni pratećih operativnih planova i mehanizama provjere realizacije aktivnosti i ciljeva.		sveučilište, visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Aktivnosti unapređivanja kvalitete ne provode se sustavno i uglavnom su na niskoj razini. Nema sustavnih aktivnosti i formalnih postupaka za stalno praćenje kvalitete nastave i studijskih programa. Slabo prikupljanje informacija za poboljšavanje svojih aktivnosti. Mehanizmi praćenja znanstvenog rada nisu formalno i jasno uspostavljeni ili su tek u početnoj fazi.	Uvođenjem drugih metoda praćenja kvalitete nastave, npr. <i>peer-review</i> , a također i poboljšanjem sadržaja anketa o kvaliteti predmeta i studijskih programa te načina provedbe anketa studenata. Unapređenje korištenja prikupljenih informacija od svih dionika.	MZOS, sveučilište
	Mobilnost	Ključno je poznavanje engleskoga jezika.	Pokretanje inicijative za širu uporabu engleskoga jezika na svim razinama nastave i istraživačke djelatnosti, kao i za poboljšanje mogućnosti učenja engleskoga jezika.	
	Strateški ciljevi	Općenito postavljene, a i na onim fakultetima koji imaju jasna stajališta i ciljeve za kvalitetu istraživanja, trebalo bi jasnije odrediti istraživačke prioritete. U slučaju integriranih sveučilišta, strategije znanstvenih istraživanja postoje na razini sveučilišta, ali ne i na razini odjela.	Uspostava funkcionalnih mehanizama za praćenje znanstvenog rada nastavnika i određivanje pokazatelja uspješnosti te slobode nagrađivanja uspješnih znanstvenika. Ojačati politiku nagrađivanja istraživačke kvalitete i izvrsnosti te razviti mehanizme kojima se prati niska istraživačka produktivnost znanstvenika.	sveučilište
	Etika	Postoje etička povjerenstva i kodeksi, a u slučaju odjela sveučilišta, kodeksi i povjerenstva postoje na sveučilišnoj razini. Ne postoje čvrste formalne procedure za sustavno praćenje etičnog ponašanja studenata. Ne postoje formalni procesi koji se bave ponašanjem nastavnika. Studenti uglavnom nisu sustavno informirani na koji se način pristupa primjedbama koje mogu iskazati na račun nastavnika.	Uspostava formalnih procedura kojima bi se osiguralo sprečavanje prepisivanja i plagiranja studenata. Uvođenje sustava koji će osigurati otkrivanje plagijata.	sveučilište, visoko učilište

Studijski programi	Upisne kvote	<p>Previsoke upisne kvote.</p> <p>Niske upisne kvote koje omogućavaju upis „formalnih“ studenata koji ustvari ne studiraju, ali se koriste studentskim pravima.</p> <p>Upis studenata koji odustaju i utječu na nizak postotak prolaznosti, te potrebe dokazivanja opravdanosti upisnih kvota s resursima visokog učilišta i potrebama društva koje nisu uvijek jasno navedene.</p>	Preispitati, revidirati i bolje definirati upisne kvote.	Rektorski zbor
	Ishodi učenja	<p>Ishodi samo djelomično definirani (katkad samo na razini studijskog programa ili preddiplomskih studija).</p> <p>Premala razlika u ishodima učenja između preddiplomskog i diplomskog programa te prevelika općenitost i primjenjivost definiranih ishoda na gotovo sve kolegije.</p>		visoko učilište
	ECTS bodovi		<p>Preispitati raspodjelu ECTS bodova kada svi kolegiji nose isti broj bodova, te kada je potrebno osigurati ujednačenost i dosljednost.</p> <p>Identificirati i analizirati nepravilnosti u vezi s opterećenjem na pojedinim kolegijima te zatim uskladiti ECTS bodove.</p>	visoko učilište
	Praksa	Velik prostor za poboljšanja. Studenti praksu smatraju formalnošću te drže da je vrijeme predviđeno za praktičan rad prekratko.	Nema	visoko učilište
	Alumni		<p>Osnažiti alumni organizacije i sustavno prikupljati informacije o zapošljivosti završenih studenata.</p> <p>Visokim učilištima razmotriti upisne kriterije – uvesti strože.</p>	visoko učilište
	Revidiranje studijskih programa		Uključivanje predstavnika iz gospodarstva i ostalih dionika u analizu studijskih programa, uvođenje dodatnih kolegija na engleskom jeziku, revizija studijskih programa te sustavno i strateško praćenje postojećih studijskih programa.	visoko učilište
	Mentorstvo		Uspostaviti bolji sustav mentorstva, savjetovanja i profesionalne orijentacije jer studentima nedostaju informacije o njihovim obvezama i mogućnostima zapošljavanja.	visoko učilište
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti			
	Studentski standard	<p>Nedostatak smještajnih kapaciteta i organizacija studentske prehrane.</p> <p>Studenti upoznati s poboljšanjima koja proizlaze iz njihovih aktivnosti i sudjelovanja u radu upravljačkih struktura.</p>		visoko učilište, sveučilište, MZOS

	Potpore studentima		<p>Voditi brigu o postignutim dobrim rezultatima na državnoj maturi te privlačenju motiviranih i sposobnih studenata.</p> <p>Održavanje kontakata i komunikacije sa završenim studentima (alumnijima) te prikupljanje informacija o zapošljivosti.</p> <p>Istražiti mogućnosti minimaliziranja radnog opterećenja nastalog zbog studenata koji ustvari ne pohađaju nastavu i koji odustanu od studija tijekom prve godine.</p> <p>Uspostaviti sustav mentoriranja i povećati napore uz mentorstvo studenata prve godine studija u svrhu povećanja prolaznosti.</p> <p>Razriješiti nesklad između ECTS bodova i radnog opterećenja studenata, osigurati više praktičnog rada, organizirati sastanke u svrhu davanja povratne informacije studentima o rezultatima anketa i poboljšanjima uvedenim na temelju tih anketa.</p> <p>Davanje informacija o mobilnosti, mogućnostima za zapošljavanje i zapošljivosti.</p> <p>Određivanje disciplinskih mjera za varanje na ispitu, zatim omogućavanje anonimnosti pri objavi rezultata ispita, te uspostava učinkovitijih mehanizama žalbenog postupka uz neovisnu osobu, odnosno povjerenstvo izvan visokog učilišta.</p> <p>Revizije i unapređivanja studijskih programa te jasnije i preciznije definiranje ishoda učenja.</p> <p>Pokretanje kolegija (i studijskog programa) na engleskom jeziku kako bi se privukli strani studenti te poboljšala kvaliteta stručne prakse.</p>	
Nastavnici		<p>Problem neuravnotežene raspodjele radnog opterećenja nastavnika.</p> <p>Premalo objavljuju u međunarodnim znanstvenim časopisima visokog odjeka.</p> <p>Nedovoljna horizontalna i međunarodna mobilnost.</p>	<p>Visokim učilištima – razvoj vlastitih metoda provjere kvalificiranosti i stručnosti nastavnog osoblja koje će predstavljati nadogradnju nacionalnih kriterija.</p> <p>Primjena sustava međusobnog ocjenjivanja među kolegama nastavnicima kako bi se osigurala provjera kvalificiranosti nastavnog osoblja i njihov učinak.</p> <p>Nagrađivanja izvrsnosti na nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i stručnoj razini.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	Premalo objavljuju u međunarodnim znanstvenim časopisima visokog odjeka.		

	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	Posjeduju mehanizme poticanja znanstvenika na publiciranje rada. Sve institucije posjeduju bar jedan „kućni“ znanstveni časopis koji se ne indeksira u relevantnim svjetskim bazama. Ne postoje sustavi redovitog isticanja i nagrađivanja znanstvenika s većim brojem objavljenih zapaženih radova u vrhunskim časopisima.		
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom		Poboljšanje aktivnosti suradnje izvan granica nacionalnog ili regionalnog područja djelovanja institucija.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Mobilnost i međunarodna suradnja		Studentska mobilnost nedovoljna; nastavna mobilnost slaba; slaba je mobilnosti stranih nastavnika, odnosno, dolaska stranih profesora na VU u RH.		visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	Laboratorijska oprema zastarjela.	Modernizacija laboratorijske opreme, njihova akreditacija, te mogućnost dijeljenja između institucija.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ostala oprema	Oprema za informacijsku tehnologiju je adekvatna.		
	Nenastavno osoblje	Omjeri nastavnog i nenastavnog osoblja zadovoljavajući.		
	Knjižnica	Knjižnicama nedostaje prostor. Radno vrijeme nije uvijek prilagođeno potrebama studenata. Pristup bazama podataka je ograničen.		visoko učilište, MZOS
	Financije	Ograničeni su vanjski izvori financiranja znanosti.	Poticati visoka učilišta na aktivnosti za privlačenje dodatnog financiranja. Kontrola prihoda i rashoda.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

Područje društvenih znanosti

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Potreba jačanja potencijala visokih učilišta u području strateškog menadžmenta. Misija i ostali dijelovi strategije u postojećim dokumentima uglavnom su generički, odnosno nedovoljno konkretno definirani.	Izrada redovitih periodičkih strateških planova visokih učilišta s popratnim akcijskim planovima i pokazateljima realizacije ciljeva.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Potrebno osnaživanje povjerenstava za osiguravanje kvalitete koja djeluju pri visokim učilištima uglavnom kao savjetodavna tijela bez izvršnih ovlasti.	Provedbu preporuka Povjerenstava za osiguravanje kvalitete, što obavljaju pojedini fakultetski odsjeci, potrebno je povezati s dodjelom financijskih sredstava tim odsjecima i s akademskim napredovanjem.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Strateški ciljevi		Važnost suradnje s vanjskim dionicima (budućim poslodavcima i institucijama u regiji) u osiguravanju kvalitete visokih učilišta.	visoko učilište
	Etika		Sve zaposlenike i studente upoznati s etičkim kodeksom te mogućnostima zaštite od mogućeg zlostavljanja na internetu ili zlostavljanja na radnom mjestu.	visoko učilište
Studijski programi	Upisne kvote		Potreba za suradnjom s vanjskim dionicima, posebno poslodavcima, stručnjacima iz prakse, alumnijima i dr.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ishodi učenja		Važno je provoditi sustavno praćenje usklađenosti ishoda učenja s općim nastavnim ciljevima koji se navode u opisu programa i kolegija. Potreban je dodatan trud u smjeru standardizacije pristupa ishodima učenja.	visoko učilište
	ECTS bodovi			
	Praksa	Odlični primjeri vezani uz studentsku praksu i druge oblike stjecanja radnog iskustva tijekom studija (studiji jezika, psihologije, sociologije, arheologije).	Visoka učilišta trebala bi u studijske programe uključiti i praktične nastavne elemente koji su jako korisni što se tiče zapošljivosti. Važno je da se studentska praksa osigurava kod poslovnih partnera te da se studentima omogućuje volonterski rad u zajednici. Takve prakse trebalo bi proširiti i na druge odsjeke te sustavno prikupljati podatke o djelotvornosti takvih aktivnosti.	visoko učilište
	Alumni			
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja	Sustav ISVU pruža nedovoljno kvalitetne podatke o stopi prolaznosti.	Važno je da visoka učilišta i samostalno prikupljaju podatke o zapošljavanju završenih studenata, što bi predstavljalo temelj analize potreba društva za studijskim programima koje visoka učilišta nude, a koja bi služila kao podloga za donošenje informiranih odluka o upisnim kvotama za pojedini studijski program.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

	Revidiranje studijskih programa		Glavni kriterij za upis na studij trebala bi biti izvrsnost zbog čega su neki odsjeci uveli prosjek ocjena na preddiplomskom studiju kao glavni kriterij. Fakulteti trebaju provesti iscrpniju analizu upisnih kriterija na svim odsjecima te da svi diplomski programi trebaju uvesti kriterije za upis.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Mentorstvo		Fakulteti bi trebali svim studentima osigurati mentore.	visoko učilište
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti		Ojačati institucionalizaciju i podršku izvannastavnim aktivnostima studenata, i to osobito za studente prvih godina.	visoko učilište
	Studentski standard			
	Potpore studentima		Suradnički odnos studenata i profesora treba održavati boljim mehanizmima vrednovanja nastavnika i izgradnjom sustava koji bi trajno pružao informacije o tome. Fakulteti bi trebali prihvatiti strategije daljnjeg poticanja studenata na doprinos i sudjelovanje u demokratskim procesima unutar visokih učilišta.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Nastavnici		Nastavnici radno opterećenje smatraju pravedno raspodijeljenim, ne postoje formalni mehanizmi njegove raspodjele.	U pojedinim područjima nepovoljan je omjer broja studenata i nastavnika, što se zasigurno negativno odražava na iskustvo studiranja. Nužno je razviti formalne politike stručnog usavršavanja nastavnika. Operacionalizirati Centre za obrazovanje nastavnika koji pružaju edukaciju iz visokoškolske pedagogije. Sudjelovanje u programima profesionalnog usavršavanja pomoći će znanstveno-nastavnom osoblju i u prijavljivanju na međunarodne natječeaje, pisanju i objavljivanju na engleskom jeziku te će im općenito omogućiti da povećaju svoju međunarodnu vidljivost.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati		Povećanje broja i kvalitete radova te njihove vidljivosti.	visoko učilište
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje		Nužnost uspostave poboljšano i standardiziranog redovitog praćenja i vrednovanja znanstvenog rada i njegovih ishoda (npr. broj članaka poslanih međunarodnim časopisima po odsjecima i po pojedinom znanstveniku te broj objavljenih radova u tim časopisima). Sustav praćenja znanstvene izvrsnosti nužno je povezati s učinkovitim procedurama nagrađivanja znanstvene izvrsnosti (npr. javno priznanje, mogućnost korištenja slobodne studijske godine, smanjenje nastavnog opterećenja, financijsko nagrađivanje, napredovanje itd.).	visoko učilište

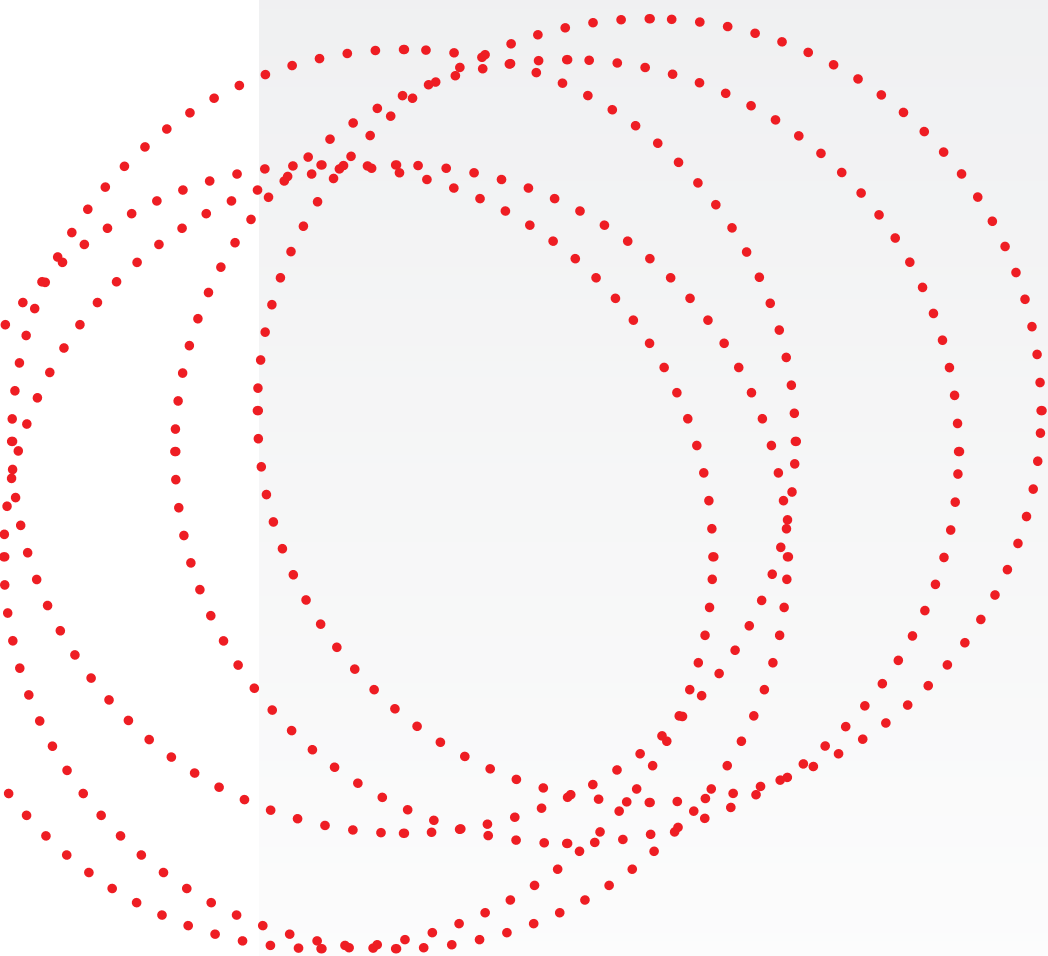
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom		Uspostaviti jasna pravila o podršci komercijalnim aktivnostima zaposlenika kako bi one bile na korist i institucijama i zaposlenicima.	visoko učilište
Mobilnost i međunarodna suradnja		Međunarodna suradnja nije prepoznata kao jedan od prioriteta poslovanja visokih učilišta.	<p>Važno je razviti institucionalnu politiku što se tiče članstva i aktivnosti u međunarodnim udrugama te strateški planirati različite oblike međunarodne suradnje.</p> <p>Domaće studente i doktorande poticati na sudjelovanje u programima mobilnosti i omogućiti priznavanje ECTS bodova stečenih na stranim visokim učilištima.</p> <p>Ponuditi veći broj kolegija na engleskome jeziku s temama koje bi bile zanimljive široj međunarodnoj publici ili cijele studijske programe na engleskome jeziku.</p> <p>Nužno je osigurati i logistiku (npr. smještajne kapacitete) za dolazak studenata iz inozemstva.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema Ostala oprema Nenastavno osoblje Knjižnica Financije		<p>Za sve discipline treba razviti konkurentnu znanstvenu infrastrukturu, što obuhvaća i laboratorije, računala, programe itd.</p> <p>Osigurati da su knjižnice adekvatno prilagođene učenju te imaju dovoljno dostupnih materijala za studente i nastavnike, odnosno znanstvenike.</p> <p>Nabava modernih znanstvenih resursa – pristup bazama, sigurna spremišta podataka, statistički paketi i drugi relevantni računalni programi.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS

Polje ekonomija

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Mjerodavna tijela
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Organizacijska struktura je na više visokih učilišta bila nejasna i nedovoljno transparentna.	Uočena autonomija pojedinih visokih učilišta, u prvom redu odjela, ali i pojedinih fakulteta.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Visoka učilišta imaju uspostavljen sustav osiguravanja kvalitete s naglaskom na studentske ankete.	Pohvaljene su mogućnosti anonimnog davanja pritužbi i prijedloga za poboljšanje.	visoko učilište
	Strateški ciljevi	Sva obuhvaćena visoka učilišta imaju definiranu misiju i viziju, ali one su previše općenite. Većina posjeduje institucionalnu strategiju, međutim opet previše općenitu bez jasno određenih prioriteta i specifičnosti.	U izradu strategije uključiti ključne vanjske dionike – predstavnike regionalnih tijela javne uprave i gospodarstva.	visoko učilište
	Etika	Sva obuhvaćena visoka učilišta imaju formalne dokumente koji jamče etičnost rada.	Povjerenstva većinom nisu bila u mogućnosti procijeniti provode li se jer nije bilo primjera provedbe u praksi.	visoko učilište
Studijski programi	Upisne kvote		Sva visoka učilišta radila su na smanjenju upisnih kvota, ponajprije na dislociranim i izvanrednim studijima.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ishodi učenja	Manji broj visokih učilišta razvio je ishode učenja studija.		visoko učilište
	ECTS bodovi	Visoka učilišta nisu uspjela s ishodima učenja povezati metode vrednovanja i ocjenjivanja studenata, niti su provela vrednovanje stvarnog radnog opterećenja u suradnji sa studentima i nastavnicima koje bi se očitovale u ECTS bodovima dodijeljenima pojedinom kolegiju.		visoko učilište
	Praksa	Nema dovoljno praktične primjene.		visoko učilište
	Alumni	Samo jedno visoko učilište imalo je funkcionalan klub alumnijski.		visoko učilište
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja		Studenti su posebno izdvojili problem nepostojanja informacija o kriterijima ocjenjivanja, o očekivanim kompetencijama kao i nedostatak informacija o mogućnostima zapošljavanja.	visoko učilište
	Revidiranje studijskih programa	Postoji paralelizam u predmetima, neki sadržaji nisu dovoljno aktualni.	Sva visoka učilišta imala su razrađene postupke razvoja novih programa, no nijedno nije na dovoljno transparentan način uključivalo vanjske dionike i studente u razvoj postojećih.	visoko učilište
	Mentorstvo	Najveći dio visokih učilišta imao je razvijen mentorski rad sa studentima.		
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti Studentski standard	Visoko učilište nije sustavno istraživalo tržište niti pratilo zapošljavanje bivših studenata.		visoko učilište

	Potpore studentima		<p>Studenti su redovito hvalili kvalitetu komunikacije s nastavnim osobljem.</p> <p>Postoji mogućnost žalbe na ocjenu.</p>	visoko učilište
Nastavnici		<p>Problem premalenog broja nastavnika i prevelike opterećenosti nastavom.</p> <p>Mlađi nastavnici, iako često pohvaljeni kao nositelji promjena na vlastitim visokim učilištima, često su nailazili na poteškoće u napredovanju.</p> <p>Praksa zapošljavanja vlastitih alumnija koji onda upisuju i doktorski studij na istoj instituciji.</p>	<p>Ukidanje dislociranih studija, zabranom rada na drugim visokim učilištima i komercijalnim projektima, smanjenjem broja izbornih kolegija i smjerova, boljim praćenjem i pravednijim raspoređivanjem opterećenja (pri čemu bi se u obzir osim nastave trebao uzimati i rad u znanosti, na međunarodnim projektima i sl.) te izradom cjelovite politike upravljanja ljudskim resursima.</p> <p>Politika upravljanja ljudskim resursima, preporučila su povjerenstva, treba biti povezana s planiranjem stručnih usavršavanja i strateškim prioritetima.</p> <p>Jedno visoko učilište uspjelo je u većoj mjeri zaposliti ljude koji su diplome stekli izvan tog učilišta (u zemlji i/ili inozemstvu).</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	Objavljivani u lokalnim ili regionalnim časopisima koji nisu međunarodno prepoznatljivi.	<p>Preopterećenost nastavom kao glavna prepreka podizanju kvalitete znanstvenog rada.</p> <p>Znanstveni rad vrednuje se isključivo po nacionalnim kriterijima koji ističu kvantitetu znanstvene produkcije, a ne prepoznaju kvalitetu.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	Neka su visoka učilišta dodatno nagrađivala znanstvenike koji su objavljivali u prestižnim publikacijama.	Kao konkretnu preporuku za unapređenje vrijedi spomenuti prijedlog jednog povjerenstva da se, osim samih publikacija, nagrađuju i odbijenice rukopisa u najprestižnijim časopisima.	visoko učilište, sveučilište
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom		Samo je jedno visoko učilište provodilo veći broj stručnih projekata, a i u tom je slučaju povjerenstvo kritiziralo nedostatak njihove strateške opravdanosti.	visoko učilište
Mobilnost i međunarodna suradnja		<p>Nedostatna mobilnost i internacionalizacija nastavnika.</p> <p>Mobilnost studenata unutar Hrvatske je svuda niska.</p> <p>Nedostatna internacionalizacija znanstvenog rada.</p>	<p>Kao primjer dobre prakse pohvaljeno je visoko učilište koje je poticalo nastavnike da dovedu gostujuće predavače iz inozemstva te visoko učilište koje je osobama s međunarodnim iskustvom davalo prednost pri zapošljavanju.</p> <p>Glavne prepreke privlačenju većeg broja stranih studenata su nepostojanje kolegija na engleskom jeziku, čak i na visokim učilištima gdje bi i domaći studenti takve kolegije rado pohađali.</p> <p>Nedostatak studentskog smještaja uočen je kao dodatna prepreka.</p>	visoko učilište, sveučilište,
Prostorni i administrativni resursi	<p>Laboratorijska oprema</p> <p>Ostala oprema</p>	<p>Pohvale za odlično uređene zgrade i računalne resurse.</p> <p>Nedostatak udžbenika.</p>		visoko učilište, MZOS

Nenastavno osoblje	Nenastavnog osoblja je svuda manjkalo, osobito stručnih kadrova koji bi radili na podršci međunarodnim projektima, savjetovanju i stručnom usmjeravanju studenata i sličnim poslovima.		visoko učilište, sveučilište, MZOS
Knjižnica	Većina knjižnica nije imala dovoljno prostora za samostalan rad studenata.		visoko učilište, sveučilište, MZOS
Financije	Nepovoljna struktura prihoda, koji su svuda dolazili iz državnog proračuna i, u manjem dijelu, školarina, i rashoda koji su se većinom odnosili na plaće zaposlenih.	Samo je nekolicina visokih učilišta uspjela ostvariti znatnije prihode od različitih programa cjeloživotnog obrazovanja, stručnih projekata ili konzultantskih usluga. Povjerenstva su predlagala bolju suradnju s gospodarstvom i lokalnom zajednicom kroz projekte i programe cjeloživotnog obrazovanja.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

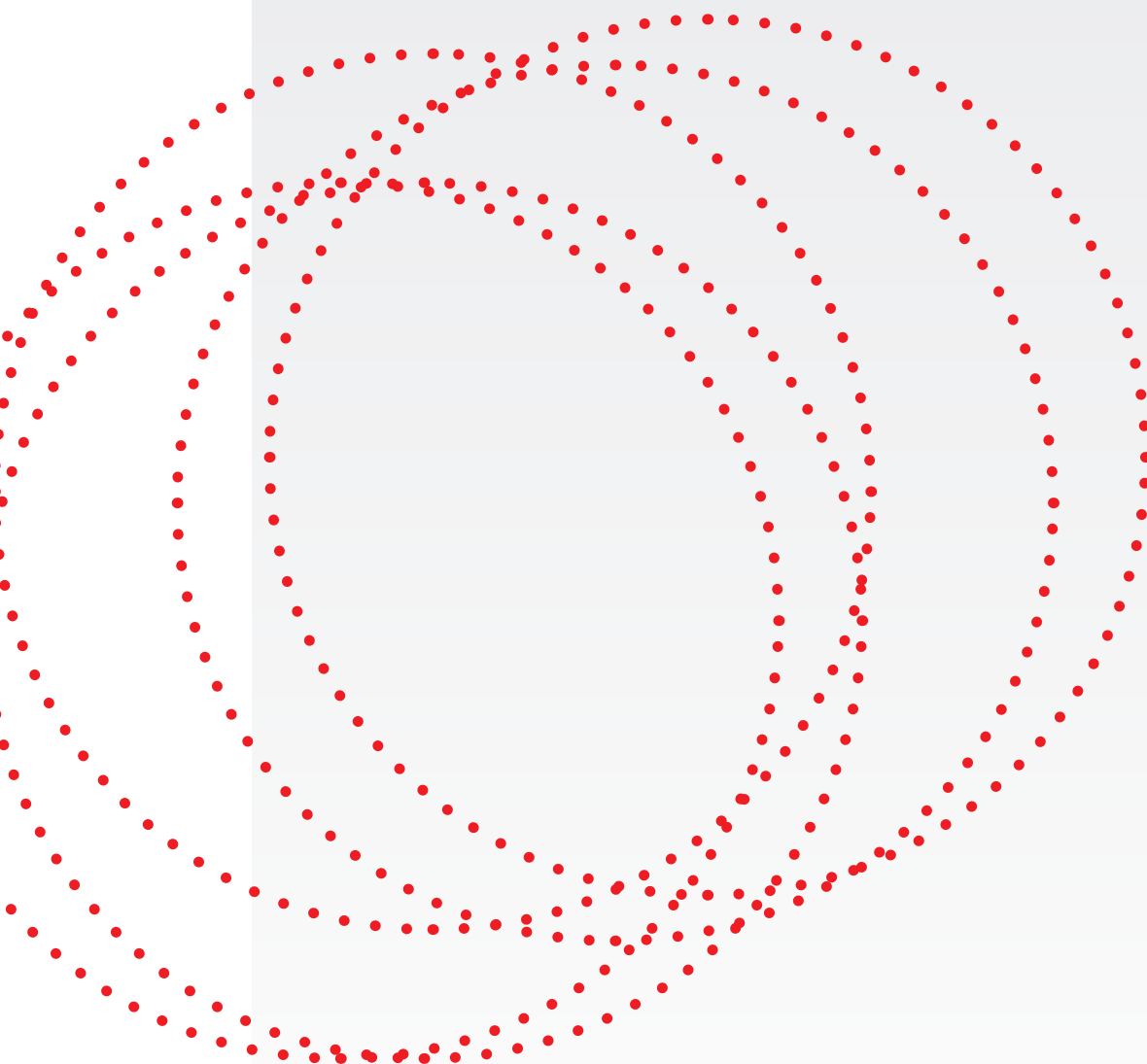
Područje humanističkih znanosti

Vrednovanje	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Razvijena organizacijska struktura	Zaposlenici i studenti na nekim visokim učilištima smatraju da je organizacija neučinkovita, osobito u slučajevima rješavanja problema i provedbi postupaka osiguravanja kvalitete.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Uspostavljeno je na svim visokim učilištima, ali je samo manji broj njih uključio u sustav i vanjske dionike.	Podatci prikupljeni kroz sustav osiguravanja kvalitete nedovoljno se prenose dalje dionicima (nastavnici, studenti, administrativno osoblje) kao povratne informacije važne za daljnji razvoj.	visoko učilište
	Strateški ciljevi	Izrađen strateški plan za sljedeće razdoblje, ali većina je planova nedovoljno detaljna, strateški su ciljevi preopćeniti te nedostaje jasno definiran operativni plan s mehanizmima praćenja.	Potreba unapređenja i razvijanja strateških ciljeva, a istaknuta je i potreba javne dostupnosti strateških dokumenata.	visoko učilište
	Etika	Etički kodeks postoji, ali je njegova stvarna primjena na nekim visokim učilištima upitna.		
Studijski programi	Upisne kvote	Upisne kvote redovito se prate i prilagođavaju kapacitetima visokog učilišta i potrebama društva.	Potreba jasnijeg i temeljitijeg prikupljanja i analiziranja podataka o potrebama društva i zapošljavanju završenih studenata, potrebna detaljnija analiza i u skladu s tim usklađivanje kvota.	visoko učilište
	Ishodi učenja		Većinom su jasno definirani, u skladu s Bloomovom taksonomijom, te je unazad nekoliko godina jasnije definirana metodologija određivanja ishoda pri čemu su preciznije i kvalitetnije definirani.	visoko učilište
	ECTS bodovi	Kriteriji za dodjelu ECTS bodova određuju se na razini sveučilišta.	Potreba revizije ECTS bodova te njihovo sustavno praćenje, uz primjedbe kako broj bodova nije usklađen između istovjetnih kolegija te kako ne odražava realnu procjenu studentskog opterećenja.	visoko učilište
	Praksa	Studenti imaju prigodu primijeniti stečena znanja i vještine na praktičnom i terenskom radu.	Na integriranim sveučilištima postoje razlike u tim mogućnostima, pa se tako određeni odjeli navode kao primjer dobre prakse, dok se na nekim drugim učilištima preporučuje uspostava bolje organizacije stručne prakse.	visoko učilište
	Alumni	Udruženja bivših studenata (alumnija) na nekoliko vrednovanih visokih učilišta osnovana su u novije vrijeme te su prikupljanje podataka o njihovu zapošljavanju i izrada baze podataka u početnoj fazi.	Održavaju se više-manje neformalni kontakti s bivšim studentima te se preporučuje uspostava službenog registra alumnija i sustavnije prikupljanje podataka.	visoko učilište
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja	Upisne procedure jasno su određene.		visoko učilište
	Revidiranje studijskih programa	Prate kvalitetu svojih studijskih programa, no na samo dva visoka učilišta.	Praćenje i unapređenje studijskih programa je minimalno, u početnoj fazi te često ne uključuje studente i vanjske dionike.	visoko učilište

	Mentorstvo	Visoka učilišta imaju određeni sustav mentorstva i savjetovanja studenata.	Preporuke za njihovo poboljšanje uvođenjem određenih dodatnih programa savjetovanja, mentorstva i stručnog razvoja.	visoko učilište
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti	Podržavaju i pružaju potporu studentima u njihovim izvannastavnim aktivnostima te je opće mišljenje kako je ovaj kriterij zadovoljavajući.		
	Studentski standard			
	Potpore studentima			
Nastavnici		<p>Na nekim odsjecima i katedrama uočen je problem prevelikog opterećenja nastavnika.</p> <p>Administrativne zadaće, u svjetlu recentnih finansijskih rezova, nastavnicima stvaraju možda najviše poteškoća.</p>	<p>Poboljšanje učinkovitosti poučavanja, na primjer, spajanjem nekih predmeta, razvojem e-učenja itd.</p> <p>Potrebno je regulirati i pratiti administrativno opterećenje znanstveno-nastavnog osoblja.</p> <p>Pravila povezana s radnim opterećenjem nastavnika trebala bi osigurati jasnu i jednaku raspodjelu obveza, uključujući nastavu, istraživački rad, mentorstvo, konzultacije, administrativne zadaće te sudjelovanje u radu različitih tijela i odbora na razini odjela, odsjeka, fakulteta i sveučilišta, što je nužno za pravilno funkcioniranje institucije.</p> <p>Potrebno je pojačati napore da se djelatnicima osigura vrijeme i mogućnost za znanstveni rad i razvoj istraživačkih vještina i interesa.</p> <p>Razmatranje zasebne strategije razvoja ljudskih potencijala i strategije razvoja znanstveno-nastavnog osoblja te definiranje tih strategija na razini Sveučilišta.</p> <p>Primjena učinkovite politike rasta utemeljene na transparentnosti i jasnoj komunikaciji, uključivanjem svih institucijskih tijela.</p> <p>Strateški ciljevi visokih učilišta trebali bi uključivati zapošljavanje raznolikijega nastavnog osoblja s vještinama koje odgovaraju potrebama javnoga fakulteta/ sveučilišta posvećenog međunarodno priznatoj znanstvenoj razini nastave i istraživanja.</p> <p>Zaposlenike bi trebalo poticati da se više uključe u međunarodnu znanstveno-istraživačku suradnju.</p> <p>Potreba za istorazinskom procjenom (<i>peer-review</i>), tj. praćenjem i ocjenjivanjem dvaju ispitivača u nastavi i provjeri znanja, jer ne postoje postupci koji bi osigurali jedinstven standard ocjenjivanja studenata na razini cijele institucije.</p> <p>Potreba adekvatnog profesionalnog usavršavanja mlađeg osoblja uvođenjem institucionalnog <i>peer-reviewing</i> sustava, unutar kojega stariji kolege sustavno prate mlađe (i obrnuto), odnosno uvođenjem postupaka u kojima mlađe osoblje ima mogućnost redovito raspravljati s mentorima o svojem radu.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS

Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	Postoji vrlo skroman broj radova objavljenih u kvalitetnim međunarodnim publikacijama.	Velikom većinom riječ je o radovima objavljenim na hrvatskome jeziku u hrvatskim časopisima, često kućnim časopisima, iako se uočavaju neke iznimke u kvaliteti na nekoliko odjela sveučilišta u Puli i Zadru.	visoko učilište
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	Programi poticanja na objavljivanje znanstvenih radova u kvalitetnim međunarodnim publikacijama gotovo ne postoje kao ni prateći sustavi nagrađivanja.	Izraditi vrlo jasne istraživačke ciljeve i artikulirati ih u sveobuhvatnim strateškim planovima, koji trebaju sadržavati i mehanizme praćenja. U korist istraživačkog opterećenja trebalo bi smanjiti nastavno opterećenje. Djelatnici bi se manje morali oslanjati na publiciranje u kućnim časopisima kako bi se izbjegao dojam da kućni časopisi služe kao lagan način objavljivanja rezultata istraživačkog rada.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom	U području humanističkih znanosti teško se može govoriti o transferu tehnologije, međutim, za pohvalu je društveno koristan rad vrednovanih humanističkih institucija, s naglaskom kod bogoslovnih fakulteta na mnogobrojnim programima i projektima, najčešće u suradnji s Crkvom.		
Mobilnost i međunarodna suradnja		Nacionalna mobilnost studenata omogućena je na svim visokim učilištima uz jasno određene propise. Mobilnost znanstveno-nastavnog osoblja je niska.	Individualnu mobilnost nastavnika uzdignuti na razinu trajne i redovite prakse te poraditi na privlačenju međunarodnih projekata. Intenzivnija suradnja kroz međunarodne projekte i ugovore, prijave na europske projekte, većim brojem kolegija na stranim jezicima, zajedničkim programima.	visoko učilište
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	Oprema je u većini slučajeva zastarjela.	Opremu na studijima psihologije i filološkim studijama potrebno je modernizirati i uskladiti s međunarodnim standardima. Potreba za tehničkom podrškom u održavanju i nadogradnji stručne opreme te razvoju računalnih programa za studentske eksperimente. Potrebna nabava nove opreme, modernizacija te usklađivanje s međunarodnim standardima.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ostala oprema	Opremljenost učionica informacijskom opremom uglavnom zadovoljava.	Nabava nove računalne opreme, modernizacija te unapređenje računalnih sustava.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Nenastavno osoblje	Omjer nastavnog i nenastavnog osoblja mnogo je bolji na bogoslovnim fakultetima nego na odjelima humanističkih znanosti na sveučilištima.		
	Knjižnica	Knjižnice su dosta dobro umrežene tako da studenti mogu nabaviti svu potrebnu literaturu. Pristupi bazama zadovoljavaju.		

	Financije	Financijska sredstva visokih učilišta dovoljna su za daljnje ostvarivanje njihovih misija. Izvori financijskih sredstava su transparentni i dovoljni za osiguravanje kvalitete nastavnog i znanstvenog rada.	Razmotriti mogućnosti suradnje između sveučilišta i državnih tijela u osiguravanju administrativne podrške i financijskog savjetovanja (npr. što se tiče troškova poslovanja i plaća zaposlenika) kako bi se nastavnom osoblju olakšala priprema za prijavljivanje na veće međunarodne projekte (Europskog istraživačkog vijeća ili drugih izvora financiranja unutar programa Obzor 2020).	visoko učilište, sveučilište, MZOS
--	-----------	---	---	------------------------------------

Područje prirodnih znanosti

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Mjerodavna tijela
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Sva visoka učilišta u području prirodnih znanosti imaju izrađen dokument "Strateški plan", ali se kvalitete tih planova razlikuju.	Manji broj visokih učilišta u izradu plana uključio je vanjske dionike. Praćenje znanstvenog rada putem odgovarajućih mjera (broj radova, gdje su objavljeni, sudjelovanje na međunarodnim konferencijama itd.). Slični odjeli trebali bi se koristiti zajedničkim administrativnim resursima.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Visoka učilišta imaju propisane postupke za osiguravanje kvalitete.	Nedovoljna uključenost studenata i vanjskih dionika u sam proces osiguravanja kvalitete. Suradnja s vanjskim dionicima te potreba za daljnjim razvijanjem mehanizama.	visoko učilište
	Strateški ciljevi		Strateški plan nije dovoljno povezan s misijom samog visokog učilišta, previše je općenit i neprilagođen odjelima i odsjecima. Strateški plan znanstvenog istraživanja je preopćenit, nedostaju mu dugoročni strateški ciljevi i ključna područja – fokus.	visoko učilište
	Etika	Etički kodeks postoji na svim vrednovanim visokim učilištima.		
Studijski programi	Upisne kvote	Na visokim učilištima iz područja prirodnih znanosti u polovici slučajeva opravdane su i primjerene potrebama za dobro obrazovanim studentima.	Trajna analiza potreba tržišta rada i procjena potreba za izmjenama kvota svakih pet godina. Upisne su kvote prilagođene institucionalnim resursima te zahtjevima vezanim uz kvalitetu nastave i stopu prolaznosti.	visoko učilište
	Ishodi učenja	Ishodi učenja ne opisuju dovoljno jasno znanja i vještine koje će studenti imati nakon studija.	Potrebno ih je jasnije definirati. Definiranje najvažnijih kompetencija koje se stječu na pojedinim kolegijima i na razini cijelog studijskog programa. Jasnije definirati i javno objasniti kompetencije koje studenti stječu, kao i informaciju o specifičnosti tih kompetencija te mogućnost zaposlenja za diplomante kada ih steknu.	visoko učilište
	ECTS bodovi	Postoji određena neusklađenost između stvarnog studentskog opterećenja i dodijeljenih ECTS bodova.	Redovita revizija ECTS bodova te je potrebno uzeti u obzir povratne informacije studenata i utjecaj instrumenata za e-učenje na radno opterećenje. Inicijative za procjenu radnog opterećenja na dvama visokim učilištima koje ulazi u izračun ECTS bodova pohvaljene su i uzimaju u obzir povratne informacije studenata koje su korištene za promjenu dodijeljenih ECTS bodova te se norme povezane s ECTS sustavom pažljivo provode i revidiraju.	visoko učilište, sveučilište

	Praksa	Mogućnosti i prilike za primjenu naučenog u kontekstu praktične primjene.	Osigurati više mogućnosti za studentsku praksu te povećati i formalizirati suradnju s industrijom kao i navesti jasne definirane ishode učenja te načine postizanja i vrednovanja ishoda učenja studentske prakse, stažiranja ili praktičnog rada.	visoko učilište
	Alumni	Neformalni osobni kontakti ili su tek nedavno uspostavljene alumni udruge.	Formalizirati kontakte s alumnijima, redovito obnavljati baze kontakata te se koristiti i ostalim metodama praćenja alumnijskih i sustavno prikupljati i analizirati zapošljavanje bivših studenata kako bi se ti podatci mogli koristiti za poboljšanje studijskih programa i povezivanje sadašnjih studenata s bivšima.	visoko učilište
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja		U pojedinim slučajevima upisni je prag podignut, što je rezultiralo boljom kvalitetom završenih studenata i osiguralo upis kvalitetnijih kandidata koji su sposobni završiti studijski program. Uložiti dodatne napore u smjeru smanjenja stope odustajanja ili organiziranja dodatnih sati nastave kako bi se ona smanjila.	visoko učilište
	Revidiranje studijskih programa		Poboljšati mehanizme praćenja i unapređivanja kvalitete studijskih programa tako da se češće provodi ispitivanje tržišta rada i uvode dodatni načini provjere studentskih postignuća, uvođenje formalnog sustava povjerenstava za nastavu i izravnije i veće sudjelovanje studenata u procesu vrednovanja, zatim, posvećivanjem jednake pozornosti svim programima, uspostavom radnih skupina za praćenje kvalitete studijskih programa i uključivanjem povratnih informacija vanjskih dionika u procedure.	visoko učilište
	Mentorstvo	Polovica visokih učilišta formalno nudi mogućnosti mentorstva i stručnog usavršavanja studenata, dok druga polovica ima neformalan pristup.	Potrebno je učvrstiti formalno uspostavljen jasan sustav mentoriranja i savjetovanja.	visoko učilište
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti	Odgovarajuća podrška studentima u izvannastavnim aktivnostima.	Osiguravanje dodatnog prostora za udruge studenata i njihove aktivnosti, te osnutak studentskih društava i dodjela zajedničke prostorije kojom bi studenti raspolagali.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Studentski standard			
	Potpore studentima			
Nastavnici		Nastavničko opterećenje i njegova ravnomjerna raspodjela.	Radno opterećenje osoblja je veliko, ali djelatnici smatraju da je pravedno raspodijeljeno. Nejednakost sprečava ostvarivanje punog potencijala visokih učilišta u znanstvenim i razvojnim aktivnostima. Visoko radno opterećenje katkad onemogućuje češće sudjelovanje. Treba uzeti u obzir dodatne napore aktivnijih članova osoblja. Izračun radnog opterećenja trebao bi uključivati administrativne zadatke, rad na novim inicijativama i nadgledanje studenata i projekata.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	Prosječno zadovoljavajući broj radova objavljenih u međunarodnim znanstvenim časopisima, ali su uvidjeli da je to rezultat velike produktivnosti manjeg broja djelatnika.	Intenzivno raditi na ujednačavanju broja objavljenih znanstvenih radova među svim djelatnicima.	visoko učilište
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	Jedna institucija posjeduje sustav praćenja i prepoznavanja znanstvenog rada djelatnika kao i nagrađivanja radi poticanja njihove izvrsnosti.	Na nekim institucijama sustav praćenja postoji, ali ne i mehanizam nagrađivanja. Na ostalim institucijama članovi stručnih povjerenstava nisu utvrdili postojanje mehanizama za prepoznavanje i poticanje izvrsnosti, kao ni sustav nagrađivanja povezan sa znanstvenom produktivnošću.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom	Transfera tehnologije ili nema, ili postoji u rudimentarnim oblicima.		
Mobilnost i međunarodna suradnja		Stope mobilnosti nedostatne. Umreženost s međunarodnim institucijama što se tiče razmjene rezultata znanstvenih istraživanja, no većina suradnji temelji se na individualnoj osnovi. Sudjelovanje u različitim međunarodnim programima, projektima, razmjenama.	Preporučeno je da se studenti još više potiču na to da dio studija studiraju izvan Hrvatske. Trebalo bi se pristupiti sustavnije i formalnije međunarodnoj suradnji. Još više razviti sudjelovanje u različitim međunarodnim programima, projektima, razmjenama.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	Zastupljenost laboratorijske opreme uglavnom zadovoljava.	Unapređenje laboratorijske opreme i usklađenosti s međunarodnim standardima.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ostala oprema	Informatičke učionice bolje su opremljene na nekim odjelima.	Postoji potreba za nabavom nove opreme jer je postojeća na pojedinim institucijama zastarjela i ne udovoljava međunarodnim standardima.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Nenastavno osoblje	Omjer nastavnog i nenastavnog osoblja većinom je prepoznat kao odgovarajući.	Na sveučilišnim odjelima trebao bi se povećati broj nastavnog osoblja.	
	Knjižnica	Problemi s veličinom prostora i potrebnog fonda stručne literature, posebice knjižnice sveučilišnih odjela koje se većim dijelom oslanjaju na svoje sveučilišne knjižnice. Loša dostupnost e-časopisa u većini knjižnica.		
Financije	Sredstva visokih učilišta omogućavaju svim studentima uspješan dovršetak studija.	Potrebna su određena poboljšanja u raspodjeli financijskih sredstava. Visoka učilišta trebaju osigurati dostatna rezervna sredstva za održavanje znanstvene opreme, primjerice, omogućavanjem povrata dijela sredstava za popravke opreme.	visoko učilište, sveučilište, MZOS	

Područje tehničkih znanosti

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Manji broj visokih učilišta u tehničkim znanostima nema izrađenu strategiju.	Nedostaju formalni mehanizmi za praćenje učinkovitosti, tj. realizacije ciljeva kao i za ostvarena poboljšanja. Potrebno je snažnije uključiti sve dionike u strateško planiranje. Neka visoka učilišta trebaju preispitati/izmijeniti/dopuniti svoju organizacijsku strukturu.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Uspostavljeni su sustavi za osiguravanje kvalitete. Djelomice se primjenjuju formalni mehanizmi za praćenje kvalitete nastave i njezino unapređenje.	Formaliziranje sudjelovanja svih dionika u sustavu i poboljšavanju učinkovitosti komunikacije.	visoko učilište
	Strateški ciljevi	Određena pravila, ali bez jasnoga strateškog programa ili strategija postoje, no u ranoj fazi provedbe pokazatelji uspjeha samo su općenito ili uopće nisu određeni.		
	Etika	S tim pravilima djelatnici i studenti uglavnom su upoznati samo površno.	Potrebno je studente i nastavnike bolje upoznati s etičkim pravilima. Trebna razviti interne upitnike o etičnom ponašanju te riješiti problem varanja na ispitima.	visoko učilište
Studijski programi	Upisne kvote	Većinom opravdane upisne kvote koje su u skladu s potrebama industrije.	Preporučuje se revidirati upisne kvote uzimajući u obzir raspoloživost osoblja, prostora i opreme, odnosno resursa visokog učilišta te potrebe tržišta rada i uvjete za zapošljavanje.	visoko učilište
	Ishodi učenja	Na nešto manje od polovice vrednovanih visokih učilišta načini i postupci provjere znanja studenata u skladu su s utvrđenim ishodima učenja te se koriste raznim metodama praćenja studenata i provjere njihova znanja.	Potreban je daljnji razvoj ishoda učenja, edukacija nastavnika i uključivanje vanjskih dionika u definiranje ishoda učenja. Preporučuje se uspostava boljih i prikladnijih mehanizama za osiguravanje provjere utvrđenih ishoda učenja.	visoko učilište
	ECTS bodovi	Broj ECTS bodova i metode izračuna ne odgovaraju realnom radnom opterećenju studenta.	Provoditi redovite procjene relativnih težinskih faktora ECTS bodova. Preporučuje se redovita procjena primjerenosti dodijeljenih ECTS bodova.	visoko učilište
	Praksa	Mogućnosti i broj raspoloživih mjesta za obavljanje stručne prakse na visokim učilištima u području tehničkih znanosti relativno su ograničene.	Preporučuje se visokim učilištima da razviju i prošire kontakte s domaćom i stranom industrijom. Potreba za većom mogućnošću prakse i terenskog rada na preddiplomskoj razini te je općenito preporuka da se osigura dulje razdoblje prakse.	visoko učilište
	Alumni	U određenoj mjeri prikupljaju i koriste se podacima o zapošljivosti diplomanata, uglavnom pomoću svojih veza sa stručnim udruženjima ili se koriste podacima Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.	Postupke bi trebalo osnažiti, formalizirati i sustavno provoditi. Dodatno praćenje i obrada podataka o zapošljivosti osoba koje su stekle kvalifikacije pojedinog visokog učilišta. Veze s alumnijima trebalo bi iskoristiti za razvoj studijskih programa te kao prigodu za razne oblike suradnje.	visoko učilište
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja	Stopa prolaznosti vrlo je niska.	Preporučeno je provesti analize prolaznosti, te utvrditi povezanost između strukture upisanih studenata i njihova akademskog uspjeha, kao i istražiti nedostatak interesa studenata za nastavak studija.	visoko učilište

	Revidiranje studijskih programa	Određeni formalni postupci kroz koje se predlažu, odobravaju i provode novi studijski programi te revidiraju postojeći studijski programi.	Preporučuje se uključivanje i ostalih dionika u inovacije i poboljšanja studijskih programa, a čija bi namjena bila savjetovanje o kurikulumu i studijskim programima.	visoko učilište
	Mentorstvo	Visoka učilišta nude savjetovanje i mentorstvo svojim studentima. Studentima je osigurana mogućnost utjecaja na postupak donošenja odluka i rješavanja problema.	Preporučuje se posvetiti više pozornosti upoznavanju studenta s postojećim sustavima podrške. Potrebno aktivno promovirati rad Studentskih zborova i aktivnije uključivati studente.	visoko učilište, sveučilište
	Dodatni sadržaji i izvan-nastavne aktivnosti	Visoka učilišta uglavnom pružaju potporu studentima u izvannastavnim aktivnostima.	Za pojedina visoka učilišta preporučuje se istražiti vrstu i razmjere izvannastavnih aktivnosti koje nude druga visoka učilišta u zemlji te osigurati slične uvjete u sportskim, kulturnim i ostalim izvannastavnim aktivnostima i svojim studentima.	visoko učilište, sveučilište
	Studentski standard			
	Potpore studentima	Studenti imaju mogućnost iskazati svoje mišljenje i prijedloge za poboljšanje; obaviješteni su o mjerama provedenim na temelju njihovih prijedloga i mišljenja.		
Nastavnici		<p>Omjer broja nastavnika i studenata uglavnom je zadovoljavajući i ispunjava zahtjeve.</p> <p>Problem nastavnog opterećenja u prvom se redu odnosi na nedovoljan broj asistenata i novaka.</p> <p>Imaju politiku rasta i razvoja ljudskih resursa.</p> <p>Postupci unapređenja nastavnika te svi drugi povezani postupci koje provode visoka učilišta u skladu su s nacionalnim propisima.</p> <p>Na Pomorskim fakultetima ključni je problem nedovoljan broj nastavnika s kvalifikacijama u skladu s konvencijom STCW (Standards of Training, Certification and Watchkeeping).</p> <p>Na nekoliko fakulteta primijećen je nedostatak komunikacije.</p>	<p>Pažljivo nadzirati ravnotežu između nastave i znanstvenog rada u rasporedu nastavnika, osobito kada je riječ o znanstvenim novacima. U jednom slučaju predlaže se da se – u cilju rasterećenja nastave asistenata – održavanje vježbi povjeri vanjskim suradnicima iz gospodarstva.</p> <p>Tome je dijelom uzrok i nedostatan financiranje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koje odbija otvoriti nova radna mjesta. Visoka učilišta svjesna su tog problema te povjerenstva preporučuju Ministarstvu da odobri zapošljavanje većeg broja asistenata i znanstvenih novaka.</p> <p>Preporučeno je razviti formalna pravila za raspoređivanje nastavnčkog opterećenja. To je povezano s problemom odnosa nastave i znanstvenog rada.</p> <p>Preporučuje se razviti vlastite kriterije za napredovanje koji bi bili prilagođeni potrebama fakulteta, kako bi se unaprijedilo osiguravanje kvalitete, tj. predlaže se uvođenje strožih kriterija za izbor u znanstveno-nastavna zvanja nego što to zahtijeva trenutačna regulativa.</p> <p>Potrebno je uravnotežiti vrijeme koje zaposlenici ulažu u nastavu i znanstveni rad, kako bi se ostavilo više vremena za znanstvenu djelatnost visoke razine.</p> <p>Posebno se sveučilišnim odjelima integriranih sveučilišta preporučuje da više vode računa o rastu i razvoju ljudskih potencijala te da rade na osvještavanju nastavnika o važnosti znanstvenih istraživanja.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS

			<p>Sustavno je organizirano pedagoško obrazovanje te sustavno usavršavanje nastavnika u području metodologije nastave, didaktike, psihologije ili pedagogije. Općenito, nastavnici se potiču da više pozornosti obrate didaktičkoj edukaciji, znanstvenom istraživanju i međunarodnoj mobilnosti.</p> <p>Javila se potreba za poboljšanom internom komunikacijom među nastavnim osobljem.</p>	
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati	<p>Dobro ocjenjuju prosječnu znanstvenu produktivnost, odnosno objavljivanje znanstvenih radova.</p> <p>Dominira težnja objavljivanja u manje kvalitetnim časopisima niskog odjeka.</p>	<p>Poticanje objavljivanja u časopisima veće kvalitete.</p> <p>Više pozornosti treba posvetiti istraživačkoj produktivnosti koja treba biti viša od formalno određene minimalne nacionalne razine potrebne za izbor u zvanja i napredovanje na istraživačkim i nastavnim radnim mjestima.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje	<p>Posebno se ističu elektrotehnički fakulteti.</p> <p>Vrlo mali broj institucija koristi se podacima o kvaliteti rada za dodatno nagrađivanje.</p>	Sve reakreditirane institucije deklarativno njeguju izvrsnost, ali ne prate kvalitetu rada sustavno, niti se sustavno koriste tim podacima za poticanje izvrsnosti.	visoko učilište
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom	Ističe se nekoliko institucija koje imaju izvrsnu suradnju s dionicima u gospodarstvu i javnom sektoru.	<p>Smanjenje nastavnog opterećenja kako bi se istraživačka energija usmjerila na inovacije i transfer tehnologija.</p> <p>Potrebno je mnogo više truda uložiti u objavljivanje u vrhunskim inozemnim časopisima. To bi bilo mnogo lakše, mišljenje je evaluatora, kada bi se pojačala suradnja sa stranim institucijama. Takva suradnja olakšala bi pristup EU fondovima, istraživanjima i komunikaciji te na taj način pridonijela boljoj ukupnoj produktivnosti.</p>	visoko učilište
Mobilnost i međunarodna suradnja		<p>Međunarodna dolazna mobilnost studenata vrlo je ograničena jer se samo mali dio kolegija, uglavnom, izbornih, održava na engleskom jeziku., Kod većine VU odlazna mobilnost nastavnika u početnoj je fazi te nema sustavne podrške.</p> <p>Dolazne dulje mobilnosti nastavnika gotovo da i nema.</p>	<p>Poduzimanje mjera za privlačenje studenata iz inozemstva na način da se između ostalog poboljšaju i resursi za inozemne studente (u prvome redu studentski smještaj), prevesti mrežne stranice VU na engleski jezik, privući strane gostujuće predavače.</p> <p>Kroz planirane oblike suradnje omogućiti svojim nastavnicima i doktorandima stjecanje iskustva u radu na stranim sveučilištima i s kvalitetnom opremom u specijaliziranim laboratorijima.</p> <p>Također, preporučuje se VU da potiču svoje nastavnike i doktorande i na dulje boravke u inozemstvu (više od 6 mjeseci).</p> <p>Još veće jačanje međunarodnih veza i suradnje.</p>	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	<p>Laboratorijska je oprema u većini slučajeva adekvatna.</p> <p>Sveučilišni odjeli često se koriste opremom drugih institucija.</p>	Tek je na pojedinim institucijama zastarjela, a postoji i potreba za nacionalnom i međunarodnom akreditacijom. Također, postoji i potreba za nabavu dodatne opreme u svrhu poboljšanja znanstvenoistraživačkog rada.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

			Modernizacija laboratorijske opreme, njihova nacionalna i međunarodna akreditacija, te veće ulaganje u nabavu. Također se preporučuje razraditi planove za sustavnu nabavu kapitalne i sofisticirane laboratorijske opreme za znanstveno-istraživački rad.	
Ostala oprema	Dovoljan broj računalne opreme za rad studentima. Tehnička podrška studentima na zadovoljavajućoj je razini.		Osvremenjivanje informatičke opreme, poboljšanje informatičkih sustava, te redovito ažuriranje.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Nenastavno osoblje	Postoje pravila o profesionalnom usavršavanju nastavnog osoblja, ali na žalost u praksi vrlo mali broj pohađa dodatnu edukaciju.		Predlaže se da se nenastavnom osoblju trebaju unaprijediti računalne vještine i znanje stranih jezika kako bi mogli biti od veće pomoći nastavnom osoblju, a pogotovo kada se radi o međunarodnoj orijentiranosti. Sustavnije voditi računa o unapređenju rada nastavnog osoblja i pokušat ga stimulirati.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Knjižnica	Veličina knjižnica nije odgovarajuće veličine, pristup elektroničkim resursima je ograničen, a često volumeni nekih časopisa nisu potpuni.		Povećanje prostornih kapaciteta ili se čeka preseljenje u novi prostor. Potrebno je ulagati više financijskih sredstava za knjižničnu građu, bilo da se radi o nabavi knjiga ili pristupu elektroničkim bazama, a često je potrebno i povećati prostorne kapacitete.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Financije	Visoka učilišta osiguravaju financijsku održivost. Izvori financijskih sredstava i svi uvjeti vezani za financiranje na većini su Fakulteta transparentni i ne ograničavaju autonomiju.		U budućnosti treba planirati i druge izvore financiranja s obzirom na to da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH neće više financirati znanstvene projekte, zbog čega bi moglo postati upitno financiranje istraživanja. Preporučuje se da fakulteti nastave ulagati vlastita sredstva za podizanje kvalitete znanstvene i nastavne djelatnosti u skladu sa svojom misijom. Prikupljanje, analiziranje i korištenje informacija relevantnih za unapređenje aktivnosti visokih učilišta Preporučuje se bolje formaliziranje i sistematiziranje prikupljanja i analize podataka kako bi se poboljšale aktivnosti visokih učilišta.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

Umjetničko područje

Kategorije	Aktivnosti	Nalazi	Preporuke	Nadležno tijelo
Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	Upravljanje	Nedostatak strateškog planiranja	Samo jedna institucija u ovome području ima strateški plan istraživanja (u početnoj fazi primjene), dok se sve ostale institucije oslanjaju na istraživačke strategije sveučilišta čije su sastavnice.	visoko učilište
	Osiguravanje kvalitete	Unapređivanje kvalitete nastave i istraživačke djelatnosti ne provodi sustavno. Nema sustavna pristupa u praćenju, vrednovanju i planiranju s tim povezanih aktivnosti.	Unaprijediti mehanizme praćenja kvalitete umjetničkih i istraživačkih aktivnosti te ih uskladiti s vizijom razvoja.	visoko učilište
	Strateški ciljevi			visoko učilište
	Etika	Etički su standardi definirani na svim institucijama.	Uvesti i razviti učinkovitije mehanizme za praćenje neetičnog ponašanja.	visoko učilište
Studijski programi	Upisne kvote	Upisne se kvote uglavnom definiraju u skladu s veličinom institucije, dostupnošću nastavnih i istraživačkih resursa te brojem upisanih studenata i studentskom prolaznošću.	Adekvatno i formalno prikupljanje podataka o prvim zaposlenjima bivših studenata.	visoko učilište
	Ishodi učenja	Uočene su poteškoće, odnosno neusklađenosti u definiranju ishoda učenja. Nedostatak strukture koja bi standardizirala izradu ishoda učenja i način na koji se o njima informira.	Bolje povezivanje ishoda učenja definiranih na razini kolegija s ishodima učenja na razini studijskog programa. Postaviti jasnije razlike između ishoda učenja na preddiplomskoj i diplomskoj razini, te definirati preciznije metodologije izrade ishoda učenja za sve studijske programe.	visoko učilište
	ECTS bodovi	Nalaženje ravnoteže između nastave, praktičnih vježbi i kreativnog bavljenja umjetnošću.		
	Praksa	Studenti imaju mogućnosti i prilike za praksu kroz djelovanje institucija unutar lokalnog strukovnog okruženja, ali i s dobrim osobnim angažmanom niza profesionalnih umjetnika – nastavnika institucije s profesionalnim okruženjem.	Intenzivnije uključivanje suradnje u nastavni proces uz odgovarajuće vrednovanje učinkovitosti. Razvijanje formalne skupine vanjskih dionika iz struke koji bi sudjelovali u savjetovanju o prilagođenosti studijskih programa i kojima bi se visoko učilište moglo obratiti za potrebe obavljanja prakse studenata te pronalaska zaposlenja.	visoko učilište
	Alumni	Nema formalnog procesa prikupljanja i obrađivanja podataka i statistika o alumnijima.		
	Kriteriji za upis, prolaznost i stopa odustajanja	Upisni kriteriji postavljeni visoko kako bi se održala određena razina kvalitete. Mudar odabir upisanih studenata zaslužan je i za visoke stope prolaznosti na takvim studijskim programima.	Uvođenje dodatnih ispitivanja kako bi se stekla realna slika o sposobnostima kandidata te uvođenje integriranijeg pristupa praćenju studenata od prijave za upis do daljnje karijere.	

	Revidiranje studijskih programa	Nedostatak sustavnijeg pristupa na sve studijske programe	Usklađivanje sadržaja i kvalitete studijskih programa sa sadržajem i kvalitetom studijskih programa inozemnih visokih učilišta zbog različitih razloga u rasponu od nedostatka aktualne relevantne literature, neusklađenosti s međunarodnim preporukama relevantnih strukovnih mreža, nedostatka formalne strukture podrške internacionalizaciji, odnosno nedostatka ureda za međunarodnu suradnju, potrebe aktivnog uključivanja u rad relevantnih strukovnih mreža, povećanja mobilnosti do manjih nedostataka u odabiru pojedinih predmeta koji predstavljaju osnovu studijskog programa.	visoko učilište
	Mentorstvo	Pristup ciljanom pružanju savjetodavne podrške, mentorstva i profesionalnog usmjeravanja različit je na visokim učilištima iz umjetničkog područja.	Osnutak ureda za psihološko savjetovanje i profesionalno usmjeravanje na onim visokim učilištima koja to do sada nisu oformila.	visoko učilište, sveučilište
	Dodatni sadržaji i izvannastavne aktivnosti	Potiče studente na izvannastavne aktivnosti.	Obratiti pozornost na nedostatak strukturiranog i fiksnog rasporeda što predstavlja problem pri usklađivanju izvannastavnih aktivnosti s obvezama na studiju.	visoko učilište
	Studentski standard			
	Potpore studentima	Dodatni sadržaji, poput elektroničkih baza časopisa, znanstvene literature i drugih izvora koji pomažu stjecanju znanja.	Osigurati mnogo više dodatnih sadržaja te u nekim slučajevima uspostaviti virtualno okruženje za učenje koje bi služilo nastavnicima za razmjenu materijala za učenje, te osigurati prikladan prostor knjižnice i čitaonice za rad studenata i povećati knjižnični fond.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Nastavnici		Vrlo motivirani, posvećeni nastavnici sa snažnim umjetničkim senzibilitetom te fokusirani studenti.	Stvaranje formalne, transparentne i pravedne strukture podrške trajnom stručnom usavršavanju svih zaposlenika. Uvesti mehanizme nagrađivanja nastavnika za dodatan trud ili ostvarene uspjehe. Jasno definirati i ujednačiti raspodjelu različitih administrativnih obveza nastavnika, kao što su sudjelovanje u različitim odborima, vijećima, povjerenstvima ili rad na izradi dokumentacije te, općenito, nastavnicima ponuditi realnu perspektivu u vezi s rješavanjem pitanja njihove radne preopterećenosti. Podrška asistentima u njihovu profesionalnom usavršavanju te radu na vlastitim projektima.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Znanstveno-istraživački rad	Rezultati			
	Poticanje na znanstveno-istraživački rad i praćenje			
	Transfer tehnologije i suradnja s gospodarstvom			

Mobilnost i međunarodna suradnja		Mobilnost je niska.	Poticati međunarodnu mobilnost svojih nastavnika, osobito kada je riječ o dugotrajnijim boravcima u inozemstvu. Poticati i nagrađivati zaposlenike za najbolja postignuća te pružati podršku važnim nacionalnim i međunarodnim umjetničkim i znanstvenim projektima. Potrebni su dodatni napori za osiguranje odgovarajućih uvjeta za privlačenje inozemnih nastavnika.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
Prostorni i administrativni resursi	Laboratorijska oprema	Uglavnom nije suvremena i treba je obnoviti.	Modernizacija opreme, njezino osuvremenjivanje te izrada sigurnosnih protokola za njezino korištenje.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Ostala oprema	Računalne učionice uglavnom nisu suvremene.	Potrebna je modernizacija i nabava dodatnih računala. Povećanje tehničke opreme, osobito na polju filma. Poticati nabavu nove opreme i osuvremenjivati postojeću.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Nenastavno osoblje	Omjer nastavnog i nenastavnog osoblja dosta je nepovoljan.	Veliko opterećenje nastavnika i nemogućnost administrativnog osoblja da pohađa različite dodatne tečajeve zbog pomanjkanja vremena.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Knjižnica	Većina knjižnica dobro je opremljena.	Najveći je problem nedostatak prostora.	visoko učilište, sveučilište, MZOS
	Financije	Financiranje i uvjeti financiranja transparentni su i ne ograničavaju autonomiju visokih učilišta.	Razviti jasnu i realnu financijsku strategiju za budućnost. Uzeti u obzir specifičnosti umjetničke naobrazbe na odgovarajući način u vezi s financiranjem, kao što je to slučaj u drugim europskim zemljama.	visoko učilište, sveučilište, MZOS

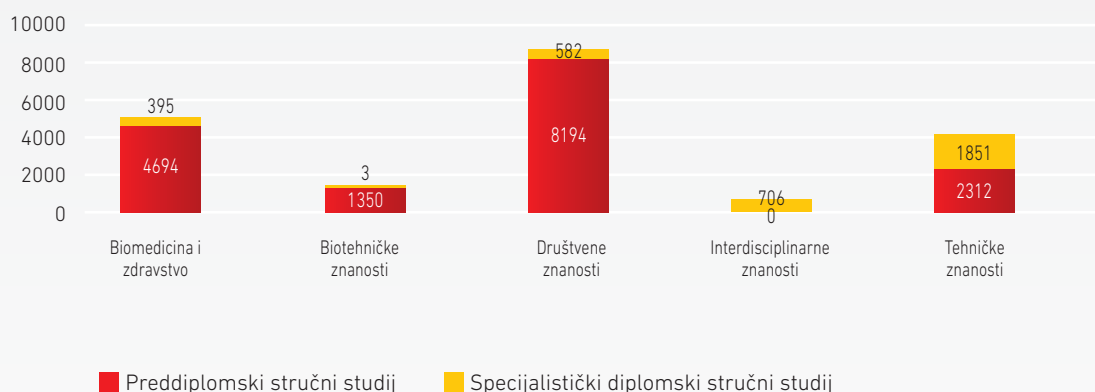
4.2. VELEUČILIŠTA

4.2.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA

Za komparativni prikaz veleučilišta, kao i podatke za vrednovana visoka učilišta, podatke smo distribuirali s obzirom na znanstveno područje – tehničke znanosti, biomedicina i zdravstvo, biotehničke znanosti i društvene znanosti i na temelju vlasništva – javna i privatna. U područje tehničkih znanosti uključeni su podatci za sljedeća veleučilišta: Međimursko veleučilište u Čakovcu, Tehničko veleučilište u Zagrebu, Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću, Veleučilište u Karlovcu, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište Slavonskom Brodu, Veleučilište u Šibeniku, Veleučilište u Varaždinu, Veleučilište Velika Gorica i Veleučilište „Hrvatsko Zagorje“, Krapina. U području biomedicine i zdravstva podatci se odnose na dva veleučilišta: Zdravstveno veleučilište u Zagrebu i Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru. U području biotehničkih znanosti: Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu, Veleučilište u Karlovcu, Veleučilište u Požegi, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište Slavonskom Brodu. U području društvenih znanosti: Međimursko veleučilište u Čakovcu, Tehničko veleučilište u Zagrebu, Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu, Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću, Veleučilište u Karlovcu, Veleučilište u Požegi, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Slavonskom Brodu, Veleučilište u Šibeniku, Veleučilište u Varaždinu, Veleučilište VERN, Veleučilište Velika Gorica i Veleučilište „Hrvatsko Zagorje“, Krapina.

Javna su veleučilišta: Međimursko veleučilište u Čakovcu, Tehničko veleučilište u Zagrebu, Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu, Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću, Veleučilište u Karlovcu, Veleučilište u Požegi, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Slavonskom Brodu, Veleučilište u Šibeniku, Veleučilište u Varaždinu. Privatna su veleučilišta: Veleučilište Velika Gorica i Veleučilište „Hrvatsko Zagorje“, Krapina.

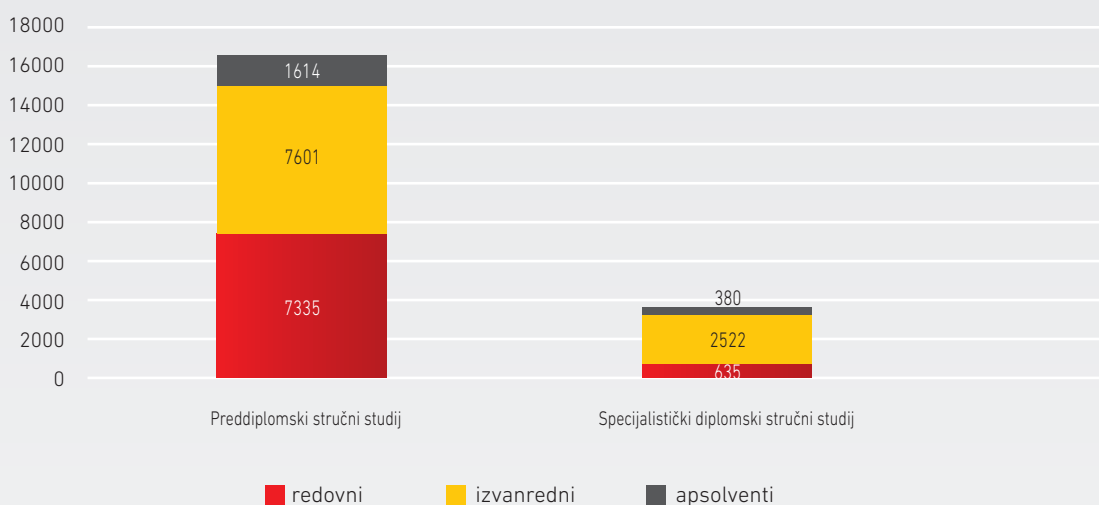
4.2.1.1. STUDENTI

Grafikon 10. Broj studenata na veleučilištima prema znanstvenom području i razini studija

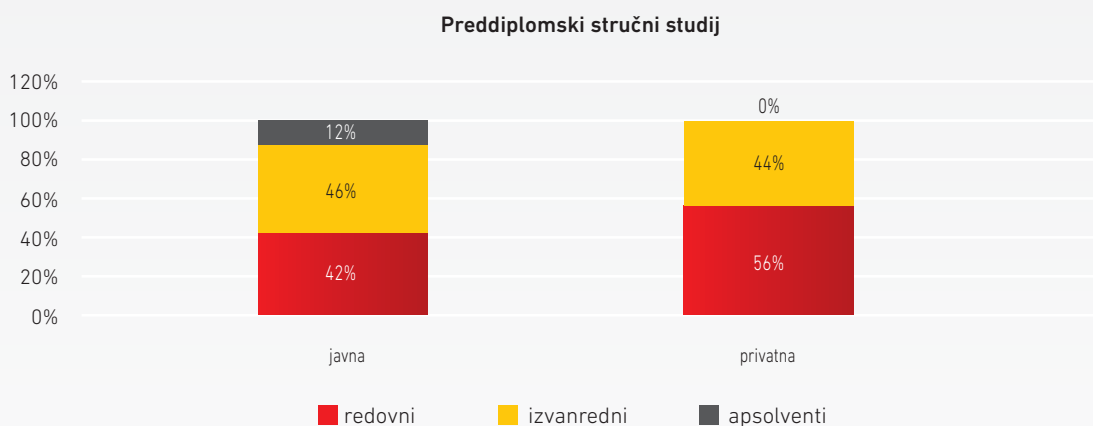
Prema broju studenata na veleučilištima distribuiranim po znanstvenim područjima i razini studijskog programa, može se zaključiti kako najveći broj studenata na veleučilištima studira na studijskim programima u društvenom području na preddiplomskoj razini. Iako samo dva veleučilišta izvode studijske programe u području biomedicine i zdravstva, na njima studira drugi po veličini broj studenata na preddiplomskoj razini (4694). Na visokim učilištima u područjima društvenih znanosti i biomedicine i zdravstva broj studenata na drugoj razini (specijalističkim diplomskim stručnim studijima) studira oko 12 do 14 puta manje studenata (395 u biomedicini i zdravstvu te 582 u društvenim znanostima) nego na prvoj razini (preddiplomski stručni studij). Specifičnosti biotehničkih i interdisciplinarnih znanosti su jedinstvena distribucija studenata – u

biotehničkom gotovo svi studenti studiraju na preddiplomskoj razini (1350), a u interdisciplinarnima gotovo svi studenti na specijalističkoj diplomskoj stručnoj razini (706). Gotovo ravnomjernu distribuciju studenata na objema razinama uočavamo na veleučilištima u području tehničkih znanosti (2312 na preddiplomskoj razini i 1851 na diplomskoj).

Grafikon 11. Broj studenata na veleučilištima prema načinu studiranja i razini studija

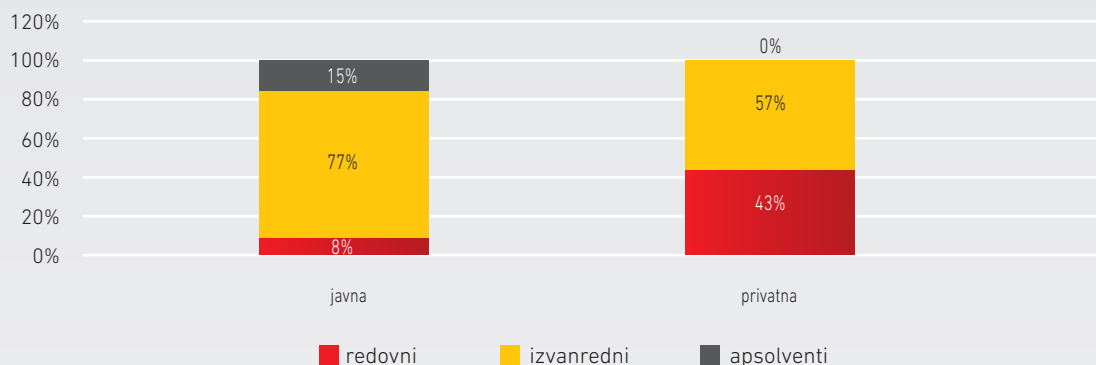
Prema načinu studiranja, više studenata na veleučilištima studira izvanredno (2312 na preddiplomskoj razini i 1851 na diplomskoj). Na preddiplomskoj razini, broj redovitih i izvanrednih studenata je relativno sličan, a na diplomskoj razini broj izvanrednih studenata četiri je puta veći (2522) od broja redovitih studenata (635).

Grafikon 12. Prosječni udjeli studenata na veleučilištima prema razini studija na privatnim i javnim veleučilištima – preddiplomski stručni studij

Gledajući daljnju distribuciju na preddiplomskoj razini po obliku vlasništva institucije koja izvodi studijski program na toj razini, uočavamo kako na privatnim veleučilištima više od polovine broja studenata čine redoviti studenti, dok je udio izvanrednih studenata veći na javnim veleučilištima (46%). Udio apsolvenata na javnim veleučilištima na preddiplomskoj razini prelazi 10% (12%).

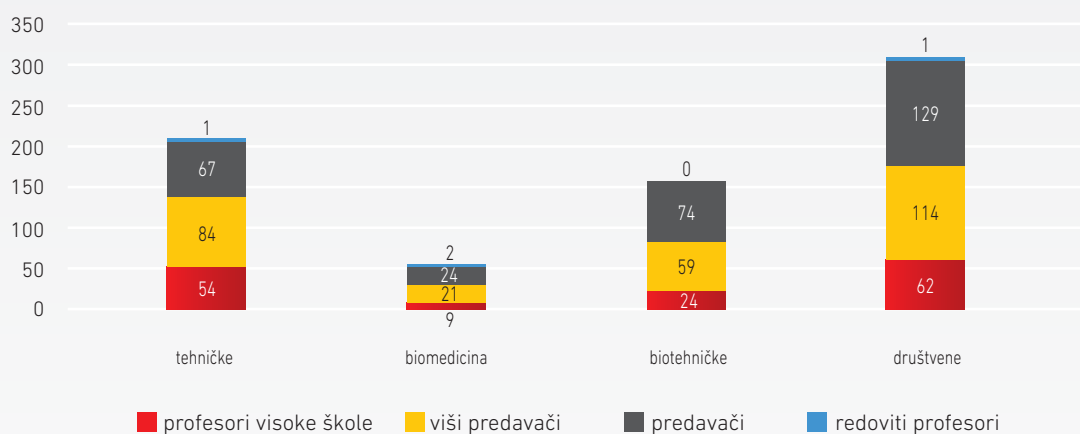
Specijalistički diplomski stručni studij

Grafikon 13. Prosječni udjeli studenata na veleučilištima prema razini studija na privatnim i javnim veleučilištima – specijalistički diplomski stručni studiji

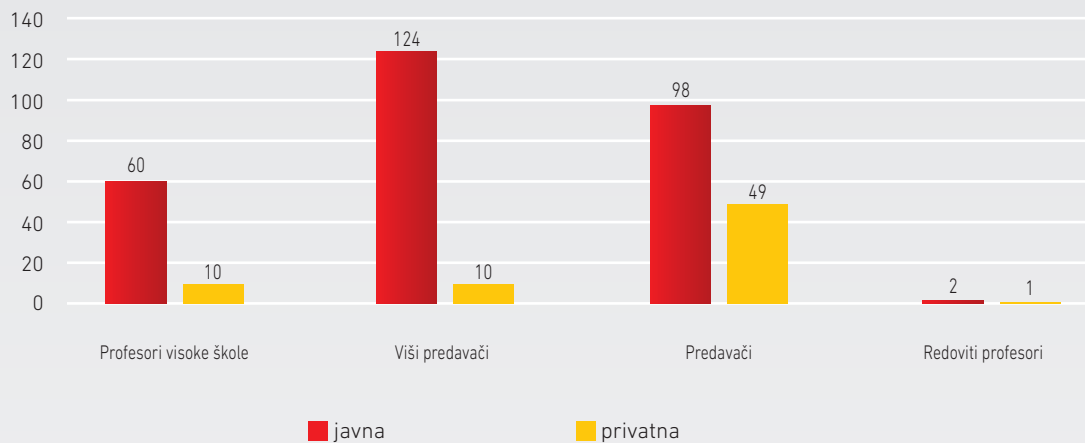
Na diplomskoj razini, udjeli izvanrednih studenata na objema vrstama veleučilišta prelaze polovinu ukupnog broja studenata (57% na privatnim veleučilištima, 77% na javnim). Na privatnim veleučilištima zamjećuje se znatan udio redovitih studenata na diplomskoj razini (43%). Na javnim sveučilištima taj broj gotovo je zanemariv (8%). Udio apsolvenata na javnim veleučilištima (15%) veći je od udjela apsolvenata (18%) u ukupnom broju studenata na diplomskoj razini (2527).

4.2.1.2. NASTAVNICI

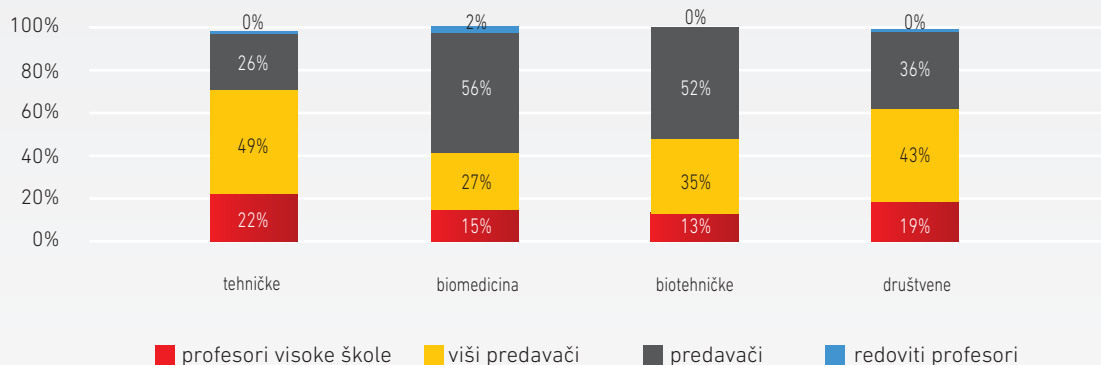
Grafikon 14. Broj i struktura nastavnika na veleučilištima po znanstvenom području

Promatrajući broj nastavnika zaposlenih na veleučilištima, može se uočiti da je njihov broj najveći u društvenim znanostima. Ta je pojava razumljiva s obzirom na to da sva veleučilišta u Republici Hrvatskoj, uz iznimku Zdravstvenog veleučilišta, izvode studentske programe u društvenom području. Isto tako, broj nastavnika u svim područjima razmjerni su broju studenata koji pohađaju studentske programe u ovim područjima.

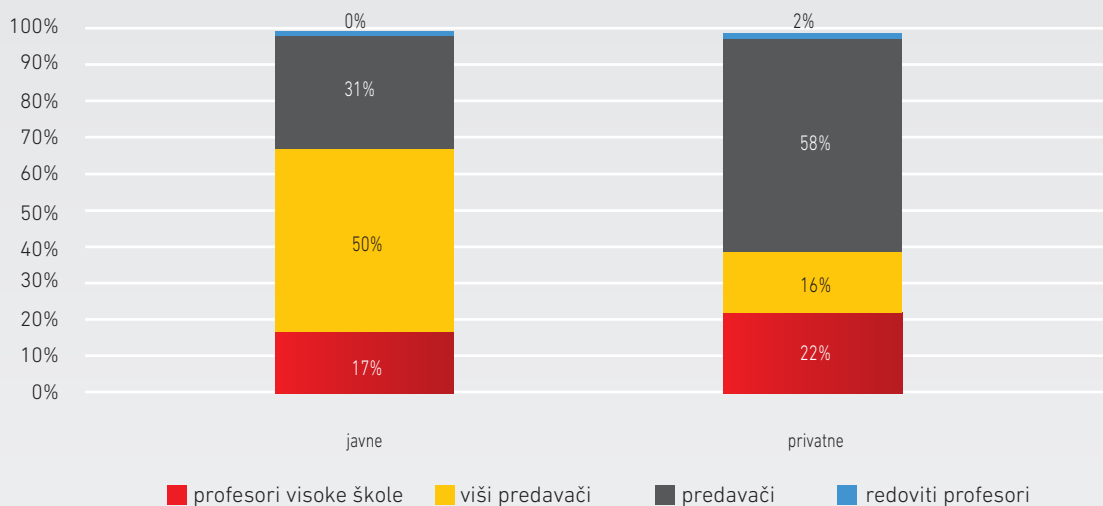
Grafikon 15. Broj i struktura nastavnika na veleučilištima prema vlasništvu

S obzirom na oblik vlasništva veleučilišta, distribucija broja nastavnika po zvanjima upućuje na veći broj nastavnika u zvanjima profesora visoke škole (60), viših predavača (124) i predavača zaposlenih na javnim veleučilištima. U skupini redovitih profesora, u objema vrstama institucija broj stalno zaposlenih nastavnika vrlo je malen (dva nastavnika na javnim veleučilištima i jedan na privatnom).

Grafikon 16. Prosječni udio svake grupacije nastavnika na veleučilištima po znanstvenom području

Prosječni udjeli svake od grupacija na veleučilištima razlikuju se po znanstvenim područjima. Prosječni udio profesora visoke škole (22%) te viših predavača (49%) najviši je u tehničkim znanostima. Najniži je u biotehničkim znanostima (13%) u kojima više od polovinu nastavnog kadra čine predavači (52%), a redovitih profesora nema. Najviši udio predavača je na veleučilištima koja izvedu studijske programe u području biomedicine i zdravstva (56%) te jedino u ovom području zamjećujemo udio redovitih profesora od 2%.

Grafikon 17. Prosječni udio svake grupacije nastavnika na veleučilištima prema vlasništvu

Prema prosječnim udjelima svake od grupacija stalnih zaposlenika između javnih i privatnih veleučilišta zamjećujemo sličan udio profesora visoke škole (17% na javnim veleučilištima, 22% na privatnim veleučilištima). Najveća je razlika prisutna u veličini prosječnih udjela viših predavača (50% na javnim veleučilištima, 16% na privatnim veleučilištima) i predavača (31% na javnim veleučilištima, 58% na privatnim veleučilištima). Iz ovih podataka proizlazi kako polovinu stalno zaposlenih nastavnika na javnim veleučilištima čine viši predavači (50%), dok su na javnim veleučilištima predavači najbrojnija grupacija te čine 58% ukupno stalno zaposlenog kadra na privatnim veleučilištima.

Tablica 7. Prosječna starost nastavnika prema zvanju i znanstvenom području

	profesori visoke škole	viši predavači	predavači	redoviti profesori
TEHNIČKE	55,98	51,05	39,46	68,00
BIOMEDICINA	49,30	47,00	44,10	-
BIOTEHNIČKE	49,25	46,20	37,20	-
DRUŠTVENE	53,40	49,64	40,70	68,00

Prosječna starost nastavnika na visokim učilištima distribuiranih u različita znanstvena područja u kojima izvode studijske programe najviša je u tehničkim znanostima (56 godina), a najniža u biotehničkim znanostima (49 godina). Raspon prosječne starosti viših predavača razmjerno je malen i kreće se od 46 godina u biotehničkim znanostima do 51 u tehničkim. Raspon prosječne starosti predavača nešto je veći nego viših predavača i kreće se od 37 godina u društvenim znanostima do 44 godine u biomedicini i zdravstvu. Prosječna dob redovitih profesora relativno je visoka (68 godina).

Tablica 8. Prosječna starost nastavnika prema zvanju i obliku vlasništva

	profesori visoke škole	viši predavači	predavači	redoviti profesori
JAVNA	51,96	47,44	39,17	-
PRIVATNA	59,93	56,87	43,77	68,00

Usporedba veleučilišta po obliku vlasništva pokazuje nešto veće razlike u prosječnoj dobi nastavnika u svakoj od grupacija. Tako su profesori visoke škole na privatnim veleučilištima prosječno stariji 8 godina od onih na javnim. Ista je razlika i u prosječnoj starosti viših predavača na objema vrstama veleučilišta. Razlike su nešto manje u prosječnoj starosti predavača na javnim veleučilištima (39 godina) od onih na privatnim (44 godine).

4.2.1.3. OMJER BROJA NASTAVNIKA I STUDENATA

Tablica 9. Prosječni omjer broja nastavnika i studenata na veleučilištima prema znanstvenom području

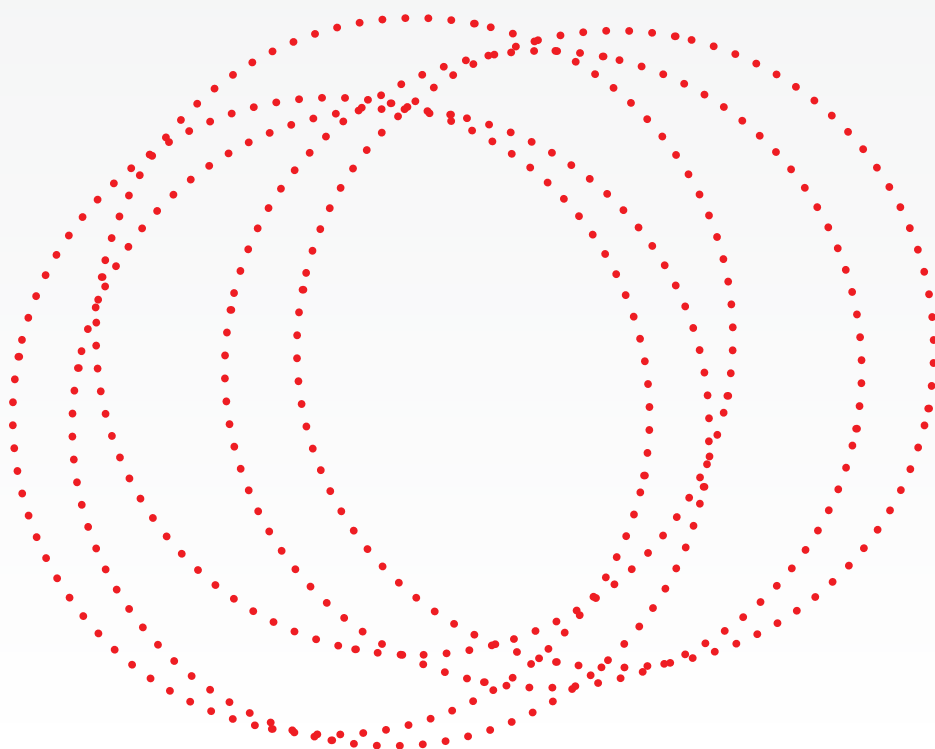
tehničke znanosti	1/28,22
društvene znanosti	1/27,23
biotehničke znanosti	1/26,43
biomedicina i zdravstvo	1/28,86

Na veleučilištima, omjeri broja nastavnika i studenata relativno su slični te se kreću u vrlo malom rasponu (od 1/26 do 1/29). Najviši je u području biomedicine i zdravstva (1/29) u kojem nema privatnih veleučilišta koja izводе te studijske programe.

Tablica 10. Prosječni omjer broja nastavnika i studenata na veleučilištima prema obliku vlasništva

JAVNA	28,56
PRIVATNA	23,55

Omjer broja nastavnika i studenata više se razlikuje s obzirom na vrstu vlasništva veleučilišta. Na javnim veleučilištima omjer je nešto nepovoljniji (1/29) od onoga na privatnim veleučilištima (1/24).

4.2.1.4. ZNANSTVENA I STRUČNA DJELATNOST

Tablica 11. Broj i omjer radova nastavnika na veleučilištima po znanstvenim područjima

Znanstveno područje	Tehničko		Društveno		Biomedicina i zdravstvo		Biotehničko	
	broj	omjer*	broj	omjer*	broj	omjer*	broj	omjer*
Vrsta publikacije								
Znanstveni radovi (CC, WoS, Scopus)	267	0,158	547	0,405	331	1,81	177	0,218
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	717	0,423	868	0,449	257	0,85	300	0,338
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	5	0,004	9	0,006	5	0,01	5	0,01
Autorstvo domaćih knjiga	283	0,175	330	0,176	46	0,22	106	0,118
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	333	0,23	367	0,2	11	0,07	242	0,352
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova	1299	1,258	1569	1,139	85	0,565	828	1,946
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	280	0,232	447	0,302	54	0,36	237	0,428
Stručni radovi	1000	0,73	1126	0,723	220	0,63	534	1,1
Poglavlja u recenziranim knjigama	165	0,066	193	0,078	132	0,385	62	0,058
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova	550	0,527	746	0,564	118	0,785	268	0,496
Uredničke inozemne knjige	6	0,006	6	0,005	0	0	5	0,01
Uredničke domaće knjige	91	0,087	124	0,101	34	0,21	25	0,06
Broj radova u časopisima institucije koja se vrednuje	173	0,231	173	0,178	0	0	75	0,26

Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova najzastupljeniji su oblik znanstvenog komuniciranja nastavnika na veleučilištima u svim znanstvenim područjima. Po brojnosti slijedi udio stručnih radova. Znanstvena područja tehničkih i prirodnih znanosti imaju velike sličnosti u brojnosti i vrsti radova. U velikom broju slučajeva riječ je o istim veleučilištima koja izvode studentske programe i u društvenom i u tehničkom području. Budući da podatci o znanstvenoj i stručnoj djelatnosti za neka veleučilišta nisu dostavljeni u cijelosti ili su nepotpuni, njihovi prikazi s obzirom na vrstu vlasništva institucije nisu uvršteni u ovu analizu.

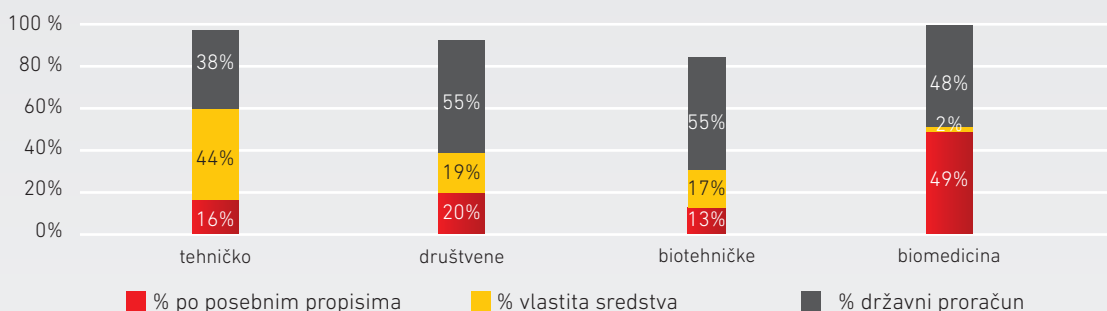
* po nastavniku

4.2.1.5. FINANCIJE

Grafikon 18. Prosječni udjeli različitih prihoda u ukupnom iznosu prihoda institucija prema obliku vlasništva

Udjeli svake vrste prihoda razlikuju se na veleučilištima s obzirom na oblik njihova vlasništva. Prosječni udio vlastitih prihoda u ukupnom proračunu privatnih veleučilišta gotovo je stopostotan (98,56%). Međutim, specifičnost je javnih veleučilišta u tome da je prosječni udio sredstava iz državnog proračuna tek 55% zbroja ukupnih prihoda. Udio sredstava po posebnim propisima je 26%, dok je 12% iz vlastitih sredstava.

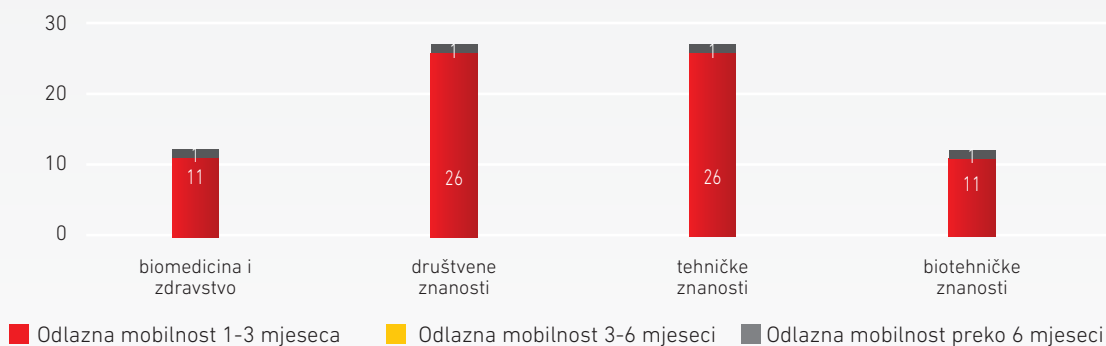

Grafikon 19. Udjeli različitih prihoda u ukupnom iznosu prihoda institucija po znanstvenim područjima

Prema znanstvenim područjima, na veleučilištima u tehničkom području (38%) te u području biomedicine i zdravstva (48%), u kojem nema privatnih veleučilišta, prosječno manje od polovine ukupnih prihoda čini državni proračun. Najveći prosječni udio prihoda po posebnim propisima²³ imaju veleučilišta u području biomedicine i zdravstva (49%). Ti su prihodi najmanje dvostruko veći, nego u ostalim područjima (20% u društvenim znanostima, 16% tehničkim i 13% u biotehničkim znanostima). Najveći prosječni udio prihoda iz vlastitih sredstava²⁴ su na veleučilištima u tehničkom području (44%), a najmanji u području biomedicine i zdravstva (2%).

4.2.1.6. MOBILNOST

Odlazna mobilnost nastavnika

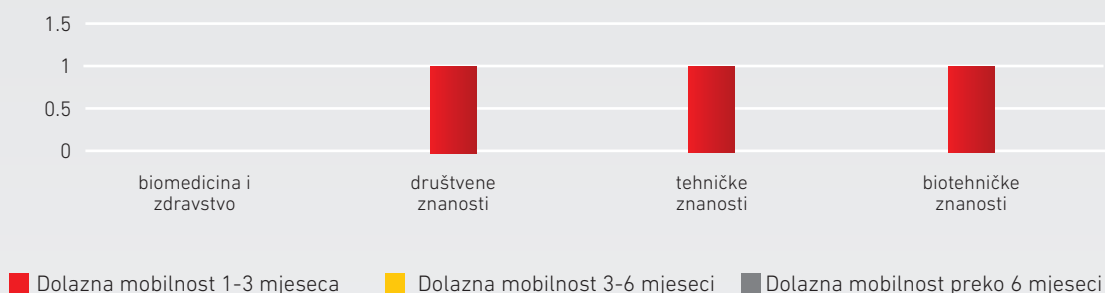

Grafikon 20. Prosječna odlazna mobilnost nastavnika na veleučilištima po znanstvenim područjima

²³ Prihodi po posebnim propisima obuhvaćaju sljedeće stavke: školarine – stručne, dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature), naknade za upis, izdavačka djelatnost, naplate studenskih molbi, potvrdnica, diplome, indeksi itd.

²⁴ Prihodi iz vlastitih sredstava obuhvaćaju sljedeće stavke: Školarine – diplomske specijalističke stručne, istraživački projekti, stručni projekti, prihodi od najma

Dolazna mobilnost nastavnika

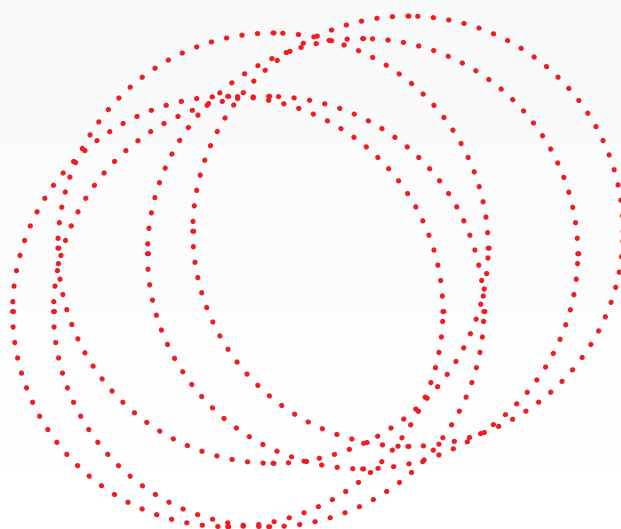
Grafikon 21. Prosječna dolazna mobilnost nastavnika na veleučilištima po znanstvenim područjima

Odlazna mobilnost nastavnika znatnija je od dolazne mobilnosti. Gledajući po znanstvenim područjima, jednake su stope mobilnosti na visokim učilištima u društvenim i tehničkim znanostima. U biomedicini i zdravstvu te biotehničkim znanostima stope mobilnosti nešto su niže (11). U svakoj skupini visokih učilišta barem je jedan nastavnik boravio dulje od 6 mjeseci na nekoj drugoj instituciji.

Tablica 12. Prosječna odlazna i dolazna mobilnost studenata prema znanstvenom području

	Mobilnost 1 - 3 mjeseca	Mobilnost 3 - 6 mjeseci	Mobilnost više od 6 mjeseci
Biomedicina i zdravstvo			
Ukupno dolazna mobilnost	4	0	0
Ukupno odlazna mobilnost	5	0	0
Biotehničke znanosti			
Ukupno dolazna mobilnost	0	0	0
Ukupno odlazna mobilnost	18	13	4
Društvene znanosti			
Ukupno dolazna mobilnost	0	0	0
Ukupno odlazna mobilnost	27	33	4
Tehničke znanosti			
Ukupno dolazna mobilnost	0	0	0
Ukupno odlazna mobilnost	17	24	4

Dolaznu mobilnost studenata (4), i to samo u trajanju 1 – 3 mjeseca, bilježe samo veleučilišta u području biomedicine i zdravstva. Najveću odlaznu mobilnost i sve tri kategorije bilježe veleučilišta u društvenom i tehničkom području.

4.2.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA

Većina izvješća stručnih povjerenstava u postupcima vrednovanja veleučilišta ističe dobar odnos studenata i nastavnika, koji su studentima dostupni za konzultacije. Studenti imaju mogućnost izraziti svoja mišljenja, prijedloge i pritužbe uz mogućnost da se njihova provedba osigura putem studentskih anketa. Sustav povratnog informiranja studenata također je formaliziran putem studentskih predstavnika u tijelima Veleučilišta te Studentskog zbora.

Raspodjela ECTS bodova odražava stvarno studentsko opterećenje na većini studijskih programa te velik dio veleučilišta njeguje dobru suradnju s vanjskim dionicima i alumnijima, a postoji i učinkovit sustav prikupljanja informacija od navedenih skupina o primjerenosti postojećih studijskih programa te prijedloga za poboljšanje. Od velike bi koristi bio i daljnji razvoj studentske prakse i studentskih poduzetničkih vještina. Istodobno, važno je definirati ishode učenja ovakve studentske prakse.

Stručna su povjerenstva na veleučilištima većinom zatekla mlado i entuzijastično nastavno osoblje, motivirano za daljnje znanstveno i stručno usavršavanje. Stručne službe (studentska referada, računovodstvo, knjižnica i informatička podrška) dobro komuniciraju sa studentima u rješavanju internih poslova (prijave ispita, zabilježba ocjena, rad studomata, posudba časopisa i knjiga).

S druge strane stručna povjerenstva zamijetila su određene nedostatke na sustavnoj razini na ovom tipu visokih učilišta; odgovornosti izvanrednih studenata nisu odgovarajuće definirane kao i previsoke kvote, posebice studenata koji studiraju za vlastite potrebe. Na određenim veleučilištima zamijećeno je kako predviđene upisne kvote nisu u skladu s institucionalnim resursima. Mrežne stranice visokih učilišta dostupne su samo na hrvatskom jeziku, što ograničava međunarodnu vidljivost i međunarodnu suradnju. Zapreka ostvarivanju veće stope mobilnosti je nepostojanje odgovarajućih resursa za međunarodnu mobilnost studenata i nastavnika. Ograničena je i mogućnost privlačenja studenata, zbog nedostatka studentskog doma. Na svim veleučilištima zamijećeno je ograničeno iskustvo u međunarodnoj suradnji, kako nastavnika, tako i studenata; nedostatak formalnih procedura za priznavanje kvalifikacija stečenih na drugim visokim učilištima. Studentski standard nije potpuno razvijen s obzirom na nedostatak smještajnih kapaciteta i kapaciteta za studentsku prehranu.

Na većini vrednovanih visokih učilišta navodi se visoka motiviranost uprave i učinkovita organizacijska struktura, velika prilagodljivost i brzo reagiranje na promjene. Dobro definirano upravljanje pridonosi učinkovitoj organizaciji svih službi, jasnoj misiji budućeg razvoja visokog učilišta te razvoju kulture kvalitete u svim aspektima, a posebno u sustavu upravljanja i osiguravanja kvalitete.

U približno polovici izvješća stručno povjerenstvo smatra kako su studijski programi vrednovanih privatnih visokih učilišta dobro definirani i specifično tržišno usmjereni, a u nekoliko slučajeva i jedinstveni u Hrvatskoj.

Veći broj vrednovanih visokih učilišta ima podršku lokalnih vlasti te dobro razvijene i uhodane veze s gospodarstvom u regiji, što pridonosi boljoj organizaciji i kvaliteti studentske prakse i brzom reakciji na promjene koje zahtijeva tržište u smislu izrade i izmjene studijskih programa.

Posebno se ističu dobra radna atmosfera te vidljivo dobri odnosi između uprave, nastavnika i studenata. Komunikacija nastavnog osoblja sa studentima te njihova dostupnost često je ocijenjena iznimnom. Visokoj razini motivacije sigurno pridonosi povoljan omjer nastavnika i studenata te rad u malim skupinama (vjerojatno su ovdje u obzir uzimani i vanjski suradnici jer se kao jedan od nedostataka navodi nizak broj stalno zaposlenih nastavnika). Nastavnici su angažirani, predani i visoko motivirani te se koriste različitim metodama predavanja.

Razvoj i poboljšanje kvalitete nastavnog kadra uprava visokih učilišta podržava na razne načine: financirajući poslijediplomske studije, raznim edukacijama, financiranjem sudjelovanja na konferencijama, podupirući znanstveno publiciranje stalno zaposlenih nastavnika te njihovu međunarodnu razmjenu.

Kao jedna od prednosti privatnih visokih učilišta navode se dobri resursi za nastavu i učenje. Dobro opremljene zgrade i učionice pružaju odlične uvjete za održavanje nastave i predstavljaju dobro okruženje za učenje. Posebno se ističu računalne učionice, opremljene modernom i kvalitetnom opremom te širok pristup informacijskoj tehnologiji i korištenje platformi kao podrška studentima i nastavnicima u obrazovanju i međusobnoj komunikaciji.

Na veleučilištima su stručna povjerenstva zamijetila ograničene knjižnične resurse (slabi knjižnični fond, nemogućnost pristupa i korištenja e-materijala i raznih baza podataka, nedostatak prostora za učenje i sl.). Mobilnost nastavnika i studenata kao i međunarodna suradnja su slabi (skromna međunarodna suradnja, nedovoljan broj sklopljenih sporazuma te nezadovoljavajući stupanj ulazne i izlazne mobilnosti studenata i nastavnika, posebno na međunarodnoj razini).

Daljnje primjedbe stručnih povjerenstava odnose se na mali broj stručnih projekata u suradnji s gospodarstvom te nedostatak istraživačkih projekata.

Omjer stalno zaposlenih nastavnika i vanjskih suradnika na većini visokih učilišta je nepovoljan – u trećini izvješća navodi se mali broj stalno zaposlenih nastavnika te velik broj vanjskih suradnika, što dovodi u pitanje stabilnost održavanja studijskih programa i dugoročno održavanje kvalitete nastave. U nešto manjem broju izvješća navodi se i potreba boljeg načina raspodjele nastavnog opterećenja.

Na razini studijskih programa, stručna povjerenstva smatraju ishode učenja nedovoljno definiranim i razrađenim. Na manjim privatnim visokim učilištima navodi se nedostatak formaliziranih struktura (neka važna pitanja rješavaju se neformalno), što je prepreka rastu institucije.

4.3. VISOKE ŠKOLE

ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA

Usporedni prikaz visokih škola obuhvaća visoke škole s obzirom na podjelu prema vrsti vlasništva – javne i privatne te znanstvenom području – društveno i tehničko. Iako visoke škole izvode studijske programe i u humanističkom (Visoko evanđeosko teološko učilište Osijek), biotehničkom (Visoko gospodarsko učilište Križevci) te umjetničkom području (TV Akademija – Visoka škola multimedijjskih i komunikacijskih tehnologija Split), riječ je samo o jednoj visokoj školi u svakom od tih područja te stoga podaci nisu relevantni za cijelo područje. Iz navedenog razloga, usporedba se temelji na dvjema podjelama – javne / privatne te društvene / tehničke znanosti. U podjeli na javne i privatne, skupinu privatnih visokih škola čini 21 privatna škola i 3 javne visoke škole. Prema podjeli na područja u društvenom području studijske programe izvodi 16 škola, u tehničkom 7 visokih škola, a u humanističkom, biotehničkom i umjetničkom području po jedna visoka škola.

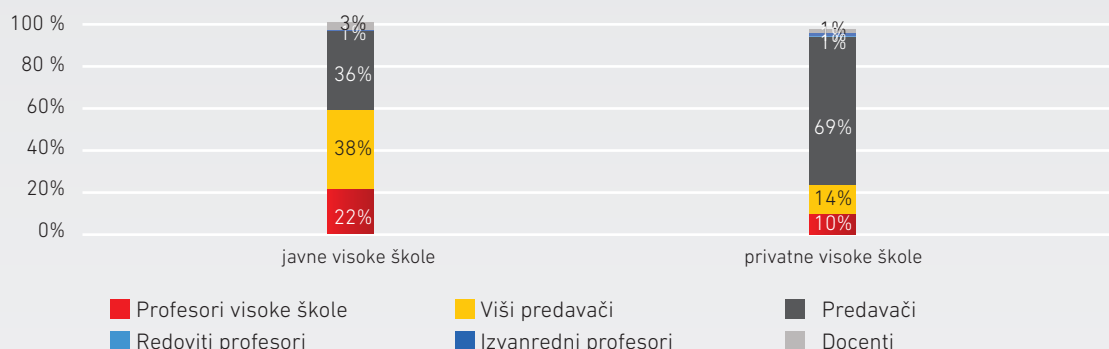
Analiza broja studenata i njihove distribucije po različitim kategorijama prikazana je u pregledu prema pojedinačnim visokim školama.

4.3.1.1. NASTAVNICI

Tablica 13. Prosječna starost nastavnika na visokim školama prema obliku vlasništva

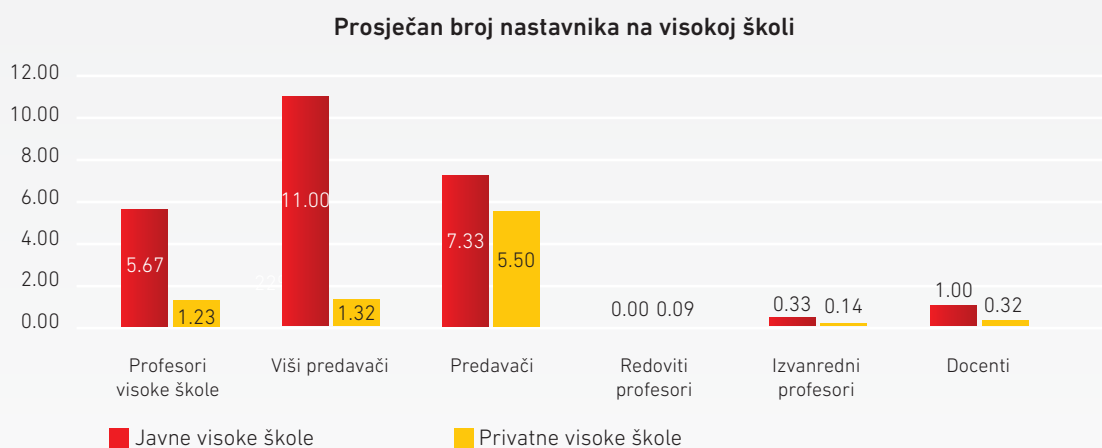
	Profesori visoke škole	Viši predavači	Predavači	Redoviti profesori	Izvanredni profesori	Docenti
Javne visoke škole	48,62	51,04	41,4	-	0	45,64
Privatne visoke škole	55,33	48,28	39,8	64	50,7	45,14

Prosječna starost nastavnika na visokom školama dosta je homogena i kreće se od 39 do 55 godina. Profesori na javnim visokim školama prosječno su nešto stariji (55 godina) nego na privatnim (49 godina). Prosječne starosti viših predavača i predavača razlikuju se u samo dvije godine, a prosječna starost docenta je jednaka (46 godina).

Grafikon 22. Prosječan udio grupacija nastavnika u nastavnim i znanstveno-nastavnim zvanjima na visokim školama prema vrsti vlasništva

Gledajući strukturu nastavnika na javnim i privatnim visokim školama, razlike su nešto veće. Profesora visoke škole, viših predavača dvaput je više na javnim, nego na privatnim visokim školama. Prosječno najveći udio nastavnog kadra na privatnim visokim školama su predavači (69%). Prosječno najveći udio na javnim visokim školama imaju viši predavači (38%). Prosječno najmanji udjeli na objema vrstama visokih škola otpadaju na nastavnike u znanstveno-nastavnim zvanjima.

Grafikon 23. Prosječan broj nastavnika u nastavnim i znanstveno-nastavnim zvanjima na visokim školama prema obliku vlasništva

Prosječan broj nastavnika na javnim visokim školama veći je u svim grupacijama nastavnika. Uočljiv je relativno malen broj nastavnika na privatnim visokim školama (prosječno po jedan nastavnik u zvanju profesora visoke škole i višeg predavača). Prosječan broj predavača na javnim visokim školama je 7 nastavnika, a na privatnim 6 nastavnika.

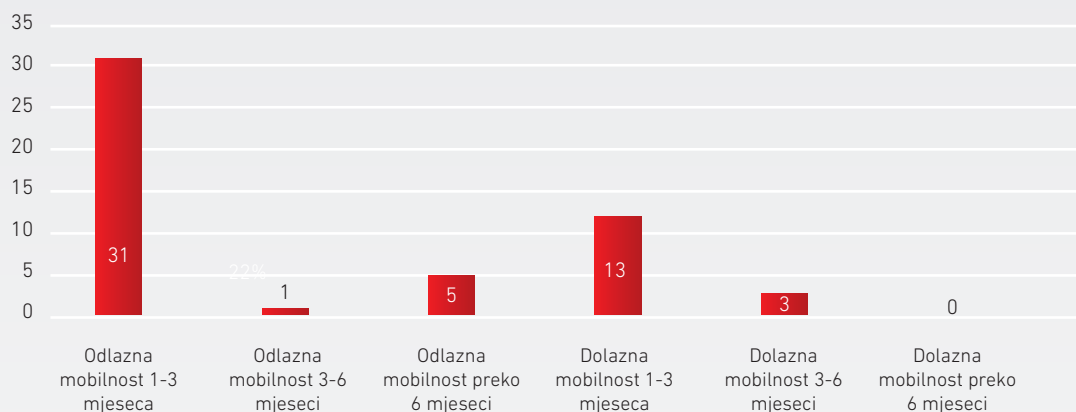
Prosječni omjer broja studenata i nastavnika gotovo je jednak na javnim i privatnim visokim školama.

Tablica 14. Prosječni broj studenata po jednom nastavniku prema obliku vlasništva

JAVNE VISOKE ŠKOLE	1 / 19,69
PRIVATNE VISOKE ŠKOLE	1 / 17,85

4.3.1.2. MOBILNOST

Nastavnici

Grafikon 24. Ukupan broj boravaka u odlaznoj mobilnosti po kategorijama duljine boravka

Mobilnost nastavnika relativno je mala na visokim školama. Na javnim visokim školama nije bilo mobilnosti nastavnika. Na privatnim visokim školama najviše je bilo boravaka u sklopu odlazne mobilnosti nastavnika u trajanju od 1 do 3 mjeseca (31), a zatim dolazne mobilnosti u istom trajanju (13).

Studenti

Tablica 15. Broj boravaka studenata u dolaznoj i odlaznoj mobilnosti studenata

	Privatne visoke škole			Javne visoke škole		
	1-3 mjeseca	3-6 mjeseci	Više od 6 mjeseci	1-3 mjeseca	3-6 mjeseci	Više od 6 mjeseci
Ukupno dolazna mobilnost	148	0	0	7	0	0
Ukupno odlazna mobilnost	128	3	0	25	0	0

Na privatnim visokim školama mobilnost je znatnija nego na javnim visokim školama, posebice u trajanju od 1 do 3 mjeseca. Boravci duži od toga zabilježeni su jedino još na privatnim školama (3 boravka 3 – 6 mjeseci).

4.3.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA

Većina visokih škola ima strateške planove, no oni su nedovoljno razrađeni te se vizije visokih učilišta ograničavaju isključivo na stvaranje stručnjaka potrebnih samo za hrvatsko gospodarstvo. Postupci za osiguravanje kvalitete su implementirani, no nedovoljno se provjerava njihova učinkovitost.

Na gotovo svim visokim učilištima u ovoj grupaciji stručna povjerenstva pohvaljuju kompetentne i visoko motivirane zaposlenike. Važno je da ova visoka učilišta nerijetko zapošljavaju mlade timove zaposlenika koji su entuzijastični te voljni raditi i učiti. Ipak, na visokim školama visok je udio nastavnika u sklopu vanjske suradnje te je zato i omjer nastavnik/student na nekim institucijama narušen.

Zadovoljstvo iskustvom studiranja na javnim visokim školama je znatno i pohvaljeno je u svim izvješćima stručnih povjerenstava. Pozitivna su iskustva iskazana i kroz dobru podršku studentima osiguravanjem mentorstva, studentske prakse i izvannastavnih aktivnosti. Studenti sudjeluju u ključnim tijelima visokih učilišta, uz osiguravanje njihovih prava na iznošenje mišljenja, prijedloga i primjedbi na eventualne neodgovarajuće postupke uprave ili nastavnika. Nastavnici su dobro ocijenjeni za kvalitetu nastave i odnos prema studentima (u studentskim anketama, ali i kroz izravne razgovore sa studentima tijekom posjeta). Laboratoriji te prostorni resursi i suradnja s alumnijima pozitivno su ocijenjeni na svim visokim učilištima, kao i dobra povezanost s tržištem rada i javnom upravom.

Vezano za studente, nema formalne analize kompetencija studenata koji se žele upisati u odnosu prema potrebama tržišta rada, hrvatskom gospodarskom tvu i mogućnostima obrazovanja. Škola ima pojedine informacije o granama industrije u kojima su studenti pronašli posao, no nema formalne analize tih podataka u odnosu prema kompetencijama studenata pri upisu.

Relevantni vanjski dionici većinom nisu uključeni u postupke vezane uz upisne kvote i studijske programe, vidljiv je i izostanak sustavnog pristupa izračunavanju ECTS bodova, a vezan je uz izračun studentskog opterećenja. Stručna povjerenstva zamijetila su nedostatak detaljno razrađenih ishoda učenja, *inputa* učenja, metoda podučavanja, vrsta ispita i literature.

Znanstvena produktivnost na visokim školama je ograničena i provode je samo neke ustanove. Visoke škole nemaju zadovoljavajuću znanstvenu produktivnost praćenu bavljenjem znanstvenim istraživanjima i objavljivanjem radova u uglednim znanstvenim časopisima. Istodobno, stručna povjerenstva zamjećuju mali broj stručnih projekata i projekata u suradnji s gospodarstvom.

Visoke škole nedovoljno su uključene u međunarodna udruženja srodnih institucija. U većini visokih škola nije izražena poticajna klima, ne pruža se podrška niti se osiguravaju uvjeti da se osoblje uključi u te aktivnosti. Sudjelovanje u međunarodnim projektima treba postati prioritet ovih visokih učilišta te ona moraju priznavati i nagrađivati osoblje koje to čini.

Ova visoka učilišta trenutačno ne nude predmete na engleskom jeziku kao ni predmete koji bi bili zanimljivi studentskoj populaciji na globalnoj razini, a što bi moglo privući nastavnike i studente iz inozemstva. Osim kraćih studijskih posjeta studenti nemaju mogućnost da dio studija provedu u inozemstvu. Također bi trebalo poduzeti korake za uvođenje predmeta koji bi bili globalno zanimljiviji te studentima omogućiti da dio studija provedu u inozemstvu.

Naposlijetku, u skladu s opažanjima stručnih povjerenstava, na većini visokih škola i prolaznost studenata relativno je niska.

4.4. PRIVATNA SVEUČILIŠTA

4.4.1. ANALIZA PODATAKA IZ SAMOANALIZA

4.4.1.1. NASTAVNICI

Tablica 16. Broj i prosjek godina zaposlenih u punom radnom odnosu u znanstveno-nastavnim zvanjima

Ustanova	Redoviti profesori			Izvanredni profesori			Docenti			Ukupno	
	broj	pr.god	udio	broj	pr.god	udio	broj	pr.god	udio	broj	pr.god
DIU Libertas međunarodno sveučilište	0	-	0%	2	51,5	17%	10	41	83%	12	46,25
Hrvatsko katoličko sveučilište	1	64	5%	4	45	21%	14	39	74%	19	49,33
Sveučilište Sjever	3	54,6	9%	5	53	16%	23	47	72%	32	55,65
Ukupno	4	59,3	6%	11	50	17%	47	42,33	75%	63	50,41

Iz tablice je vidljivo kako najveći broj stalno zaposlenih u znanstveno-nastavnim zvanjima ima Sveučilište Sjever (ukupno 32). Udjeli redovitih profesora iznimno su mali i kreću se u rasponu od 0% do 9%, te je njihov prosjek godina 59. Udio izvanrednih profesora na ovim visokim učilištima je 16% do 21%, a njihova je prosječna starost 50 godina. Udio docenata na svim trima analiziranim visokim učilištima dosta je visok i kreće se u rasponu od 72% do 83%. Prosječno najmlađi docenti (39 godina) i izvanredni profesori (45 godina) zaposleni su na Hrvatskom katoličkom sveučilištu.

4.4.1.2. OMJER NASTAVNIK/STUDENT

HKS	SS	DIU
1/16,28	1/20,08	1/8,04

Ova visoka učilišta imaju omjere nastavnik/student niže od zakonski propisanih te se oni kreću od 1/8,04 na DIU Libertas do 1/20,08 na Sveučilištu Sjever.

4.4.1.3. Znanstvena djelatnost

Podatci o broju i omjeru publikacija prikazani u tablici (3.1.) vrlo su teško usporedivi budući da su za Hrvatsko katoličko sveučilište uključeni radovi znanstveno-nastavnog osoblja u kumulativnom radnom odnosu. Veći dio nastavnog osoblja dolazi iz drugih ustanova, pa su njihovi radovi pribrajani više institucija.

Tablica 17. Broj i omjer publikacija po nastavniku na sveučilištima

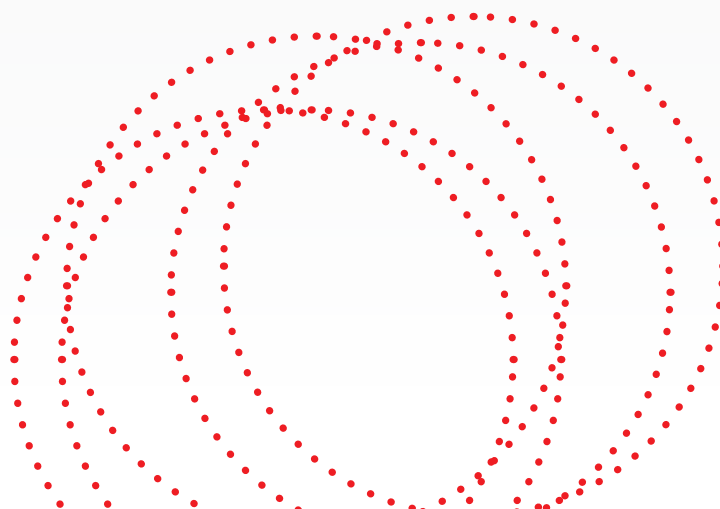
Vrsta rada	DIU Libertas		Hrvatsko katoličko sveučilište		Sveučilište Sjever	
	uk. rad.	omjer	uk. rad.	om.	uk. rad.	omjer
Znanstveni radovi (CC, WoS, Scopus)	10	0,16	183	1,14	199	0,55
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	57	0,95	36	0,22	629	0,05
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	1	0,01	2	0,01	8	0,51
Autorstvo domaćih knjiga	8	0,13	9	0,06	88	2,37
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	22	0,36	16	0,11	149	0,23
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova	34	0,56	67	0,41	477	0,80
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	15	0,25	22	0,15	202	0,93
Stručni radovi	14	0,23	136	0,85	204	1,80
Poglavlja u recenziranim knjigama	7	0,11	83	0,51	59	0,46
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova	5	0,08	68	0,42	75	0,81
Uredničke inozemne knjige	0	0	3	0,06	5	0,23
Uredničke domaće knjige	0	0	16	0,10	37	0,03
Broj radova u časopisima institucije koja se vrednuje	0	0	0	0	137	0,75

Projekti

Tablica 18. Broj projekata

Ustanova	Izvori financiranja		
	MZOS i HZZ	Drugi (u RH)	Međunarodni
Hrvatsko katoličko sveučilište	0	8	2
Sveučilište Sjever	10	0	4
Ukupno	10	8	6

Podatke za navedeno razdoblje nemamo za DIU Libertas jer nisu dostavljeni, dok su za Sveučilište Sjever prikazani i projekti Veleučilišta u Varaždinu u vrednovanom razdoblju.

4.4.1.4. MOBILNOST

Nastavnici

Tablica 19. Mobilnost nastavnika

	Odlazna mobilnost 1 - 3 mjeseca	Odlazna mobilnost 3 - 6 mjeseci	Odlazna mobilnost više od 6 mjeseci	Dolazna mobilnost 1 - 3 mjeseca	Dolazna mobilnost 3 - 6 mjeseci	Dolazna mobilnost više od 6 mjeseci
DIU Libertas međunarodno sveučilište	0	0	0	49	0	0
Znanstveni	0	0	0	49	0	0
Sveučilište Sjever	15	0	3	0	0	0
Znanstveni	6	0	1	0	0	0
Stručni	5	0	1	0	0	0
Nastavni	4	0	1	0	0	0
Hrvatsko katoličko sveučilište	0	2	0	0	0	0
Znanstveni	0	2	0	0	0	0
Ukupno	15	2	3	49	0	0

Najveća odlazna mobilnost nastavnika u trajanju od 1 do 3 mjeseca zabilježena je na Sveučilištu Sjever (15). Najveća dolazna mobilnost nastavnika zabilježena je na DIU Libertas međunarodnom sveučilištu (49).

Studenti

Tablica 20. Mobilnost studenata

Ustanova	Mobilnost 1 - 3 mjeseca	Mobilnost 3 - 6 mjeseci	Mobilnost više od 6 mjeseci
DIU Libertas međunarodno sveučilište	43	0	1
Strani studenti	37	0	1
Studenti ovog visokog učilišta	6	0	0
Hrvatsko katoličko sveučilište	0	4	0
Strani studenti	0	2	0
Studenti ovog visokog učilišta	0	2	0
Sveučilište Sjever	9	0	0
Strani studenti	4	0	0
Studenti ovog visokog učilišta	5	0	0
Ukupno	52	4	1
Ukupno dolazna mobilnost	41	2	1
Ukupno odlazna mobilnost	11	2	0

Najveća odlazna i dolazna mobilnost studenata zabilježena je na DIU Libertas međunarodnom sveučilištu (45). Manja odlazna i dolazna mobilnost zabilježena je na Sveučilištu Sjever (9). Na Hrvatskom katoličkom sveučilištu zabilježena je odlazna i dolazna mobilnost po dva studenta u trajanju od tri do šest mjeseci.

4.4.1.5. FINANCIJE

Nažalost, za ovu skupinu institucija visokog obrazovanja podatci o financijama su nepotpuni ili nisu dostavljeni te zbog toga nisu dijelom ove analize.

4.4.2. ANALIZA PREPORUKA STRUČNIH POVJERENSTAVA

Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete

Tri privatna visoka sveučilišta u Republici Hrvatskoj jako su mlade institucije, i to su stručna povjerenstva uzela u obzir pri vrednovanju. Privatnim sveučilištima preporučuje se definiranje i provedba strategije uključivanja dionika iz društva (primjerice, tvrtki i drugih gospodarskih subjekata, stručnih organizacija itd.) u postupak definiranja i ostvarivanja srednjoročnih i dugoročnih ciljeva. Postojeće prakse upravljanja dosta su razvijene, no, čini se, usmjerene na procese. Preporuke stručnih povjerenstava idu prema većem naglasku na upravljanje pomoću ciljeva. Uz sadašnju dostupnost podataka svakako bi bilo korisno formirati povjerenstva koja će izvještavati o postignutim ciljevima u svim područjima, uključujući i osiguravanje kvalitete.

Preporučuje se definiranje sveobuhvatnog i integriranog plana za kvalitetu znanstvenog rada koji će odrediti učinkovite i optimalne mehanizme za promicanje, praćenje i unapređivanje znanstvene kvalitete. Stručna su povjerenstva i ovdje uzela u obzir da su ovo mlade znanstvene institucije pri čemu su neke od njih tek dobile znanstvene dopusnice.

Sveučilišta su donijela propise u području reguliranja etičnog ponašanja studenata i zaposlenika (Pravilnik o stegovnoj odgovornosti, Etički kodeks i dr.), no stječe se dojam da sama provedba nije do kraja jasno utvrđena i dokumentirana. Svakako je potrebno ustrojiti odgovarajuće tijelo, definirati procedure i upoznati zaposlenike i studente s regulativom i procedurama.

Studijski programi i studenti

Tri privatna sveučilišta dosta su različita i izvode studijske programe u različitim znanstvenim područjima i poljima. Stručna povjerenstva smatraju da je za sve studijske programe korisno uvesti formalne postupke za osiguravanje usporedivosti razina ocjena između navedenih sveučilišta i drugih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. Zajedničke preporuke također su vezane uz izradu godišnjih izvješća o kvaliteti studijskih programa s predloženim izmjenama. Za dio studijskih programa povezanost između studijskih programa i tržišta rada i dalje bi trebala predstavljati središnju točku suradnje. Za studijske programe koji su tome usmjereni preporučeno je uvođenje studentske prakse kao sastavnog dijela studijskih programa.

Stručna povjerenstva smatraju da napisani ishodi učenja većinom jasno opisuju znanja i vještine koje će studenti imati nakon studija. Ishodi učenja sadržavaju opće vještine, kao i vještine specifične za pojedine struke. Studijski programi uglavnom osiguravaju da je provjera znanja studenata u skladu s utvrđenim ishodima učenja, da se provjerava cijeli spektar znanja te da je provjera u skladu s razinom kvalifikacije. Opisi kolegija su detaljni i eksplicitni. Način dodjele ECTS bodova osigurava realnu procjenu količine studentskog opterećenja. Opisi kolegija u sklopu kurikula vrlo jasno navode podjelu nastave na predavanja, seminare, rad kod kuće, samostalan rad itd.

Kako bi povećali broj internacionalnih studenata, kurikuli i opisi svih kolegija svakog studijskog programa trebaju biti dostupni na engleskom ili nekom drugom europskom jeziku. S druge strane, svakako je potrebno više poticati vlastite studente da sudjeluju u programima međunarodne razmjene studenata. Uz sve navedeno, stručna povjerenstva preporučuju potrebu stvaranja i daljnjeg razvijanja veza s bivšim studentima i njihova aktivnog uključivanja u rad sveučilišta.

Studenti navode na sva tri privatna sveučilišta da metode i postupci vrednovanja znanja pokrivaju sva područja te su jasno definirani, odnosno da su oni upoznati s kriterijima vrednovanja. Također navode da su upoznati s razinom znanja potrebnom za određenu ocjenu. Vrednovanje se provodi putem pismenih, usmenih i praktičnih ispita koji zahtijevaju primjenu praktičnog znanja u svrhu unapređenja znanja studenata. Međutim, stručna povjerenstva smatraju da ima prostora za poboljšanja u praksama vrednovanja kako bi one bile usporedive s najboljim europskim praksama. Ako studenti smatraju da su stečenim i pokazanim znanjem zaslužili bolju ocjenu od dobivene, imaju mogućnost žalbe na ocjenu.

Nastavnici

Stručna povjerenstva prepoznala su da je na privatnim sveučilištima velik broj entuzijastičnih i motiviranih nastavnika koji dobivaju podršku za svoje napore. Kako bi se dosegnuo i potvrđio cilj, a to je biti priznato i prepoznato sveučilište, sveučilišta će morati posvetiti još više pozornosti budućem zapošljavanju i stalnom unapređivanju zaposlenika te uspostaviti jasan program budućeg razvoja zaposlenika usklađen sa strateškim ciljevima sveučilišta.

Preporuka stručnih povjerenstava koja se dosta odnosi na sva tri sveučilišta govori o potrebi zapošljavanja većeg broj nastavnika u stalnom radnom odnosu, osobito u pojedinim ključnim disciplinama, kako bi se ovaj kriterij potpuno proveo.

Nastavničko opterećenje u skladu je s opterećenjem na ostalim privatnim i javnim institucijama u Europskome području visokog obrazovanja (EHEA). U politici ljudskih resursa treba na bolji način objasniti razliku između nastave i istraživanja te administrativnih dužnosti. Treba dodatno poticati stručno usavršavanje nastavnika, poput korištenja slobodne studijske godine i istraživačkog boravka u inozemstvu te dovođenje međunarodnih stručnjaka kao podrške radu sveučilišta.

Preporučuje se određivanje pravila za stručni razvoj i unapređenje nastavnih vještina znanstveno-nastavnog osoblja.

Znanstvena i stručna djelatnost

Znanstvenoistraživački rad predstavlja jedno od najmanje razvijenih područja djelatnosti privatnih sveučilišta, što ne iznenađuje s obzirom na životni vijek ovih sveučilišta. U ovom trenutku sponzoriraju doktorate nekolicini zaposlenika, što treba pohvaliti, ali svakako je potrebno nastaviti s tom praksom u većem opsegu. Preporuke stručnih povjerenstava su odabrati prioritete ili graditi jedno određeno znanstveno polje istraživanja, zajedno s plaćanjem dovoljnog broja doktorata, ili postupno povećavati broj doktora znanosti u cijelom rasponu disciplina.

Općenito, privatna sveučilišta počela su razvijati znanstvenoistraživačku djelatnost, ali postoji potreba za mnogo većim ulaganjima kako bi se ona potaknula, osobito u nekim disciplinama.

Potrebno je dodatno poticati usmjerenost sveučilišta na povezivanje znanosti i prakse s nastavom, odnosno primijeniti rezultate znanstvenog istraživanja u nastavnom procesu. Trebalo bi poticati ideju o privlačenju stručnjaka iz gospodarstva u istraživačke projekte, što može služiti kao model ostalim hrvatskim institu-

cijama u sustavu visokog obrazovanja. Svakako bi bilo korisno detaljnije ispitati mogućnosti organiziranja godišnjih ili semestralnih događanja o temi povezivanja znanstvene i stručne djelatnosti.

Privatnim sveučilištima preporučuje se i da jasno odrede ciljeve i očekivane rezultate znanstvenih projekata koji će omogućiti njihovo praćenje i procjenu uspješnosti, ali i akumulaciju znanja o najboljim praksama, koje će biti korisno za buduće projekte.

Treba povećati broj objavljenih radova uz pomoć dodatnih sredstava osiguranih iz javnih i privatnih izvora. Potrebno je povećati broj radova u međunarodno priznatim znanstvenim časopisima uvrštenima u Science Citation Index.

Za daljnji razvoj sveučilišta, odnosno novih programa, bitna je istraživačka komponenta. Treba nastaviti s istraživanjima u područjima u kojima se istraživačko djelovanje već provodi, poticati i podržati veći broj zaposlenika na odlazak i izlaganje na prestižnim međunarodnim susretima i sl.

Sredstvima iz domaćih i međunarodnih fondova, uključujući i fondove Europske unije, trebalo bi se ciljano koristiti kako bi se smanjio jaz između opsega realiziranih istraživačkih aktivnosti i ciljeva sveučilišta, a kako bi istraživačka aktivnost, između ostalog, pridonijela većoj osposobljenosti studenata za potrebe tržišta rada.

Međunarodna suradnja i mobilnost

U području mobilnosti ponovno je došlo do izražaja da je riječ o jako mladim institucijama. Razlike među njima postoje, ali dio preporuka je zajednički. Stručna povjerenstva smatraju da treba više poticati međunarodnu suradnju i mobilnost. Nužno je ojačati međunarodnu suradnju koja, s obzirom na potencijal, još nije dovoljno razvijena. Sveučilišta su uključena u aktivnosti Erasmus Plus programa, što je obećavajuće te predstavlja dobru najavu za budućnost s obzirom na pozicioniranje.

Osnutak međunarodnih ureda svakako bi pridonio jačanju te suradnje i na taj bi način sveučilišta mogla na jednome mjestu osigurati logističku podršku za dolazne i odlazne studente i nastavnike. Uz to je potrebno poboljšati umrežavanje privatnih sveučilišta sa sličnim institucijama u inozemstvu.

Privatna sveučilišta potiču nastavnike i znanstvenike na kraće boravke u inozemstvu, za što se pokrivaju putni troškovi. Broj boravaka u inozemstvu svakako bi trebalo povećati, a njihovo trajanje bitno produljiti. Također, treba aktivnije sudjelovati u međunarodnim mrežama i organizacijama u znanstvenim područjima u kojima djeluju sveučilišta.

Trebalo bi više poticati studente da provedu semestar u inozemstvu, no isto tako potrebno je privući više stranih studenata. Institucije bi trebale aktivno poticati služenje stranim jezicima. Trajno ponudeni kolegiji na engleskom i drugim stranim jezicima povećali bi privlačnost sveučilišta za studente iz inozemstva. Engleski prijevod mrežnih stranica znatno bi pridonio boljoj prezentaciji sveučilišta u inozemstvu i tako stvorio nove mogućnosti za međunarodnu suradnju.

Stručne službe, prostor, oprema i financije

Stručna su povjerenstva zaključila da su na privatnim sveučilištima resursi u ovom trenutku relativno kvalitetno raspoređeni. Stručne službe, prostor, oprema i financije u skladu su s europskim modelom sličnih sveučilišta.

Posebno su istaknuli, u slučaju širenja djelatnosti sveučilišta na nova područja i discipline, potrebu da se i resursi pravodobno osiguraju.

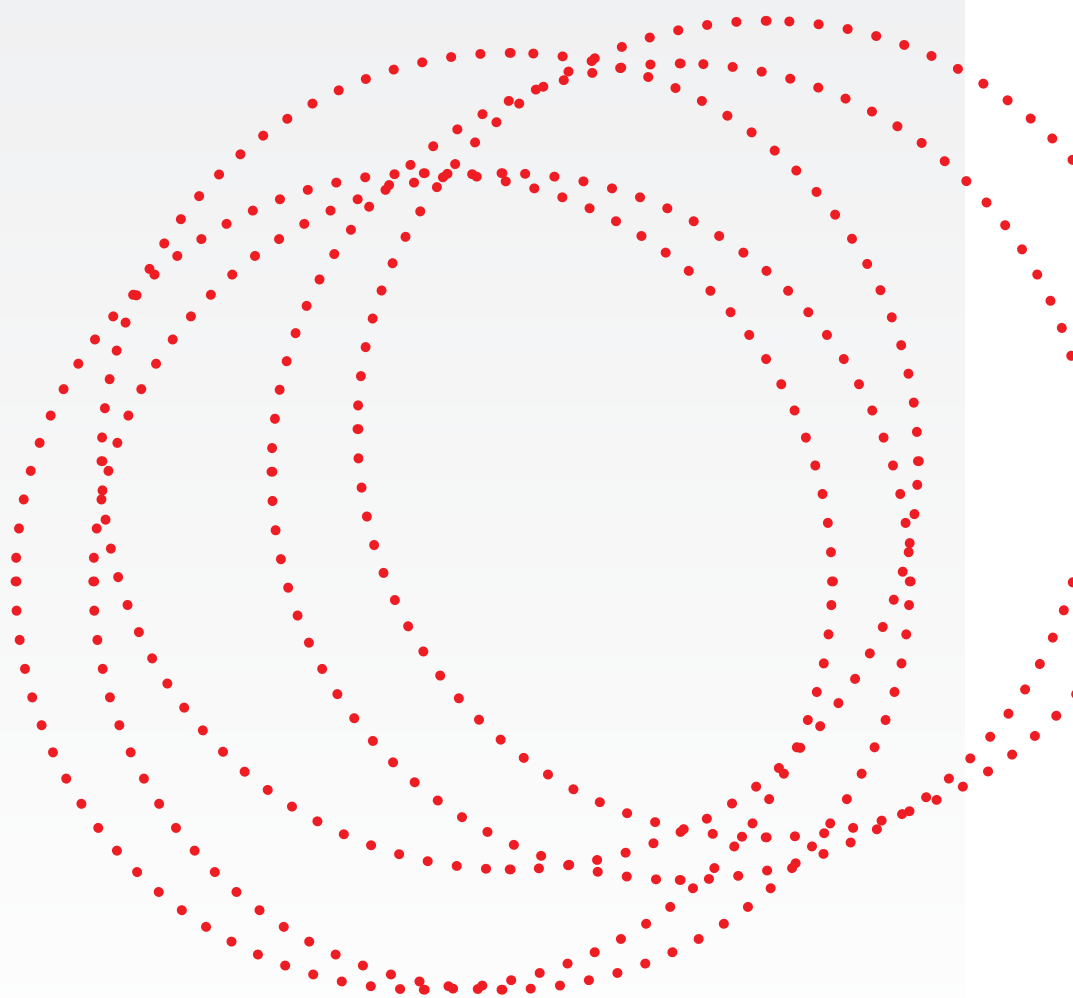
Broj kvalificiranog administrativnog osoblja trebao bi se povećati kako bi se osigurala bolja administrativna podrška znanstvenom osoblju, pogotovo u vezi s prijavom te sudjelovanjem u međunarodnim znanstvenim projektima.

Stručnu izobrazbu nenastavnog osoblja treba planirati godišnjim planom te razraditi politike i pisane procedure kontrole kvalitete i učinkovitosti rada nenastavnog osoblja (npr. godišnja procjena).

Potrebno je osigurati i u budućnosti ravnomjerno opremanje i razvoj laboratorija u skladu s upisnim kvotama po smjerovima, ustrojavanje protokola i procedura korištenja laboratorijske opreme i njezina održavanja te certificiranje laboratorija u raspoloživim okvirima. Sveučilištima se preporučuje da i ubuduće održe suvremenost računalne i laboratorijske opreme putem redovitih provjera i ulaganja u njezinu modernizaciju.

Preporučuje se povećati broj naslova u knjižnici, pogotovo inozemnih časopisa, te izdvojiti sredstva za proširenje pristupa elektroničkim bazama podataka i drugim elektroničkim materijalima u knjižnici.

Preporučuje se daljnje usmjeravanje aktivnosti uprava (koje je postojalo i dosad) i ustrajavanje na osiguranju javnih i drugih izvora financiranja uz zadržavanje što većeg stupnja autonomnosti sveučilišta.

5.1. JAVNA SVEUČILIŠTA

- Gotovo polovina studenata u Republici Hrvatskoj studira u području društvenih znanosti (47%). To je dvostruko više nego studenata u tehničkim znanostima (20%) i šest puta više od udjela studenata u biomedicini i zdravstvu (8%).
- Udjeli studenata koji studiraju u prirodnim i biotehničkim znanostima kreću se u rasponu od 4% do 5%. U ukupnoj populaciji studenata u Hrvatskoj na javnim sveučilištima u ova dva područja studira manje od 10% studenata.
- Najveće udjele izvanrednih studenata nalazimo na preddiplomskim stručnim studijima (70%) biomedicinskim znanostima (studiji sestrinstva) i na poslijediplomskim specijalističkim studijima (77%) (specijalizacije u medicini).
- U društvenim znanostima udjeli redovitih studenata u odnosu prema izvanrednima, veći su na integriranom studiju (65%) (pravo), diplomskom sveučilišnom studiju (76%) i preddiplomskom sveučilišnom studiju (83%). Na preddiplomskim stručnim studijima na javnim sveučilištima više od polovine izvanrednih studenata studira u području biomedicine i zdravstva te u području društvenih znanosti.
- Na specijalističkim diplomskim studijima većina studenata u svim područjima studira izvanredno.
- Na sveučilišnim preddiplomskim studijima udio izvanrednih studenata (ekonomija i biomedicina i zdravstvo – sestrinstvo i fizioterapija) čini 25%, u biotehničkim znanostima ih je 5%, dok izvanrednih studenata u prirodnima nema. Na sveučilišnim diplomskim studijima u prirodnim znanostima svi su studenti redoviti. U području biomedicine i zdravstva – sestrinstvo i fizioterapija – samo je 30% redovitih studenata, a na biotehničkim znanostima njihov je udio 92%.
- Na integriranim studijima u polju ekonomije i području društvenih znanosti (pravo) udio izvanrednih studenata iznosi 30%.
- Na doktorskim studijima u području društvenih znanosti udio redovitih studenata iznosi 30%, a u polju ekonomije na poslijediplomskim specijalističkim i doktorskim studijima svi su studenti izvanredni.
- U tehničkom području znatni su udjeli izvanrednih studenata na specijalističkim diplomskim stručnim studijima (100%), poslijediplomskim specijalističkim studijima (68%), dok je na doktorskoj razini omjer redovitih i izvanrednih gotovo jednak (48% redovitih i 52% izvanrednih studenata).
- Sumarno se može zaključiti da na trećoj, doktorskoj razini studiranja u većini znanstvenih područja, osim društvenih znanosti i ekonomije, više od 50% studenata studira redovito.
- Iz distribucije udjela nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima vidi se kako, kumulativno gledajući broj nastavnika po području, piramidalnu strukturu (najmanje nastavnika u najvišim zvanjima, a najviše nastavnika u nižim zvanjima) ima samo umjetničko područje. Najveći otklon, odnosno strukturu suprotne piramide pokazuje polje ekonomije u kojem je više od polovine nastavnika (51%) u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora. Sličnu strukturu, ali uz ravnomjernije, gotovo identične udjele (35%, 33%, 32%) nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju nalazimo u području biomedicine i zdravstva.
- Znatna je dio redovitih profesora (prosječno 35%) u ukupnom broju znanstveno-nastavnog kadra te razmjerno mali udio izvanrednih profesora (28%), udjeli docenata prosječno iznose 38%, što docente čini najzastupljenijom populacijom nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju. Njihov je udio najmanji u polju ekonomije (28%).

- Prosječna kronološka dob sveučilišnih nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima u Republici Hrvatskoj razmjerno je ujednačena po područjima i prosječno je od 47 do 53 godine života. Najviša je u području prirodnih znanosti (prosječno 53 godine), a najniža u biotehničkom području (prosječno 47 godina). Gledano po grupacijama nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, redoviti profesori u RH prosječno imaju 58 godina.
- Iako najviše programa i studenata ima najviše u društvenom području i ekonomiji, nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima najviše ima u biomedicini i zdravstvu (1052) te u tehničkom području (1090), no kada se pogleda njihova struktura, više od polovine nastavnog kadra u ekonomiji je u zvanju redovitog profesora (51%).
- Prosječna starost nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju u RH je 50 godina. Prosječno najstariji nastavnici su u humanističkom području (59 godina).
- U svim je znanostima prosječni omjer nastavnika i studenata ispod 1/20, osim u društvenim 1/20 i 1/50 u ekonomiji, najmanji je u prirodnim znanostima 1/12,5.
- Prosječne vrijednosti broja radova koje znanstvenici godišnje objave u različitim znanstvenim područjima, prema svim kategorijama radova, upućuju na to kako je najveća znanstvena produkcija po znanstveniku registrirana u području biomedicine i zdravstvu (0,39 radova po znanstveniku godišnje).
- Prosječno najmanje radova objavljenih u časopisima indeksiranim u CC, WoS i Scopus bazama publiciraju znanstvenici u polju ekonomije, prosječno 1 rad po znanstveniku u tri godine. To je u prosjeku niže čak i od humanističkih znanosti (prosječno 0,44 rada po znanstveniku godišnje) u kojima takva vrsta radova nije primarni oblik znanstvene komunikacije.
- Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom najzastupljeniji su u biomedicini i zdravstvu (prosječno 0,64 rada po znanstveniku godišnje) te ekonomiji (prosječno 0,54 rada po znanstveniku godišnje). Gotovo dva recenzirana rada u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova godišnje prosječno objavi znanstvenik u polju ekonomije (prosječno 1,7 radova po znanstveniku godišnje).
- Stručni se radovi najviše objavljuju u humanističkim znanostima (prosječno 0,76 radova godišnje) i polju ekonomije (prosječno 0,52 rada godišnje po znanstveniku), a najmanje u biotehnici (prosječno 0,20 radova godišnje po znanstveniku).
- Za područje biotehničkih znanosti karakteristično je da imaju podjednak broj publikacija kategoriziranih kao znanstveni radovi (indeksirani u CC, WoS i Scopus), prosječno 0,83 rada po znanstveniku godišnje, te ostalih recenziranih radova zastupljenih u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja, prosječno 0,49 radova po znanstveniku godišnje. Isti je udio i recenziranih radova u zbornicima radova inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova.
- U području prirodnih znanosti najveći broj publikacija su znanstveni radovi (CC, WoS, Scopus) prosječno 1,25 radova po znanstveniku godišnje. Najmanje je radova u domaćim časopisima s domaćom recenzijom (prosječno 0,07 radova po znanstveniku godišnje), stručnih radova (prosječno 0,17 radova po znanstveniku godišnje) te radova u *in-house* časopisima (prosječno 0,41 rad po znanstveniku godišnje).
- Trajniji boravci nastavnika više od 6 mjeseci, s obzirom na ukupan broj boravaka u inozemstvu, ipak su brojniji u biomedicini i zdravstvu (38), prirodnim znanostima (37) te u biotehnologiji (22). Odlazne mobilnosti nastavnika dulje od 3 mjeseca u polju ekonomije nema.
- Najviše najduljih boravaka studenata (više od 6 mjeseci) nalazimo u društvenim i humanističkim znanostima. Iznimno mali broj odlazaka u inozemstvo, posebice duljih od 3 mjeseca, vidljiv je u polju ekonomije na visokim učilištima u sklopu javnih sveučilišta.

- Na visokim učilištima unutar svakog znanstvenog područja financiranje javnih visokih učilišta u sastavu javnih sveučilišta prosječno je više od 75% iz državnog proračuna. Iznimka su visoka učilišta u polju ekonomije na kojima udio financiranja iz državnog proračuna iznosi 55%. Najveći udio financiranja iz državnog proračuna (88%) nalazimo na visokim učilištima u sastavu javnih sveučilišta koja izvode studijske programe u znanstvenom području prirodnih znanosti.
- Prosječni udjeli financijskih sredstava po posebnim propisima²⁵ najveći su na visokim učilištima na javnim sveučilištima koja izvode studijske programe u polju ekonomije (27%). Ti su udjeli još znatniji na visokim učilištima u društvenim (17%) i humanističkim (12%) znanostima te u biomedicini i zdravstvu (10%).

5.2. VELEUČILIŠTA

- Broj redovitih studenata na preddiplomskoj stručnoj razini gotovo je dvostruko veći od broja izvanrednih studenata na istoj razini. Broj redovitih studenata i izvanrednih dosta je ujednačen na specijalističkoj diplomskoj stručnoj razini.
- Najveći udio profesora visoke škole zaposlen je na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu (42%), te je ujedno njihova prosječna starost najviša (65 godina). S druge strane, Veleučilište u Požegi ima najmanji udio profesora visoke škole (11%) koji su prosječno najmlađi u ovoj grupaciji institucija (40 godina).
- Razlika između privatnih i javnih veleučilišta vidi se u kadrovskoj strukturi – dok je na privatnim veleučilištima više od 50% nastavnika u zvanju predavača, na javnima je više od 50% viših predavača.
- Prosječna starost nastavnika na javnim veleučilištima je 48, a na privatnima 56 godina.
- Javna veleučilišta imaju više izvanrednih studenata (46% i 42%) te udio apsolvenata veći od 10% (školarine za izvanredne studente), posebice na specijalističkoj razini.
- Kod privatnih veleučilišta omjer nastavnik / student nešto je niži nego kod javnih.
- Veleučilišta i visoke škole koje nisu upisane u Upisnik znanstvenih organizacija nisu obvezne izvoditi znanstvenu komponentu.
- Veleučilište u Karlovcu imalo je najviše projekata koje su financirali MZOS i HRZZ (3). Najveći broj projekata financiranih iz drugih izvora u RH imalo je Veleučilište u Rijeci (10). Najveći broj međunarodnih projekata u vrednovanom razdoblju imalo je Veleučilište u Slavonskom Brodu (4).
- U tablici su prikazani podatci za privatna veleučilišta koja su u vrednovanom razdoblju imala projekte. Veleučilište VERN imalo je izrazito velik broj projekata financiranih iz drugih izvora u RH (128). Oba su veleučilišta imala znatan broj međunarodnih projekata u vrednovanom razdoblju (ukupno 21).
- Stopa odlazne i dolazne mobilnosti nastavnika i studenata vrlo je niska.

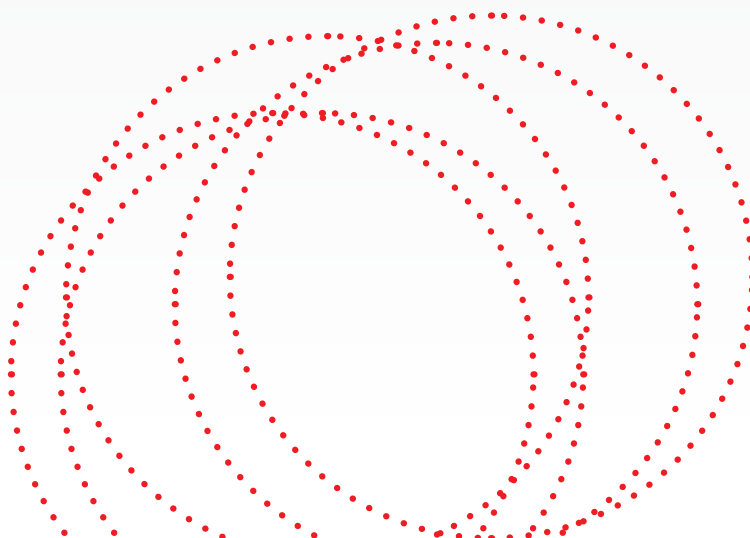
²⁵ Financiranje po posebnim propisima obuhvaća sljedeće stavke: Školarine – preddiplomske, diplomatske, stručne, dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature), naknade za upis, izdavačka djelatnost, naplate studenskih molbi, potvrđnica, diplome, indeksi itd., ostale vrste prihoda.

5.3. VISOKE ŠKOLE

- Prosječna starost nastavnika na visokim školama dosta je homogena i kreće se od 39 do 55 godina. Profesori na javnim visokim školama prosječno su nešto stariji (55 godina) nego na privatnima (49 godina).
- Prosječno najveći udio nastavnog kadra na privatnim visokim školama su predavači (69%). Prosječno najveći udio na javnim visokim školama imaju viši predavači (38%). Prosječno najmanji udjeli na objema vrstama visokih škola otpadaju na nastavnike u znanstveno-nastavnim zvanjima.
- Prosječan broj nastavnika na javnim visokim školama veći je u svim grupacijama nastavnika. Uočljiv je relativno malen broj nastavnika na privatnim visokim školama (prosječno po jedan nastavnik u zvanju profesora visoke škole i višeg predavača). Prosječan broj predavača na javnim visokim školama je 7 nastavnika, a na privatnima 6.
- Prosječni omjer broja studenata i nastavnika gotovo je jednak na javnim i privatnim visokim školama (1/20 i 1/18).
- Mobilnost nastavnika relativno je mala na visokim školama.
- Na privatnim visokim školama mobilnost je znatnija nego na javnim visokim školama.

5.4. PRIVATNA SVEUČILIŠTA

- Udjeli redovitih profesora iznimno su mali i kreću se u rasponu od 0% do 9%, te je njihov prosjek godina 59.
- Udio izvanrednih profesora na ovim visokim učilištima je od 16% do 21%, njihova je prosječna starost 50 godina.
- Udjeli docenata na svim trima privatnim sveučilištima dosta su visoki i kreću se u rasponu od 72% do 83%.
- Ova visoka učilišta imaju omjere nastavnik/student niže od zakonski propisanih te se oni kreću od 1/8,04 na DIU Libertas do 1/20,08 na Sveučilištu Sjever.
- Najveća odlazna mobilnost nastavnika u trajanju od 1 do 3 mjeseca zabilježena je na Sveučilištu Sjever (15). Najveća dolazna mobilnost nastavnika zabilježena je na DIU Libertas međunarodnom sveučilištu (49).
- Uspoređivanje podataka o znanstvenoj produkciji nije moguće s obzirom na to da veći dio nastavnog osoblja dolazi iz drugih ustanova.

6

PREPORUKE

6.1. PREPORUKE ZA VISOKA UČILIŠTA

UPRAVLJANJE VISOKIM UČILIŠTEM I OSIGURAVANJE KVALITETE

- stratešku misiju treba povezati sa samim strateškim planom
- praćenje kvalitete nastave trebalo bi obuhvaćati povratne informacije studenata i formalno vrednovanje nastavnog osoblja
- provedbu strateškog plana treba na odgovarajući način pratiti uz pomoć pokazatelja učinkovitosti te prikupljanja kvantitativnih podataka kojima se može pratiti napredak
- fakulteti moraju u manjoj ili većoj mjeri proširiti svoje etičke kodekse ili djelatnike i studente više upoznati s konceptom i svijesti o neetičnom ponašanju
- unapređenje korištenja prikupljenih informacija od svih dionika.

STUDIJSKI PROGRAMI

- ideja obrazovanja temeljenog na ishodima učenja mora biti ugrađena u sve aspekte obrazovnog procesa
- usvajanje međunarodnih okvira za ishode učenja, čime bi se potaknuo transparentni, pouzdaniji i učinkovitiji proces razvoja i praćenja nastavnih planova i programa
- definirati skup vještina koje studenti moraju steći nakon završetka studijskog programa
- revidirati raspodjelu ECTS-a kako bi ona točno odražavala radno opterećenje studenata na svim predmetima
- koordiniranje s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje radi sustavne analize statistika zapošljivosti i profesionalnih postignuća diplomiranih studenata visokih učilišta u Hrvatskoj i inozemstvu
- uvesti dodatne suvremene nastavne metode
- visoka učilišta trebala bi nastojati što više primjenjivati praktične načine učenja
- trebalo bi poboljšati postupke stručnog usmjeravanja studenata
- uvođenjem drugih metoda praćenja kvalitete nastave, npr. *peer-review*, a također i poboljšavanjem sadržaja anketa o kvaliteti predmeta i studijskih programa te načina provedbe anketa studenata
- poboljšanje kvalitete stručne prakse
- preispitati, revidirati i bolje definirati upisne kvote
- ponovno revidirati i razmotriti upisne kriterije
- uključiti predstavnike iz gospodarstva i ostale dionike u analizu studijskih programa, uvesti dodatne kolegije na engleskom jeziku, revidirati studijske programe te sustavno i strateški pratiti postojeće studijske programe.

POTPORA STUDENTIMA

- osigurati više dodatnih sadržaja te u nekim slučajevima uspostaviti virtualno okruženje za učenje koje bi služilo nastavnicima za razmjenu materijala za učenje, te osigurati adekvatan prostor knjižnice i čitaonice za rad studenata i povećati knjižnični fond
- uvesti sustav mentorstva za studente
- uključiti predstavnike iz gospodarstva i ostalih dionika u analizu studijskih programa, uvesti dodatne kolegije na engleskom jeziku, revidirati studijske programe te sustavno i strateški pratiti postojeće studijske programe
- uspostaviti bolji sustav mentorstva, savjetovanja i profesionalne orijentacije jer studentima nedostaju informacije o njihovim obvezama i mogućnostima zapošljavanja.

NASTAVNICI

- razvoj vlastitih metoda provjere kvalificiranosti i stručnosti nastavnog osoblja koje će predstavljati nado-gradnju nacionalnih kriterija
- istražiti mogućnosti minimaliziranja radnog opterećenja nastalog zbog studenata koji ustvari ne pohađaju nastavu i koji odustanu od studija tijekom prve godine
- uvesti sustav međusobnog ocjenjivanja među kolegama nastavnicima kako bi se osigurala provjera kvalificiranosti nastavnog osoblja i njihov učinak
- nagrađivanje izvrsnosti na nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i stručnoj razini
- u pojedinim područjima nepovoljan je omjer broja studenata i nastavnika, što se zasigurno negativno odražava na iskustvo studiranja
- nužno je razviti formalne politike stručnog usavršavanja nastavnika
- operacionalizirati Centre za obrazovanje nastavnika koji pružaju edukaciju iz visokoškolske pedagogije
- sudjelovanje u programima profesionalnog usavršavanja pomoći će znanstveno-nastavnom osoblju i u prijavljivanju na međunarodne natječaje, pisanju i objavljivanju na engleskom jeziku te će im općenito omogućiti da povećaju svoju međunarodnu vidljivost.

ZNANSTVENI RAD

- preopterećenost nastavom kao glavna prepreka podizanju kvalitete znanstvenog rada
- nužnost povećanja broja i kvalitete radova te njihove vidljivosti
- politike zapošljavanja i unapređenja slijede nacionalni sustav minimalnih uvjeta, što nije preduvjet za izgradnju klime bavljenja izvrsnom znanstvom
- napori uloženi u transfer tehnologija na evaluiranim institucijama čine se minimalnima, dok se komercijalizacija stručnih djelatnosti provodi optimalno s obzirom na bazične djelatnosti
- uspostaviti funkcionalne mehanizme za praćenje znanstvenog rada nastavnika i odrediti pokazatelje uspješnosti te slobodu nagrađivanja uspješnih znanstvenika
- ojačati politiku nagrađivanja istraživačke kvalitete i izvrsnosti te razviti mehanizme kojima se prati niska istraživačka produktivnost znanstvenika

- potrebno uvesti sustav nagrađivanja izvrsnosti na nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i stručnoj razini
- poboljšati aktivnosti suradnje izvan granica nacionalnog ili regionalnog područja djelovanja institucija
- nužno je uspostaviti poboljšano i standardizirano redovito praćenje i vrednovanje znanstvenog rada i njegovih ishoda (npr. broj članaka poslanih međunarodnim časopisima po odsjecima i po pojedinom znanstveniku kao i broj objavljenih radova u tim časopisima)
- sustav praćenja znanstvene izvrsnosti nužno je povezati s učinkovitim procedurama nagrađivanja znanstvene izvrsnosti (npr. javno priznanje, mogućnost korištenja slobodne studijske godine, smanjenje nastavnog opterećenja, financijsko nagrađivanje, napredovanje itd.).
- uspostaviti jasna pravila o podršci komercijalnim aktivnostima zaposlenika kako bi one bile na korist i institucijama i zaposlenicima
- znanstveni rad vrednuje se isključivo po nacionalnim kriterijima koji ističu kvantitetu znanstvene produkcije, a ne temelje se na prepoznavanju kvalitete.

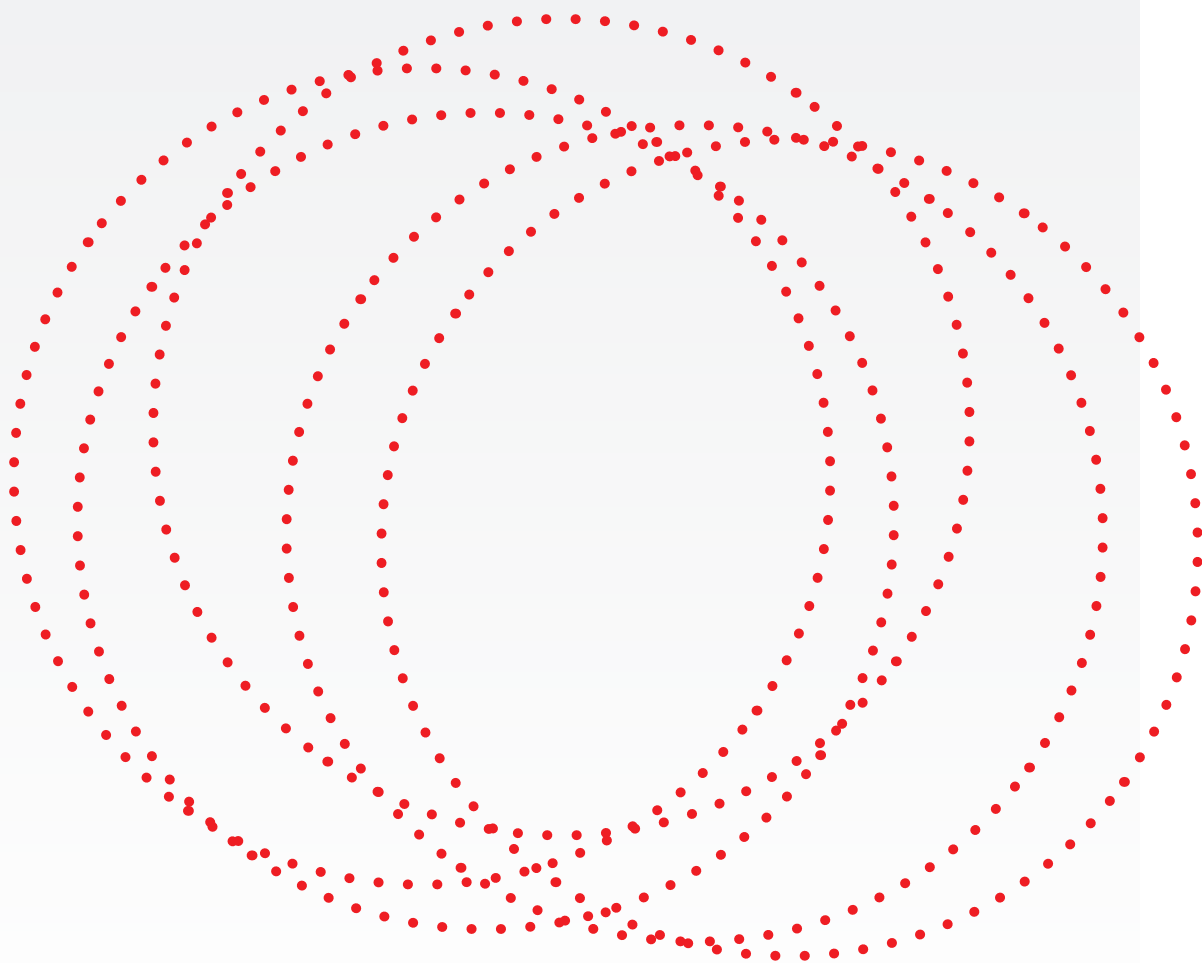
MOBILNOST I MEĐUNARODNA SURADNJA

- poboljšati aktivnost suradnje izvan granica nacionalnog ili regionalnog područja djelovanja institucija
- međunarodna suradnja trebala bi se osnažiti na svim grupacijama visokih učilišta
- visoka učilišta mogla bi privući nastavnike iz inozemstva razvojem politika i uspostavom trajnog programa gostujućih profesora za kraće posjete stranih nastavnika i znanstvenika te njihovo sudjelovanje u nastavi i znanstvenoistraživačkom radu
- pokretanje inicijative za širu uporabu engleskoga jezika na svim razinama nastavne i istraživačke djelatnosti te za poboljšanje mogućnosti učenja engleskoga jezika
- pokretanje kolegija (i studijskih programa) na engleskom jeziku kako bi se privukli strani studenti te poboljšala kvaliteta stručne prakse
- visoka učilišta trebala bi uložiti još više truda u poticanje studenata da se koriste stranim jezicima koje znaju i da odlaze na razdoblje studija u inozemstvo.

6.2. PREPORUKE ZA REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

- provedbu preporuka Povjerenstava za osiguravanje kvalitete, što obavljaju pojedini fakultetski odsjeci, potrebno je povezati s dodjelom financijskih sredstava tim odsjecima i s akademskim napredovanjem
- važnost suradnje s vanjskim dionicima (budućim poslodavcima i institucijama u regiji) u osiguravanju kvalitete visokih učilišta
- uočena autonomija pojedinih visokih učilišta, u prvome redu odjela, ali i pojedinih fakulteta
- glavni kriterij za upis na studij trebala bi biti izvrsnost zbog čega su neki odsjeci uveli prosjek ocjena na preddiplomskom studiju kao glavni kriterij
- fakulteti trebaju provesti iscrpniju analizu upisnih kriterija na svim odsjecima te da svi diplomski programi trebaju uvesti kriterije za upis
- u pojedinim područjima nepovoljan je omjer broja studenata i nastavnika, što se zasigurno negativno odražava na iskustvo studiranja
- zaključak je članova povjerenstava da se na svakoj instituciji ističe nekoliko istraživača, a ostali ispunjavaju formalne minimalne uvjete
- potrebno je prihvatiti međunarodne okvire za ishode učenja, čime bi se potaknuo transparentni, pouzdaniji i učinkovitiji proces razvoja i praćenja nastavnih planova i programa
- društveno koristan rad, partnerstva s industrijom ili suradnja s drugim visokim učilištima mogli bi predstavljati prilike za studente da bolje usvoje naučeno
- sudjelovanje u pedagoškom usavršavanju također bi trebalo biti preduvjet za napredovanje
- politike zapošljavanja i unapređenja slijede nacionalni sustav minimalnih uvjeta, što nije preduvjet za izgradnju klime bavljenja izvrsnom znanosti
- na pojedinim institucijama postoji potreba za modernizacijom kako bi se postigao veći stupanj prepoznatljivosti
- preporuke stručnog povjerenstva bile su usmjerene prema nastavku osuvremenjivanja i proširivanju fonda opreme
- postoje pravilnici za dodatno usavršavanje nenastavnog osoblja, ali uglavnom se ne provode u dovoljnoj mjeri
- fakultetima je nužna dodatna financijska pomoć za prostorno širenje i dodatno opremanje
- visoka učilišta trebala bi težiti diversifikaciji izvora financiranja kako bi povećali vlastitu autonomiju i osigurali održivost prihoda iz drugih izvora, poput fondova EU-a, suradnje s drugim fakultetima i tvrtkama, te usluga lokalnoj zajednici
- sudjelovanje u programima profesionalnog usavršavanja pomoći će znanstveno-nastavnom osoblju i u prijavljivanju na međunarodne natječaje, pisanju i objavljivanju na engleskom jeziku te će im općenito omogućiti da povećaju svoju međunarodnu vidljivost; važno je razviti institucionalnu politiku što se tiče članstva i aktivnosti u međunarodnim udruženjima te strateški planirati različite oblike međunarodne suradnje
- uvesti mehanizme nagrađivanja nastavnika za dodatan trud ili ostvarene uspjehe
- dugotrajniji boravci u inozemstvu

- poticati i nagrađivati zaposlenike za najbolja postignuća te pružati podršku važnim nacionalnim i međunarodnim umjetničkim i znanstvenim projektima
- domaće studente i doktorande poticati na sudjelovanje u programima mobilnosti i omogućiti priznavanje ECTS bodova stečenih na stranim visokim učilištima
- potrebni su dodatni napori da se osiguraju odgovarajući uvjeti za privlačenje inozemnih nastavnika
- ponuditi veći broj kolegija na engleskome jeziku s temama koje bi bile zanimljive široj međunarodnoj publici ili cijele studijske programe na engleskome jeziku
- nužno osigurati i logistiku (npr. smještajne kapacitete) za dolazak studenata iz inozemstva
- za sve discipline treba razviti konkurentnu znanstvenu infrastrukturu, što obuhvaća i laboratorije, računala, programe itd.
- osigurati da su knjižnice adekvatno prilagođene učenju te imaju dovoljno dostupnih materijala za studente i nastavnike, odnosno znanstvenike
- nabava modernih znanstvenih resursa – pristup bazama, sigurna spremišta podataka, statistički paketi i drugi relevantni računalni programi
- stvaranje formalne, transparentne i pravedne strukture podrške trajnom stručnom usavršavanju svih zaposlenika.

6.3. PREPORUKE ZA DONOSITELJE POLITIKA

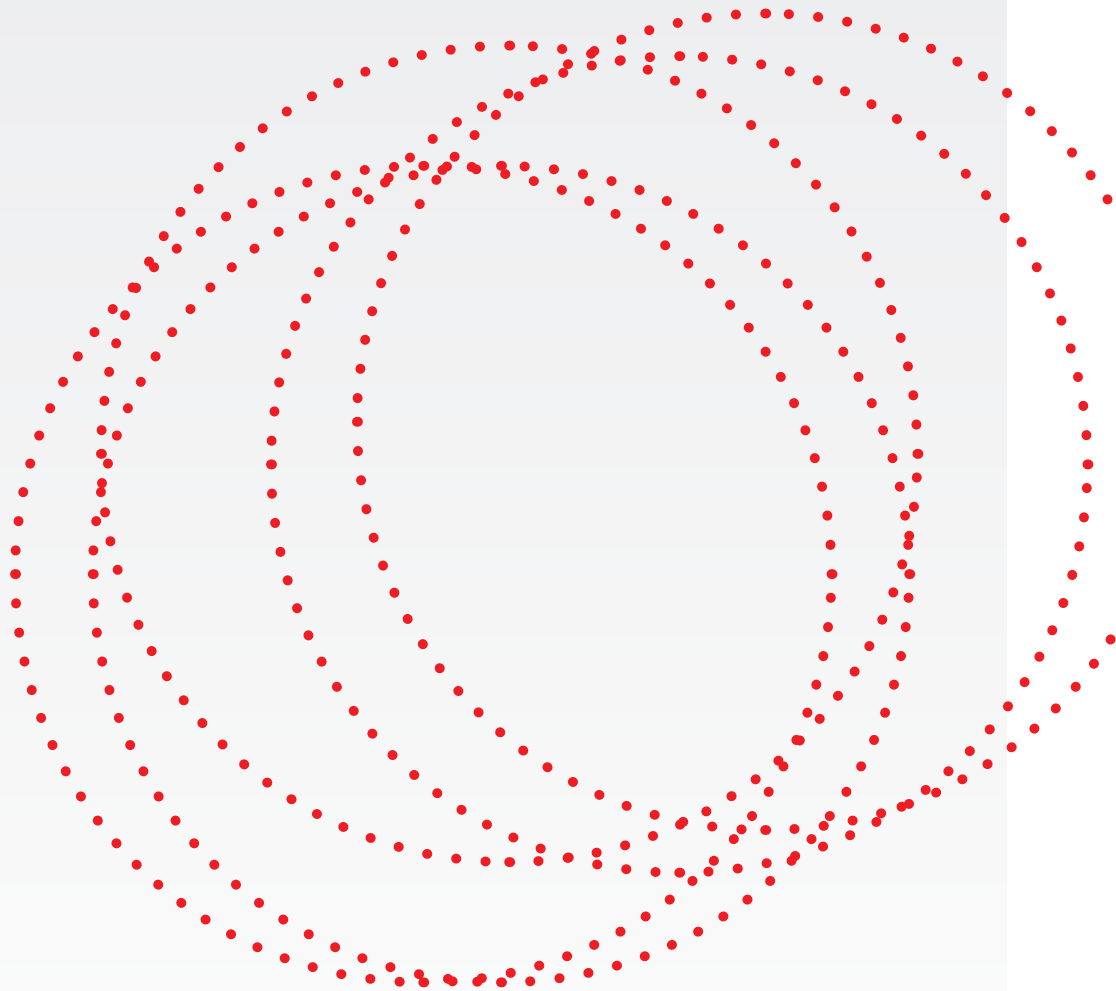
- provedbu preporuka Povjerenstava za osiguravanje kvalitete, što obavljaju pojedini fakultetski odsjeci, potrebno je povezati s dodjelom financijskih sredstava tim odsjecima i s akademskim napredovanjem
- važnost suradnje s vanjskim dionicima (budućim poslodavcima i institucijama u regiji) u osiguravanju kvalitete visokih učilišta
- uočena autonomija pojedinih visokih učilišta, u prvome redu odjela, ali i pojedinih fakulteta
- glavni kriterij za upis na studij trebala bi biti izvrsnost zbog čega su neki odsjeci uveli prosjek ocjena na preddiplomskom studiju kao glavni kriterij
- fakulteti trebaju provesti iscrpniju analizu upisnih kriterija na svim odsjecima te da svi diplomski programi trebaju uvesti kriterije za upis
- u pojedinim područjima (društvene znanosti i polje ekonomije) nepovoljan je omjer broja studenata i nastavnika, što se zasigurno negativno odražava na iskustvo studiranja
- potreba revidiranja upisnih kvota
- zaključak je članova povjerenstava da se na svakoj instituciji ističe nekoliko istraživača, a ostali ispunjavaju formalne minimalne uvjete
- trebalo bi definirati kriterije za napredovanje nastavnika koji bi u obzir uzimali razne aspekte njihova rada, uključujući i pedagošku izobrazbu, nastavni rad itd.
- sudjelovanje u pedagoškom usavršavanju također bi trebalo biti preduvjet za napredovanje
- politike zapošljavanja i unapređenja slijede nacionalni sustav minimalnih uvjeta, što nije preduvjet za izgradnju klime bavljena izvrsnom znanosti
- na velikom broju institucija postoji potreba za modernizacijom kako bi se postigao veći stupanj prepoznatljivosti
- fakultetima je nužna dodatna financijska pomoć za prostorno širenje i dodatno opremanje
- visoka učilišta trebala bi težiti diversifikaciji izvora financiranja kako bi povećali vlastitu autonomiju i osigurali održivost prihoda iz drugih izvora, poput fondova EU-a, suradnje s drugim fakultetima i tvrtkama, te usluga lokalnoj zajednici
- nužno osigurati logistiku (npr. smještajne kapacitete) za dolazak studenata iz inozemstva
- za sve discipline treba razviti konkurentnu znanstvenu infrastrukturu, što obuhvaća i laboratorije, računala, programe itd.
- nabava modernih znanstvenih resursa – pristup bazama, sigurna spremišta podataka, statistički paketi i drugi relevantni računalni programi
- stvaranje formalne, transparentne i pravedne strukture podrške trajnom stručnom usavršavanju svih zaposlenika.

7

REFERENCE

Jokić, M., & Sirotić, G. (2015). Do the international editorial board members of croatian social sciences and humanities journals contribute to their visibility? *Medijska Istrazivanja*, 21(2), 5–32

Arimoto, A. (2016). Changing Academic Career Trajectories and Identity/Commitment of Academics in Japan. In J. GalazFontes, JF; Arimoto, A; Teichler, U; Brennan (Ed.), *Biographies and Careers throughout Academic Life* (16th ed., pp. 271–296). SPRINGER INT PUBLISHING AG, GEWERBESTRASSE 11, CHAM, CH-6330, SWITZERLAND

8

POPIS VREDNOVANIH INSTITUCIJA

Akadska godina 2010./11.

Ekonomski fakultet Sveučilišta J.J.Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Fakultet organizacije i informatike, Varaždin Sveučilišta u Zagrebu
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija Sveučilišta u Rijeci
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Sveučilišta u Dubrovniku
Sveučilište u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam
Odjel za ekonomiju Sveučilišta u Zadru
Američka visoka škola za management i tehnologiju u Dubrovniku
Sveučilišni studijski centar za stručne studije Sveučilišta u Splitu
Veleučilište u Kninu
Veleučilište u Vukovaru
Visoka škola tržišnih komunikacija "AGORA"
Veleučilište "VERN"
Zagrebačka škola za menadžment
Zagrebačka škola ekonomije i managementa

Akadska godina 2011./12.

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Elektrotehnički fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta Splitu
Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu
Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Geotehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Građevinski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta u Splitu
Grafički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Metalurški fakultet u Sisku Sveučilišta u Zagrebu
Odjel za elektrotehniku i računarstvo Sveučilišta u Dubrovniku
Odjel za promet i pomorstvo Sveučilišta u Zadru
Politehnika Pula – Visoka tehničko-poslovna škola
Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu

Pomorski odjel Sveučilišta u Dubrovniku
Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Strojarski fakultet u Slavanskom Brodu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci
Tehničko veleučilišta u Zagrebu
Veleučilište u Slavanskom Brodu
Veleučilište u Šibeniku
Veleučilište u Varaždinu
Visoka škola za sigurnost
Visoka škola Hrvatsko Zagorje, Krapina
Visoka škola za primjenjeno računarstvo
Visoka škola za informacijske tehnologije u Zagrebu
Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću

Akademski godina 2012./13.

Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Odjel za akvakulturu, Sveučilište u Dubrovniku
Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru
Poljoprivredni fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Prehrambeno-tehnološki fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Sveučilišni odjel za studije mora, Sveučilište u Splitu
Šumarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Međunarodna diplomatska škola za poslovno upravljanje
RRiF Visoka škola za financijski menadžment
TV Akademija – Visoka škola multimedijalnih i komunikacijskih tehnologija
Veleučilište Velika Gorica
Visoka politehnička škola u Zagrebu
Visoka poslovna škola „Minerva“ u Dugopolju
Visoka poslovna škola s pravom javnosti Višnjan
Visoka poslovna škola za turistički i hotelski menadžment „Utilus“
Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje „Nikola Šubić-Zrinski“
Visoka škola za menadžment i dizajn „Aspira“
Visoka škola za odnose s javnošću „Kairos“
Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“
Visoka tehnička škola u Bjelovaru
Visoko Evanđeosko teološko učilište
Visoko gospodarsko učilište u Križevcima
Visoko učilište „Effectus“ – visoka škola za financije i pravo

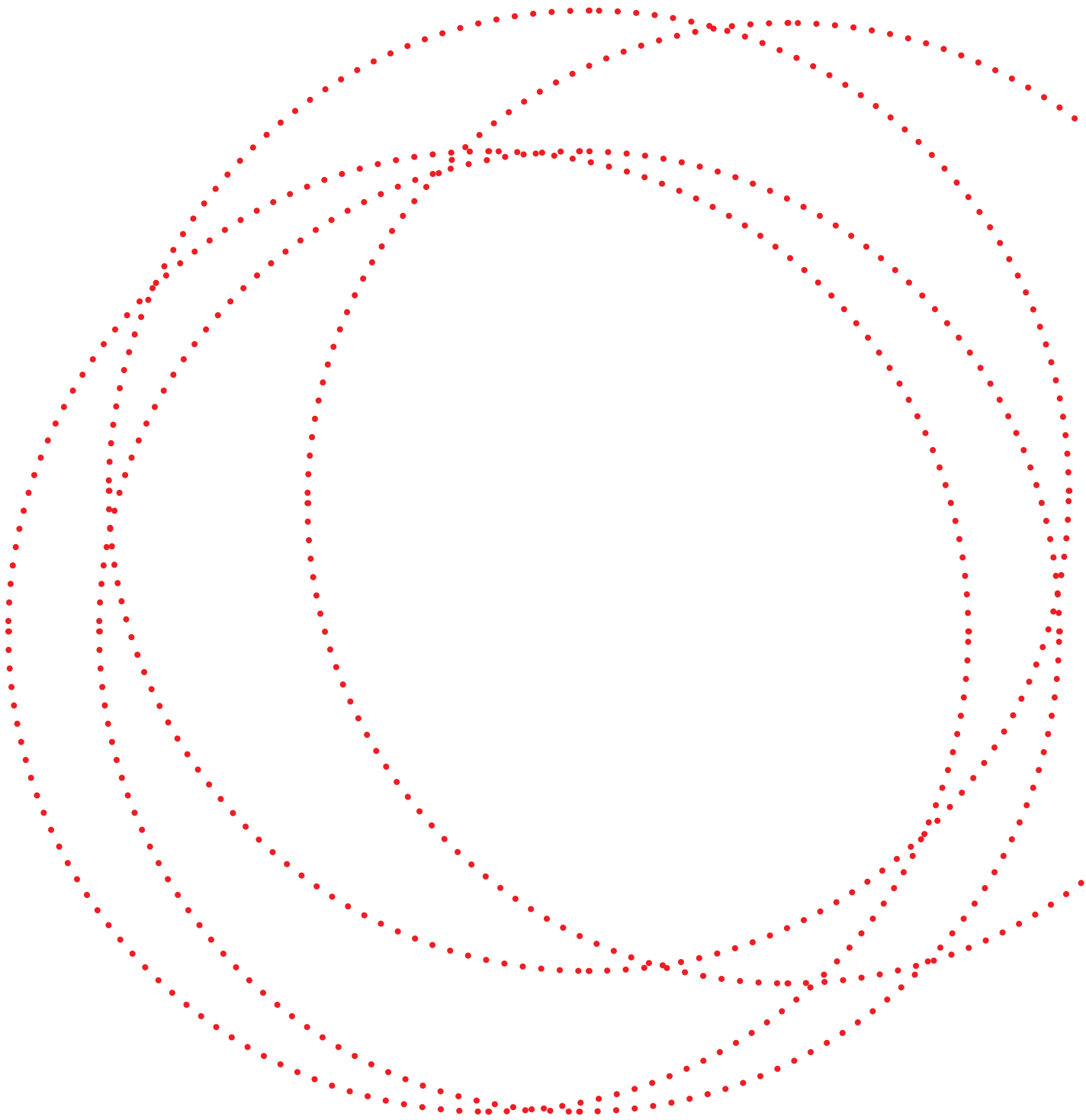
Akadska godina 2013./14.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet Družbe Isusove, Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci
Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu
Katolički-bogoslovni fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Katoličko-bogoslovni fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Katoličko-bogoslovni fakultet, Sveučilište u Splitu
Kineziološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Kineziološki fakultet, Sveučilište u Splitu
Odjel za komunikologiju, Dubrovnik
Odjel za kulturologiju, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Odjel za humanističke znanosti, Odjel za studij na talijanskom jeziku, Odjel za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J. Dobrile u Puli
Odjel za pedagogiju, Odjel za psihologiju, Odjel za sociologiju, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Odjel za nastavničke studije, Sveučilište u Zadru
Odjel za arheologiju, Odjel za filozofiju, Odjel za etnologiju i kulturnu antropologiju, Odjel za povijest, Odjel za povijest umjetnosti, Sveučilište u Zadru
Odjel za anglistiku, Odjel za francuske i iberomanske studije, Odjel za klasičnu filologiju, Odjel za kroatistiku i slavistiku, Odjel za germanistiku, Odjel za talijanistiku, Odjel za lingvistiku, Sveučilište u Zadru
Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Učiteljski fakultet, Sveučilište u Rijeci
Veleučilište u Karlovcu
Veleučilište u Požegi
Međimursko veleučilište u Čakovcu
Veleučilište u Rijeci
Visoka policijska škola
Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici

Akadska godina 2014./15.

Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Splitu
Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Odjel za fiziku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Odjel za kemiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Odjel za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Odjel za fiziku Sveučilišta u Rijeci
Odjel za matematiku Sveučilišta u Rijeci
Odjel za informatiku Sveučilišta u Rijeci
Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru
Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu
Kemijsko-tehnološko fakultet Sveučilišta u Splitu
Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu
Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Medicinski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Stomatološki fakultet Sveučilišta Zagrebu
Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične studije Sveučilišta u Splitu
Odjel za stručne studije Sveučilišta u Dubrovniku
Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru
Odjel za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci
Zdravstveno veleučilište u Zagrebu
Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci
Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu
Umjetnička akademija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu
Odjel za glazbu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
Odjel za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku
Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu
Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci
Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu
DIU Libertas Međunarodno sveučilište u Zagrebu
Sveučilište Sjever u Koprivnici

agencija za znanost i visoko obrazovanje

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Donje Svetice 38/5

10 000 Zagreb

01/6274 800

www.azvo.hr